

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasuti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése a mai napon lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb ujtsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

A trónörökös szereplése.

Írta: Kossuth Ferencz.

Budapest, december 30.

A trónörökös első közjogi szereplése külső vonatkozásaiban feltétlenül rokonszenves színben tűnt föl.

Ridegség helyett nyájas udvariaság; tartózkodás helyett szívéllyesség. A trónörökös a magyar delegátusok előtt magyar trónörökös volt; kifogástalan magyar nyelven beszélt, nemcsak az uralkodó által rábizott hivatalos ténykedések alatt, hanem (amire a bevett szokás nem is kötelezte) az allokuczió után is, az elnökkel és alelnökkel tartott magánbeszélgetés folyamán; sőt ekkor még magyarosabb volt beszéde és szívéllyessége, mint hivatalos ténykedése alatt.

Ennyit tudunk arról, aki valamikor a természet rendje szerint magyar király lesz, ennél semmivel többet nem tudunk meg; de ezzel a tapasztalattal mégis valamivel gazdagabbnak mondhatjuk magunkat annyiból, hogy az előttünk ismeretlen főherceg, mikor

először ténykedett hazánkban közjogi-lag, minden tekintetben kifogástalanul és magyarosan járt el.

A félhivatalos hiradás azonban meg akarta zavarni azt a hangulatot, amelyet az országban az említett tény keltett és a trónörökösnek egy állítólagos nyilatkozatát tette közzé, amelyet nem nyilvánosan, hanem a miniszterelnökkel folytatott beszélgetésben tett volna meg.

Mindnyájan tudjuk, hogy az általánosan elfogadott szokás tiltja a kormány tagjainak azt, hogy az uralkodónak előttük tett nyilatkozatait közlőtegyék; már pedig a trónörökös ez alkalommal mint az uralkodó személyesítője jelent meg s mint ilyen nyilatkozhatott csak. A tartózkodás tehát vele szemben is köteleességszerű volt. Máskülönb is tudjuk, hogy a trónörökös szigorúan szokta kerülni a nyilvános szereplést; fel kell tehát tételeznünk azt, hogy nem mondott a miniszterelnöknek olyant, ami a nyilvánosságra lett volna szánva.

Annak dacára, hogy a közzétett nyilatkozat bizonyára magánjellegű volt, mégis, mert közzé lett téve, a nyilvánosság elé tárt nyilatkozatok módjára, bírálat tárgyát képezi máris és bizonyára széles körben elszomorító hatással lesz.

Sokszor hozta hozzánk a mendedonda azt a hírt, hogy a trónörökös követeli legerősebben a katonai létszám

felemelését és a hadsereg és haditengerészet költségeinek növelését; most pedig a közzétett nyilatkozat e híresztelést nemosak hogy megerősíti, hanem feltárja a trónörökösnek azt a felfogását, hogy Magyarország tekintélyét és politikai prestige-ét kockára tette azzal, hogy nem adott meg mindent, ami a monarchia nagyhatalmi állásának és a hadsereg hadi készségének elengedhetetlen kelléke; és e tekintélyét s e prestige-ét csak úgy nyerheti vissza, ha mindezt megadja az ország.

A magyar nemzet teljes tudatában van annak, hogy két év előtt, midőn a monarchia nagyhatalmi állásának fenntartása egy nagy háború veszélyét ültette népünk küszöbére, a magyar nemzet magatartása oly példás volt, hogy e magatartás erősen hozzájárult a monarchia tekintélyének és prestige-ének fenntartásához.

Ezt annak idején maga az uralkodó is elismerte és kinyilatkoztatta.

Ami pedig a hadsereg prestige-ét illeti, a mozgósítás egészen kivételesen gyors, pontos és kifogástalan lebonyolítása, melyet a magyar kormány és a magyar közegek végeztek, a prestige-ét ugyancsak Magyarország tartotta fenn fényesen.

A harcra készség megint csak Magyarországon volt leghatározottabb, olyannyira, hogy ez is uralkodói elismerés tárgyát képezte.

Szilveszter ur.

Írta: Vértessy Gyula.

(Utánnyomás tisz.)

Ezeréves hagyomány tartja Szilveszter urat letyogó, csoszogó, hófehér szakállu, öreg bácsinak és tehetséges vén s tehetségtelen ifjú irók és írócskák tisztelik őt meg a kitüntető „apó” jelzéssel, milliókra menő társaságban, karcolatban, csevegésben, fecsézésben, prózában, versben egy régi látásukban, valamint „átértelt” vonalú; ives, nagy embrióju gerjedésektől izzó, lélekezafatokat kiváltó modern, új látásukban.

Igen, Szilveszter urat vén bácsinak tartják és magam is annak tartottam eddig (nem gondolom meg, hogy egy év alatt mégse lehet aggasztóvá esni össze.) Egész ma éjfélig, amikor is szívesem volt hozzá.

Javakorban levő ur ő; ruganyos járása, piros arczu, fekete haja, aki a hideg ellen, nem sarkig érő bundaszakállal védi magát, hanem legalább háromszázkoronás, prémes, bélelt városi bundával; fején pedig hókorona helyett fényesre vasalt ezülderkalap.

Tizenegy óra tájban kopogtatott be: — Neve: 1910-iki Szilveszter.

— Örvendek. Mivel szolgálhatok? (Az egész 1910-ik év úgy se szolgált nekem semmivel, hát nagylelkű leszek s az utolsó félórában én szolgállok neki.) Parancsol szívat? konyakot?

— Mindent kérek, fiatalember, amije van.

— Ő: Igen udvarias, Szilveszter ur; vagy csak hízelegni akar, mikor fiatalembernek nevez?

— Akinek az ember vendége, azt csak nem vén szamarazhatja le.

— Teljesen igaza van. Ámbár a fiatalember és a vén szamar között van még más fokozat is.

— Hogyne! Legjobb korban lévő szamar.

— Miért ragaszkodik úgy a szamarhoz?

— Ha ön okos ember lenne, nem lennék önnél. Mert az okosak nem törődnek velem, azoknak vagy munkájuk, komoly foglalkozásuk van, vagy átélvezik, átörbözölják az életet, de nem hangulatozzák azt végig, mint az önfajta bolond poétanapség. Az okosak most vagy végzik otthon a rendes munkájukat, vagy lumpolnak, szerelmeskednek, de ön itt hon eszűsül és filozofál. Már ez maga kvallifikál a szamárságra. Akinek esze van, az nem filozofál. Okos ember nem törí a fejét olyarokon, mint ön is most. Azon gondolkozat, hogy megint elmúlt egy év, amely nem hozott semmit, de elvitte egy esomé haját, a többit megtehértette és ráfestett még egy pár ránczot a homlokára, az arczára. A mulandóság, a megvénülésen gondolkoztat; józanul pedig olyarokon nem szokás gondolkozni, amin nem lehet úgy se segíteni. Ugy-e, eltaláltam a gondolatát?

— El.

— Nohát ennek az öngőre elvihető ezt

a rossz konyakot és adhatna egy kis Durzoier-t.

— Nem is tudtam, hogy Szilveszter ur ilyen inyencz. Eddig pláne, azt hittem, hogy ön is antialkoholista.

— Eszemagában sínes. Még egy félórám van hátra az életemből és én az alatt antialkoholista legyek? Hogyne? Csak nem ettem meszet. Különb is az egész antialkoholizmus nem egyéb, mint a szeszgyárosok elleni kartell. Megirigyelték a jó jövedelmeiket, egy pár orvost megvesztegettek s a buta emberek most megtartoztatják magukat attól a kis, kellemes mámorától is az életnek, amit az alkohol nyújt. Bezzeg, a legtöbb doktornak van esze; a pácienseit eltöltja az alkoholtól, maga pedig jékat nyakal.

Szilveszter ur kihörpintette a konyakos poharát és elfintorította a száját.

— Nem valódi! Magyar konyak, ugy-e?

— Az talát?

— Pedig így karácsony utánra az urak

jobbal is elláthatnak magukat.

— Miért éppen karácsony után és miért éppen mi?

— Mert a karácsonyi lapokba annyit firkálnak, hogy vagyont gyűjthetnek.

— No, attól felkopnák az ember álla, amit nálunk irással lehet szerezni.

— Igen, az olyan éheltetteknek, mint maga, aki abból akar megélni, amit ír. Ezt nem így szokták; hanem megélnék az élclmek annak révén, amit írnak. Keveset írni,

Méltán kérdezheti tehát a magyar nemzet, hogy miben nyilvánult meg az, hogy tekintélye és prestige-e csorbát szenvedtek volna?

Való igaz, hogy a katonai kormány nagymérvű követeléseinek teljesítését a magyar nemzet hosszabb idő óta bizonyos feltételekhez kötötte.

Ezen idő alatt is azonban a létezőnek nemcsak fentartását, hanem az elavult eszközöknek ujakkal és hathatósabbakkal való kicserélését (ami szinte nagyon sok millióba került) nem utasította vissza a magyar nemzet. Példa erre a tüzéség.

De mert a nemzet érzi, hogy ha jó szívvel nem adják meg azt, amit azért kért, mert állami életének egyik legfontosabb kelléke és mert tudja, hogy a hadsereg ereje nemcsak a számarányoktól és a fegyverkezéstől függ, hanem a szellemtől is, — e megtagadással szemben nincs más eszköz rendelkezésére a megcsontosodott előítéletek kiküszöbölésére, mint a pénzmegtagadás jogához való nyulás, mely alkotmányos jog, törvényes jog.

Az a követelés, amely állítólag csorbította volna Magyarország tekintélyét és prestige-ét, százados követelés. Előterbe lépett ez már 1715-ben, midőn a VIII-ik törvényzikkal behozott az állandó katonaság és azóta rövid megszakításokkal folyvást tartott a magyar hadi intézmény közjogi küzdelmének kora, egészen a mai napig.

Ez alatt a hosszú idő alatt, a magyar államiság megerősítéséhez legnagyobb mérvben szükséges nemzeti kívánság nem teljesítése, nem gátolta meg a magyar nemzetet abban, hogy vérrel és kardjával védje meg és mentse meg Mária Terézia koronáját; tehát mikor kellett, fentartotta királyának és hazájának tekintélyét, prestige-ét és hatalmát.

Fájdalmasan érinti a magyar nemzeti felfogást az, ha látja, hogy ott is,

hol a jövő képe honol, már megkövesedve él a régi felfogás, mely a multak háborúiban oly sok csalódást és oly sok vereséget szerzett a feltétlenül bátor és vitéz hadseregeknek.

Néphadseregből száműzni a nép szellemét; a huszadik században gépet csinálni az iskolába járt emberekből; midőn minden zugban a nemzeti szellem pezseg, éppen a hadseregnél parancsszóra zárni ki azt; nem látni meg, hogy a szellemi rugók ereje a polgárosodással folyvást növekszik; mereven megmaradni a multban; ez az, ami fonyogva hangzik ki abból a néhány szóból, amelyet egy nem eléggé meggondolt közlés a közvélemény közé dobott a lehető legrosszabbul választott időben.

Budapest, december 30.

A közös miniszterek elutazása. Gróf Aehrenthal külügyminiszter, báró Schönauich közös hadügyminiszter és gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok ma reggel nyolcz órakor Budapestről Bécsbe utazott. Ezzel a vonattal utazott dr. Baernreither, az osztrák delegáció elnöke is, valamint az osztrák delegátusok legnagyobb része.

A horvát helyzet. Egy hírlapíró több horvát politikushoz kérdést intézett a horvát-szorb koalíciónak az elnökválasztással szemben tanúsított magatartására és az országgyűlés munkaképességére vonatkozólag. Pribicevics Szevetozár, a szerb önálló párt vezére tiltakozik az ellen, mintha az elnökválasztás eredménye a koalíció vereségét, vagy katasztrófáját jelentené. A bán felajánlotta híveinek szavazatait, ha a koalíció Nikolics jelöltségét elfogadja volna, esak hogy a koalíció nem mehetett ebbe bele, mert maga csak 35 tagot számlál és így minden alkalommal kénytelen lett volna más pártok támogatását igénybe venni. Most azonban a koalíció szabad kezet nyert és minden kérdésben elveinek megfelelő álláspontot foglalhat el. Dr. Lorkovics Iván, a horvát egyesült önálló párt vezére következőleg nyilatkozott: A helyzet Horvátországban az elnökválasztás által tényleg tisztult. Miután a koalíció nem fogadta el a bán propezióit a bán a többi pártokhoz fordult azzal a felajánlással, hogy biztosítsák a szorb munkaképességét. A bán megértésre talált és a pártok hajlandók voltak őt támogatni. A közvélemény ugyan kíváncsi lehet e block alapjairól, mert abban he-

lyet foglalnak konzervatív virilisták, parasztpártiak, feltétlen unionisták és radikális antiunionisták; valamint a keresztényszociálista párt hívei. Ha az az ellentétes elemekből álló csoport vállalta a feladatot, hogy a bán vezetése alatt a horvát holtika aktuális feladatait megoldja, akkor számíthatunk a horvát autonóm és a magyar közös kormány támogatására. Valószínű, hogy Tomasiosnak sikerüljön fogozni a blockot egy szűkebb szövetséggel összeforrasztani és akkor az egységes kormánypart kérdése egyelőre meg volna oldva.

A kormány és a bank-exlex. A magyar kormány a bank-exlexre nézve ugyanazokat az intézkedéseket teszi meg, mint az 1897. év végén. Ugyanis legutóbb az osztrák kormányval egy oly értelmű megállapodást létesített, hogy a bankszabadság érvénye épp úgy, mint az érmeszerződés határozmányai a megfelelő törvény hozataláig továbbra is hatályban maradnak. Más oldalról azonban mindkét kormány egyértelműleg megegyezett az Osztrák-Magyar Bankkal, hogy az ez év végével lejárató szabadalma legkésőbb 1911. év február 15-éig provizorikusan meghosszabbíttatik és a bank ennek folytán kötelezi magát arra, hogy ez idő alatt üzemét alapszabályainak változatlan fentartásával folytatja és kötelezettségeinek épp úgy eleget tesz, mint eddig. A magyar kormány ezt a megállapodását a képviselőház legközelebbi ülésén be fogja jelenteni.

A fiumei afférek. Fiuméből jelentik: A reprezentanza mai ülésén Corosca első alpolgármester, az ülés elnöke, bejelentette a kormányzósági osztály tanácsossal a községi felszámolás ügyében támadt afférjét és az ez ügyben tett intézkedéseit. A közgyűlés a bejelentést tudomásul vette. Ezután felolvastatta az elnök a belügyminiszterhez intézendő feliratot. Az elnök alpolgármester ezután ismertette a január elsején Fiumében is életbe lépő büntetőparancsot s bejelentette, hogy a városi tanács nagyarányú elfoglaltsága miatt eddig nem tanulmányozhatta át a javaslatokat, saját részéről pedig a polgármesteri állás fél éves üresedése folytán a javaslatokért nem vállalt felelőséget. Indítványozta végül, hogy a reprezentanza írjon fel a belügyminiszterhez, hogy a büntető parancsra vonatkozó észrevételeit a speciális viszonyokra való tekintettel később tehesse meg. A közgyűlés az indítványt határozattal emelte.

A szerajevói tanács beiktatása. Szerajevóban tegnap volt az új község tanács ünnepes beiktatása. Báró Varesanin beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy a városi képviselőtestület a régi rend szerint most utószor alakult meg, mert ezután már az új városi szabályrendelet alapján nagyobb önkormányzatai joggal fog a testület dolgozni. Az új vá-

— Hogyne.

— Irja majd meg, hogy hazugság volt az egész, vagy szakállas, öreg Szilveszter tőről szóló mese. Hogy is lehetett minket öregeknek festeni, öregeknek képzelní? Életünk delén tesznek sirba, ránk ígyva, hogy már munkaképtelenek vagyunk. Mert hely kell 1911 Urflinak, a szemtelen strébernek, aki kitér az életből. De hát hiába. Halálanság a hü szolgálat jutalma. El kell mennem, hogy helyet csináljak. Így van ez az Élet egész során. Sietni kell meghalni, mert sokan sietnek születni. S azoknak hely kell. 1911 is születik már, 1910-nek menni kell. Pedig hát, nézzem csak meg. Sirba való vagyok én már? Javakorban vagyok, tudnék is élni, akarnék is és menüem kell. Így hal meg a legtöbb ember is. A Halál akkor szokta nyakot csipni magukat, mikor legjobban érzik magukat. Amíg éheznek, nyomorognak, egészségesekek és élnek, de mihelyt jó dolga kezd valakinek lenni, megüti a guta, vagy paralizist kap. Én legalább guta és paralizis nélkül megyek. Ön aligha fog így menni. Pláne, ha ezekkel a nőcskével, akiknek az arczképei itt lógnak, mindezzel volt valami dolga.

Szilveszter ur az arczképeket vette sorra, garconlakásom eme chablonos kellékeit.

— A dolog alatt nem értek mindjárt házasságtöréseket, se lilimontiprásokat. Érzélgős, limonádés dolgok is lehettek. Ugynevezett eszményi szerelmek. Csak hogy ezek, édes barátom, még nagyobb ostobaságok, mint az ugynevezett érzékiek. Mert azok a

lelket gyötrik, emésztik meddő vágyakkal; ezek legalább egészségesekek és természetesekek. Sok arczkép. Remélem, jövő évre kicserélődnek. Mert a változatosság a fő: arczképekben úgy, mint szerelmekben. Ha már rontja magát az ember, legalább élvezetesen rontsa, ne egy megunt asszony személy mellett. Aki ennyi arczképet őriz a lakásában, az a szívéből bizonyára üresen tartja.

— Csalódik.

— Elöttem ne pózoljon! Belátok a veséjébe, fiatalember.

— Mondtam már, hogy ne csufoljon; nem vagyok fiatalember.

— Negyvenéves. A legszebb férfikor. A bakfisok ilyen koru urakba bolondulnak. Látta a „Balgaszűz”-et? A hódító fiskál's ur ott is kopaszodó negyvenes; a kis hölgy pedig, aki bomlik utána, akkor került ki a polgáriból.

— Nem vágyakozom ilyen acerbi frutti-ra.

— Jobb szereti az érett gyümölcsöt, amely az ölébe hull?

— Nem. Az érettet szeretem, de amit magam szakítok.

— Ez is mutatja, hogy még fiatal. Tud kapaszkodni. De úgy látszik, csak szerelmi tereken stréber. Mert irodalmi téren nagyon lemaradt. Ma is ott van, ahol husz év e'ott volt. A nyakára nőtt, megalozta mindenki. Maga leghátul kullog az irodalmi mezőnyökön. Ir, ir, s azt hiszi ez elég.

— Azt hiszem, az írónak írni kell.

de azokat jól elhelyezni esakis a kölesönös hírnévbiztosító irodalmi vállalatok lapjaiba, ahol az író urak hol egymást dicsérik agyon, hol a vállalatokat feltartó Maecenásokat. Meg azután főleg politikai írónak kell lenni s az íróság révén bekerülni a tisztelt képviselőházba, onnan meg kikerülni előkelő állásokba, jövedelmező bankokhoz, jól kamatozó szinekurához és ami fő, csinálni egy jó partit. Nem is értem, hogy maga miért nem házasodik meg?

— Mert akit eddig egy szerettem, hogy feleségül vettem volna, az koldus volt, szerelem nélkül pedig én nem házasodom.

— Ostoba elvek! A szerelemnek néha van szüksége házasságra; de a házasságnak nincs szüksége szerelemre. Különbö is azt mondják, hogy a házasság a szerelem sirja; hát miért akarna maga sirba huzcolni egy szép, megverselni való szerelmet? A házasságnak egy jó biztosító üzletnek kell lenni, melylyel az ember a garconélet hajótörései után biztosítja magának a szárazföldi nyugodt életet. No, de erről majd csevegünk még később. Mit is mondott ön az imént, hogy azt hitte, hogy Szilveszter szolid legény?

— A régiokról legalább azt beszéltek.

— Csak azok az unalmas romantikus írók színeztek minket ki unalmas chablonokkal. De önök, versista urak, igaz alakunkban láthatnak.

— Nagyon le vagyok kötelezve.

— Én is le leszek, ha sziveskedik rehabilitálni.

rosi tanácsra nagy feladatok várnak, többek között Szerajevó rendezése és modernizálása. A polgármester és az alpolgármesterek esküvője után *Curcius* polgármester beszédét mondott, amelynek végén a királyt éltette. Erre a tanács alakulóülést tartott. Az ellenzék minden egyes tagja — muzulmán tanácsosok *Kulovic* effendi vezérlete alatt és a katolikus *Udruga* tagjai *Vanoas* tanácsos vezetésével távol tartották magukat az ünnepélyes aktustól. Három városi tanácsos nyomban lemondott mandátumáról.

A miskolci választás. A Lipsey Ádám halálával megüresedett miskolci déli kerületben ma folyt le a képviselőválasztás. Jelöltek: *Bizony* Ákos 45-as és függetlenségi Kossuth-párti és *Vadnay* Tibor vármegyei főjegyző munkapárti programmal. Választási elnök dr. *Molnár* Gyula, helyettes elnök *Korniczky* Lajos volt. A szavazás reggel 9 órakor kezdődött és mindvégig rendszerben folyt. A szavazatok aránya délután 4 órakor ez volt: *Bizony* 400, *Vadnay* 350. A zárórát este hat órakor tüzték ki. *Bizony* Ákos ekkor 42 szavazattal vezetett. A *Vadnay*-párt ekkorra már teljesen kimerült és csak a *Bizony*-párt tudott még szavazókat az urnához állítani. Este 8 órakor hirdette ki dr. *Molnár* Gyula, a választás elnöke az eredményt, amely szerint *Bizonyra* esett 606 szavazat, *Vadnyra* 522, *Bizony* Ákost tehát 84 szótöbbséggel a miskolci déli kerület képviselőjévé választották.

A jogi oktatás reformja. A jogi oktatás részleges reformja tárgyában január 2-ára egybehívott értekezletre, mint félhivatalosan jelentik, a követelők kaptak meghívást; dr. *Tóry* Gusztáv és dr. *Némethy* Károly államtitkárok, valamint dr. *Szász* Béla miniszteri tanácsos, mint az igazságszolgáltatás és a belügyi miniszter képviselői, dr. *Dolcsall* Alfréd dékán, dr. *Magyar* Géza prodékán, dr. *K. Koröcs* Gyula, dr. *Grosschmid* Béni, dr. *Nagy* Ferenc és dr. *Concha* Győző budapesti egyetemi nyilvános rendes tanárok, dr. *Farkas* Lajos, dr. *Lukács* Adolf, dr. *Kiss* Mór és dr. *Kolossváry* Bálint kolozsvári egyetemi nyilvános rendes tanárok, dr. *Kiss* Albert és dr. *Bernolák* Nándor lassai, dr. *Oberschall* Pál pozsonyi, dr. *Angyal* Pál pécsi, dr. *Horovitz* Simon eperjesi, dr. *Tóth* Lajos debreczeni, dr. *Finkey* Ferenc sárospataki jogakadémiai nyilvános rendes tanárok, *Gottl* Agoston kuriai tanácselnök, az ügyvédi vizsgálatbizottság elnöke, *Zachár* Emil kuriai tanácselnök, a gyakorlati bírói vizsgálat elnöke, dr. *Szicák* Imre, a budapesti ügyvédi kamara elnöke és az ügyvédi kamara képviselői, azonkívül a vallás- és közoktatásügyi minisztérium tisztviselői közül dr. *Tóth* Lajos és dr. *Csorba* Ferenc miniszteri tanácsosok, dr. *Gopcsa* László osztálytanácsos, dr. *Sal* József miniszteri segédfoglalmazó, dr. *Mandelló* Gyula szolgálati tételre berendelt jogtanár, mint előadó, ifj. *Wlassics* Gyula dr. és *Magyar* Zoltán dr. segéd-

foglalmazók, mint jegyzők; végül dr. *Balog* Arnold, a Jogtudományi Közlöny szerkesztője, *Edvi* Illés Károly, a Jogállam és dr. *Wolf* Vilmos, az Ügyvédek Lapja szerkesztője.

Mit mondott a trónörökös?

— Ellemtmondó félhivatalos közlések. —
Célját tévesztett „fenséges” nyilatkozat.

Budapest, december 30.

Csodálatos fátyom követi nyomon a trónörökös. Minden lépését, szavát, mosolyát vagy komolyanmaradását, barátkozását vagy etikett-szerű ridegségét ezeken figyelik és kommentálják, s rendszerint ezerszeresen félre is magyarázzák. Lehet, hogy ennek az ő félrevonultsága, helyzete parancsolta zárkózottsága, a nyilvánosság előtt még ismeretlen, tehát rejtélyesnek tetsző egyénisége az oka, de akárhogyan is van, a közvélemény egyelőre csakugyan nem tud róla tiszta képet alkotni. Legutóbbi rövid budapesti tartózkodása — első közjogi funkciója — természetesen szintén nem kerülhette el a glosszák egész raját. A trónörökös tegnap kora délután utazott el s estére már a legszebb kavardás keletkezett a szereplése körül.

Okozta pedig ezt a kavardást az a nyilatkozat, amelyet *Ferencz Ferdinánd* főherceg azon az audiencián tett, amelyet a magyar delegáció fogadása után gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnöknek adott. Héderváry a kihallgatás után a „Budapesti Napló”, a „Pester Lloyd” és a bécsi „Neue Freie Presse” szerkesztői előtt közölte a korona várományosának egy kijelentését, s bizonyára nem a főherceg engedelmével. Mert kétségtelen, hogy a miniszterelnök van oly diplomata, hogy indiszkrétitást, ami az udvarnál a legsúlyosabban esik latba, nem fog elkövetni. E nyilatkozat azonban sok helyütt nagy recenziust és feltűnést keltett, úgy hogy végül még a félhivatalosok is majd összekaptak rajta, ezért kell még egyszer visszatérnünk rá.

A nyilatkozat.

A „Budapesti Napló” tegnap a következőképpen adta vissza a trónörökös enunuciációját:

hülye lesz. A hivatalban pedig a hülyéket is igen jól lehet használni. Szóval, barátom, uram, nézzen biztos állás után, hagyja abba a firkálást és keressen egy gazdag kisasszonyt feleségnek, lehetőleg befolyásos apával ellátva, mert az életben az ideális czélok számárságok.

Az a bizonyos falióra, mely évszázadok óta ilyenkor, az e fajta irásokban, tizenkettőt szokott ütni, elütötte a tizenkettőt és vendégem ajánlotta magát s távozott.

De alig tette ki a lábát, belépett egy szerföltött vékonyan öltözött tandijmentes bölcsész kinézésű, esenevész legény:

— 1911 vagyok.

— Örvendek. De nem fagy ön meg ebben a nyári ruhában?

— Oh nem. Most még fiatal vagyok, bírom a hideget. Az év folyamán pedig majd kiruházokom. Jövő ilyenkorra, ha majd távoznom kell, mindenem lesz.

— Sovány vigasztalás! Különbösen mirek köszönhetem a szerencsét?

— Szilveszter ur ostobaságokat fecsegett önnek s azért jöttem, hogy ne ballgasson arra a vén tökéletlenre. Csak egy dologért érdemes élni: az idealizmusért s az élet csak addig szép, míg harcolni kell. Csak előre, bátran! Fel a fejvel!

Fel is emeltem a fejemet és felbredtem...

„Minden jó hazafi fájdalommal tapasztalhatta, hogy Magyarország jó hírneve Európában némileg meggyengült. Ezt a jó hírnevet restituálnunk kell, ami úgy történhetik meg, hogy a magyar nemzet tanujelét fogja adni teljes politikai érettségének. Magyarország európai sulya teljesen restituálódni fog, amennyiben Magyarország meg fogja adni a módját a nagyhatalmi állásnak. E tekintetben érdemeit mindenki el fogja ismerni.”

A „Pester Lloyd” és a „N. Fr. Presse” tegnapi estillapjai pedig ezt írták a miniszterelnök előtt tett „fenséges” beszélgetésről:

A kihallgatás folyamán a trónörökös érintette a hadsereg kérdését is és kiemelte, hogy amennyiben Magyarország a monarchiának és a hadvezetőségnek a jövő véderőtörvény keretén belül mindazt meg fogja adni, ami a monarchia nagyhatalmi állásának és a hadsereg harci készütségének elengedhetetlen kelléke, úgy Magyarország ebben az esetben nagy tekintélyt és politikai presztízst nyer, amely az utóbbi évek folyamán némi csorbát szenvedett, ismét vissza fogja nyerni. A trónörökös bizalommal tekint a politikai jövőre.

A lezáfolt félhivatalos.

A trónörökös szavának nagy visszhangja támadt s ma reggel az ellenzéki sajtó erősen tiltakozott annak tenorja ellen. Erre a délelőtti félhivatalosan a következő helyreigazító kommunikót adták ki:

Miután a miniszterelnök audienciájáról *Ferencz Ferdinánd* trónörökösnek eltérő híresztelések jutottak nyilvánosságra, a „Magyar Távirati Iroda” felhatalmazást nyert, hogy az audienciáról autentikus tudósítást közöljön. A tudósítás a következő:

Ferencz Ferdinánd trónörökös kegyesen fogadta a miniszterelnököt, aki a politikai helyzetről beható jelentést tett. Szóba került a véderő-reform is és a trónörökös a beszélgetés során annak a reményének adott kifejezést, hogy az országgyűlés ezeket a javaslatokat komolyan fontolóra fogja venni és el fogja fogadni, miután ezek a javaslatok a monarchia nagyhatalmi állásának nélkülözhetetlen feltételei és Magyarország jövőjét is szolgálják, presztízst emelnek. Ezt pedig — mondá a trónörökös nagy nyomatékkal — az ország érdekében szívből kívánom.

Ez a tudósítás lényegesen különbözik az előbenemtől. Kimaradt belőle az, hogy Magyarország presztízse az utóbbi időben „némi csorbát szenvedett” és kimaradt belőle annak a kifejezése, hogy az új katonai terhek elvállalása feltételül van odaállítva annak, hogy az ország régi tekintélye és presztízse helyreálljon.

De alig hogy szétküldték ezt a félhivatalos közleményt, a miniszterelnöki sajtóiroda máris sietve tudatta a lapokkal, hogy a „M. T. Iroda”-nak helyreigazító közleménye „nem autentikus”, aminek folytán az figyelembe nem veendő. Tehát maradnak, mint hitelesek, a tegnapi tudósítások.

Készülődik az ellenzék.

A trónörökös váratlan fellépése a hadügyi követelések érdekében nagy izgalmat keltett az ellenzék Budapesti időző tagjai között. A pártönkivüli függetlenségi talákozó helyén, a „Magyar Világ”-kávéházban, a leghevesebb kritikát gyakorolták az eset fölött.

— *Ostorcsapás!* — mondotta *Ugron* Gábor izgatottan és ezzel ki is adta a politikai akcióra a jelszót. *Polónyi* Géza pedig interpelláció alakjában szándékozik szavá tenni a trónörökös nyilatkozatát a magyar képviselőházban.

A Kossuth-párton már tegnap este élénken tanácskoztak a nyilatkozatról. Az a vélemény itt, hogy ez a nyilatkozás valóságos politikai pronunziamento, amelyet ellenzéki párt megválaszolatlanul nem hagyhat. *Kossuth* Ferencz, a függetlenségi Kossuth-párt elnöke a következőképpen precizizozta a felfogást:

— A trónörökös felfogása a hadsereg kérdéséről ismeretes; reméljük, hogy valamikor meg fog győződni arról, hogy a hadsereg ereje nem csak a számarány nagyságától és a fegyverkezés tökélyétől függ, hanem erkölcsi rugóktól is, amelyek nélkül a legfegyelmesebb hadsereg sem más, mint törékeny gép... Egyébként a főherceg beszélgetése bizonyára magánjellegű volt, mert a trónörökös ismeretes arról, hogy a nyilván-

— Nem, az íróknak az irodalomból, mint már előbb is mondtam, üzletet kell tudni csinálni; ha nem tud: menjen el írtatónak, végrehajtónak, számtáskának, fogalmazónak, akárminek, csak ne lopja az idejét firkálással.

— Megengedi, hogy a dicsőség is valami?

— Hogyne, a kézzelfogható, értékben kifejezhető dicsőség, amit elér az ember életében.

— Tovább élni a könyveinkben.

— Gyöngé gyönyörűség! Önt a férgek rágnák majd a földben, a könyveit meg a molyok a könyvtárpolcokon. Az ugynevezett halhatatlanság: az érhetlen reménység.

Szilveszter ur az órájára nézett:

— Lejár az időm. Pár perezem van még. Igyekeztek, barátom, majd úgy élni, hogy határá előtt pár perezzel ilyen nyugodt tudjon lenni, mint én vagyok most. Bucsuzóra egy jó tanácsot adnék még: hagyja abba a firkálást. Tudja, az irodalomért tönkreme ni csak a nagy zseniknek érdemes. De a kis kaliberű írócskák menjenek inkább be a békés hivatalokba és ott butuljanak el jó egészséggel. Mert az életet tönkretenni a nagy dicsőségért talán érdemes; de lemondani a nyugodti, egészséges, állati boldogságról csak úgy semmiért, egy pár gyöngé kötet nevelésért vagy versért: ostobaság! A fő: a biztos hivatalnok pálya: az egészséges állati élet.

Ujságíró, ha vén: az ördögnek se kell; író: akkor kellene, akkor megfizetnék, csak hogy akkorra a velő kiszárad, az agy elpetyhüdik,

nosság előtt nagyon tartózkodó szokott lenni, ne hogy trónörökös mi voltának határait túllépje.

A Justh-párton is az a felfogás jut érvényre, hogy az esetet a képviselőházban szövéni kell tenni. Justh Gyula ez idő szerint nincsen Budapesten és csak újév után tér ide vissza. A párt akkor állapítja meg akeziójának irányát.

Mindezekből megállapítható, hogy a trónörökös nyilatkozata célját tévesztette, nem megnyugtatólag, hanem épp ellenkezően a lelkeket felzaklatóan hatott.

A bécsi felfogás.

A trónörökös kijelentései nagy feltűnést keltettek bécsi politikai körökben is. A *Zeit* vezércikkben foglalkozik az audienciával és hevesen megtámadja gróf Khuen-Héderváry Károlyt, amiért a trónörökös kijelentéseit nyilvánosságra hozta.

A magyar miniszterelnök — írja többek közt a *Zeit* — nincs tisztában saját nemzeti hangulatával és pártja pszichológiájával, mikor ezeket a kijelentéseket nyilvánosságra hozza. Kompromittáló egy vezető emberre nézve, hogy ha saját politikai céljaira nem alkotmányos tényezőket használ fel. Khuennek meg van az a jó szándéka, hogy a katonai reformot parlamentárisan vigye keresztül. De ha ezt akarja, önmagát és pártját elég erősnek kell éreznie ennek keresztülvitelére. Ha mégis szükségesnek tartja a trónörökös személyének elterbételését, akkor ezzel elárulja, hogy saját pozícióját gyöngének tartja. Tulságosan előrelátó akart lenni Khuen és épp ezért politikai oktalanságot követett el, melyvel nem tett jó szolgálatot sem magának, sem kabinetjének, sem a katonai reform ügyének. Nehéz helyzetet teremtett és csak azt kell remélnünk, hogy ezt az incidens hamar elfelejtik és nem veszik ezt újabb bátortásnak azok, akik a trónörökös személyét különböző legendákkal igyekeznek körülvenni.

A többi bécsi lap pártállása szerint foglalkozik az audienciával. A keresztényszocialista lapok természetesen a magyar „sovinszta politika“ ellen használják ki a trónörökös kijelentéseit.

A *Neue Freie Presse* így vélekedik:

A miniszterelnöknek a trónörökösénél való kihallgatásán ejtett nyilatkozat a trónörökös üzenete a magyar nemzethez, amely minden bizonynyal élénk visszhangot fog kelteni Magyarországon, mert annak bizonyossága, hogy Ferencz Ferdinánd trónörökös és a magyar nemzet között nyoma sincs valamely ellentétnek. A trónörökös álláspontja az, hogy föltétlenül erősíteni kell a hadsereget, de nem a közös hadsereg egységének tágitása és megbolygatása árán. A trónörökös elve is az, hogy a magyar kiegyezésben az uralkodónak van főtartva a hadsereg vezetésének, vezényletének és belső szervezésének felségjoga, azt érinteni nem szabad. Ez jutott kifejezésre a magyar miniszterelnök tegnapi audienciáján. A trónörökös nem tartja megengedhetőnek, hogy katonai nemzeti követelményekkel keverjék össze a hadsereg fejlesztésére föltétlenül szükséges anyagi erők megszavazását. Amit a trónörökös mondott, az nem romantikus politika, hanem a gyakorlati élet követelése.

KÜLFÖLD.

Ellenforradalom Portugáliában?

— Manuel király kiáltványa hazájához. —

Budapest, december 30.

Az antimonarchista forradalom diadalmas földjéről, Portugáliából ma vészjelző hírek érkeznek. Már néhány hete, burkoltan és leplezetten olyan hírek érkeznek, amelyekből az tűnt ki, hogy Portugáliában a forradalmi kormánynak nincsen rendben a szénája. Mindezt ideig sejtethető volt ez, a mai, bár ellentmondó hírek, azonban nyíltan beszélnek arról, hogy a monarchisták nagy retorzióra készülnek. Az ellenforradalom eszméje állítólag az Angliába menekült portugál royalistáktól indul ki, akik most már a detronizált király régi kiáltványát is elküldték Portugáliába. Alig hihető, hogy az ellenforradalom sikeres eredményeket érjen el, arra azonban mindenesetre alkalmas, hogy ismét egy kis véres felfordulást inszenáználjon a legújabb köztársaságban. Nagyon komoly jel, mely az ellenforradalmi híreket meg-

erősíti az a madridi távirat, mely arról szól, hogy a spanyol kormány fegyveres beavatkozásra készül Portugáliában és, hogy máris jelentékeny csapatokat küldött a határra.

Az ellenforradalmi eseményekről a következő tudósítást adjuk:

Londonból jelentik lapunknak: Portugáliából válságos hírek érkeznek. Eszerint az ideiglenes köztársasági kormányt komoly veszedelem fenyegeti. Az egész országban titkos társaságok működnek, melyeknek célja az, hogy visszaállítsák a királyságot és *Manuel* újból trónra ültesék. A hadsereg és a flotta sem mentes ezektől a mozgalmaktól és a kormány minden intézkedésében nagy nehézségekre talál. Nem használ az a szigorúság sem, amelyvel a köztársaság mindazok ellen föllépett, akik a királyság utóbbi éveiben hatalmon voltak. Azok a pörök, melyeket a férfiak ellen indítottak, a monarchisták között nagy izgalmat keltettek, különösen a *Castro* miniszterelnök ellen indított pör. Itt az a hír terjedt el, hogy Portugáliában *ellenforradalom* van kitörőben *Manuel* király érdekében. Hír szerint a *lisszaboni angol követ hadihajó kiküldését kérte kormányától*. Ezzel szemben a Reuter-ügynökség úgy értesül, hogy az angol külügyminisztérium délelőtt 11 óráig a *lisszaboni angol követtől sem olyan táviratot* nem kapott, amely kritikus helyzetről tesz jelentést, sem olyant, amely angol hadihajó kiküldését kéri *Lisszabonba*. *Manuel* exkirály öt napig *Londonban* tartózkodott és egy ottani hotelben portugál royalistákkal tanácskozott. Ott voltak többek között *Soveral* márkí, az egykori követ, *Castro*, *Sousa*, *Rosa*, *Senor de Carvalho* és a régi rezsím több vezető tagja. A tanácskozás után *Manuel Sandringhamb*a ment, ahol az *angol király vendége* volt, majd pedig visszatért *Wood-Northon*ba, ahol állandóan lakik. Párisi jelentés szerint a portugáliai ideiglenes kormány azokat a híreket, hogy a hadseregben és a tengerészetben egyre növekszik az elégedetlenség, *megszáfolja és három hadihajónak* *Lisszabonból* történt eltávolítását a szolgálat szükségleteivel indokolja. *Lisszabonból* jelentik: A kormány ma rendeletet bocsájtott ki az önvédelemről.

Ez a rendelet a legszigorubb büntetéssel fenyegeti azokat, akik az új rend ellen izgatnak, vagy összeesküvést szönek és a hamis hírek terjesztőit is büntetéssel sújtja.

Berlini jelentés szerint *Manuel* király menekülésekor még Portugáliában is csodálkoztak rajta, hogy az ifjú király szó nélkül hagyta el az országot. Most kiderült, hogy *Manuel* király egy kiáltványfélélt intézett a néphez a miniszterelnöknek szóló levél formájában, de *Sousa* miniszterelnök a levelet nem tette közzé. A portugál royalisták, akik a köztársaság kikiáltása után Angliában gyülekeztek, most elküldték *Lisszabonba* *Manuel* király régi kiáltványát, amely így hangzik:

Kedves De Souza! A viszonyok kényeszerítő hatása alatt tökélttem el magam, hogy az *Amália*-jachtom elhagvom az országot. Portugál vagyok, az is maradok. Meggyőződéseim, hogy híven teljesítettem uralkodói kötelességeimet, életemet és véretem kész voltam hazámért feláldozni. Remélem, hogy az ország is meg van erről győződve és elismeri hazafiságomat. Éljen Portugália!

Lisszabonból érkezett táviratok még most sem erősítik meg azokat a híreket, hogy a köztársasági államforma ellen forradalom van kitörőfélben, csak annyit ismernek el hivatalos részről, hogy az ugynevezett *Jakobinus*-párt számeroje egyre nő és a kormány nem hajlandó tűrni, hogy megfélemlítsék a vagyonos osztályt. *Polgári és katonai körökben sok letartóztatás várható*. A legelőgedetlenebb elemek a munkások között találhatók. A proletariátus minden reményét *Santos* kapitányba veti, aki október 4-én győzedelmesen vezette a monarchizmus ellen a forradalmat.

Másként hangzó jelentésekkel szemben a Reuter-ügynökség *Londonból* úgy értesül, hogy a külügyi hivatalba délelőtt tizenegy óráig nem ér-

kezett oly távirat, amely akár valamely hirtelen támadt kritikus helyzetről, akár egy angol hadihajónak *Lisszabonba* történt kiküldéséről szólna.

A *Corriera d'Italia* tudósítója táviratozza *Madridből*, hogy a spanyol kormány a portugáliai veszedelmes helyzetre váltó tekintettel *intézkedéseket tesz az esetleges fegyveres beavatkozásra*. *Jelentékeny csapatok mentek a határ felé*. *Portugáliában rohamosan terjed a royalista mozgalom az oportói herceg érdekében*.

Portugál körökből szerzett információk szerint alaptalan a *lisszaboni* súlyos válságról, valamint egy felfedezett royalista összeesküvésről szóló hír. Egyáltalán ez idő szerint igen valószínűtlennek tartanak bármiféle royalista mozgalmat, másrésztől azonban leplezetlenül bevallották, hogy *Lisszabonban* a helyzet mind rosszabbá fajul.

Lisszaboni jelentés szerint a *Madeirában* állomásozó 25. gyalogezred tartalékosait behívták, hogy a szigeten a rend fentartását biztosítsák.

Francia lap *Aehrenthal* ellen. Párisból jelentik: Az *„Echo de Paris“* *Aehrenthal* gróf állásáról és *Ferencz Ferdinánd* trónörökös állítólagos oroszországi látogatásáról ezeket írja:

„Az a kérdés, hogy *Ferencz Ferdinánd* trónörökös megy-e Oroszországba, a legnagyobb politikai jelentőségű. Ha, amint hírlik, a trónörökös nem megy a skierneviczei vadászatra, akkor ennek az utazásnak elmaradása nagy hatással lesz *Aehrenthal* állására. Ha a trónörökös menne Oroszországba, akkor *tarthatatlanná válnék Aehrenthal* állása, mert hiszen az, aki megszegte a *berlini szerződést*, nem maradhat helyén akkor, ha a két monarchia között teljesen jó viszony áll helyre. *Oroszország nem fogadhatja el a békejobbot, ha Aehrenthal* állásában marad.“

A pápa és Miksa herceg. A lipcei *„Neueste Nachrichten“*-nek jelentik *Rómából*, hogy *Miksa* herceg kihallgatása rövid és hideg volt, habár a vatikáni tudósítások ennek ellenkezőjét jelentik. A hercegnek *Merry del Val* államtitkárnál tett látogatása is csak formális volt. A herceg már tegnap visszautazott *Freiburg*ba. *Római* jelentés szerint a *Vatikánban* megszáfoltják azt a hírt, hogy a pápa legközelebb encziklikát fog intézni az egyesült görögökhöz. A pápa kijelentette, hogy erre a dologra nem akar többé visszatérni.

Letartóztatott német kém. *Doverben* az angol katonai hatóságok letartóztattak egy német származású embert. Akkor lepték meg, mikor *Dover* közelében egyik főerődöt lerajzolt.

A diplomáciai kar a pápa előtt. *Rómából* jelentik: A pápa ma fogadta a diplomáciai kart, amelynek nevében, mint *doyen*, gróf *Szécsen* osztrák-magyar nagykövet tolmácsolva a diplomáciai testület újévi üdvözlését. A pápa néhány szíves szóval válaszolt. Többek közt azt mondta, vajha a jövő év az egyházra és az államokra békét hozna, de ez csak úgy lehetséges, ha az államok az emberiség javára az egyház kebelébe térnek.

Általános meglepetésre a fogadáson a portugál ügyvivő is megjelent, aki nem mutatkozott a *Vatikánban* október óta, tehát mióta a köztársaságot proklamálták. *Vatikáni* körökben ebből azt következtetik, hogy a portugál kormány az egyházi kérdésekben az alkotmányozó gyűlés egybehívásáig fenn akarja tartani a status quot. Tényleg a portugál kormány visszavonta az állam és egyház különválasztásáról szóló törvényjavaslatot, míg összeül az alkotmányozó kamara.

Bajok *Törökországban*. A *Tribuná*-nak jelentik *Konstantinápolyból*, hogy az ifjutörök párt kebelében teljes a szakadás és a hadügyminiszter megasonlott a komitével. Hiábavalók a hivatalos szépítgetések, a helyzet nagyon súlyos. Nem igaz, hogy a kormány seregei leverték a druzokat. *Jaffából* és *Bajrutból* éppen ennek ellenkezőjét jelentik. Hasonlóképpen nagy a veszedelem *Arábiában* is.

A magyar jogászság.

Irta: Zerkovitz Zsigmond.

Budapest, december 30.

Tulajdonképen már 1848-ban megszűntünk „jogásznemzet” lenni. Jogásznemzet voltunk addig tartott, amíg minden földbirtokos nemesnek volt köze a joghoz, lévén ő bírāja jobbágyainak, tagja az uriszeknek, birtokosa a pallosjognak. A magyar nemesesség sűrűn forgatta a Tripartitumot. A Primae nonis többet foglalt magában, mint a nemes négy kiváltságos jogát, közvetlen összeköttetésbe hozta, egyenrangúvá tette őket a mágnásokkal és módot nyújtott, hogy a dinasztia örvös légkörébe kerüljenek. Minden vagyontalan köznemes karrierjének alapja egyedül Werbőczy. E mellett a jogási élethivatás nem különült el. A régi jó táblabírák egy személyben bírák, ügyvédek és ügyészek voltak. A bíraskodás és a közigazgatás között a választó vonal elmosódott.

A mi „jogásznemzet” voltunkkal különben is úgy vagyunk, mint minden nemzeti lényiséggel. Mi csak jogásznemzetnek véltük magunkat, pedig a mi régi jogászságunk eltiúnt alkotásai úgy széjjel foszlottak, az emlékek annyira elhalványultak, hogy a halás utókornak nagy jogászok után való kutató hadjárata sem tudott Werbőczytől Deák Ferenczig felfedezni egyet is, akit felékesítve a nemzeti ideál jeizóival, át lehetett volna adni a nagyok Pantheonjának. Sőt mióta az elfogulatlan történetírás foglalkozik Werbőczyvel, egyéniségében az emberi gyarlóság nem kevés jelét találta meg s szinte utóbb már feltűnést sem keltett egy igen komoly tudósunk azon állítása, hogy a Tripartitum — ausztriai eredetű.

1848 után megszűntünk jogásznemzet lenni. A Bach-korszak a régi és az új Magyarországot és vele együtt a régi és az új jogászvilágot annyira elválasztotta, hogy az országbírói értekezlet a két világnézetet összehozni már nem tudta.

Egy ország életében két évtized nagy idő, új generáció nő fel alatta, hát még, ha ez a két évtized az ország polgárságának uagára eszmélését követte! Az új Magyarország jogászaiabn akárhogy tagadnók is, az osztrák bürokratizmus mély nyomott hagyott. Ne áltassuk magunkat, az osztrák általános polgári törvénykönyv, a maga korának e kiváló alkotása, az iratlan magyar magánjogra rendkívüli fejlesztő hatással volt, ami a modernbb szellemű bírói ítéletekben nyert kifejezést. Az osztrák telekkönyvi rendszer nagyban elősegítette a birtokviszonyok rendezését, amelyre a szabadságharc után a jobbagység eltörlése miatt az országnak igen nagy szüksége volt.

A nemesség mindenkor, amikor elvesztette kiváltságait, megtartotta történelmi pozícióját, ha a föld a birtokában maradt. A magyar földbirtokos középosztály birtokainak legnagyobb részét elvesztette. A közép-birtokok lassanként felaprózódtak törpe birtokká vagy egyesültek latifundiumokká. A dzsentri pusztult és — hivatalt vállalt.

A kiegyezés utáni idők magyar jogászaik javarésze azonban nem tudta épségben tartani a régi tradíciókat. A nemesség történelmi hivatását, mintha már befejezte volna. Elvesztvén láb alól a földet, az ország dolgainak intézésében már meg kellett osztani szerepét a városok polgárságával, a jövővény, a megmagyarosodott Magyarországgal.

Általában jellemző ez a kiegyezés utáni időkre. Németországban — Angliáról nem is beszélve — az intézmények demokratizálódtak, a nagy német középosztály megmaradt a régiének. Így van ez még a mai Franciaországban is, ahol az állami és községi intézmények szinte szociális tartalmat nyertek, maga a francia megmaradt a régi — nyárs-polgárnak. A mi magyar intelligenciánk, a mi magyar középosztályunk megváltozott. Uj

nagy városok fejlődtek, ahol új városi elem alakult; a gentry pedig a megyei élet sánczai közé vonult vissza. És a modern magyar jogásztársadalom, amint elkülönült a közigazgatástól, elhagyta a régi tradícióit. Ehez járult, hogy a magyar jogászság a régi magyar jog mellett a modern életviszonyokra szabott osztrák jogi elméleteket ismerte meg. Meghonosult a bécsi ügyvéd készítette váltójog, német mintára faragott kereskedelmi jog, majd később a kitünő büntető kodex, amely a szintén kiváló 43-iki büntető törvényjavaslat sok érdekes hazai vonatkozású rendelkezései helyett a modern, a hazai talajtól azonban nagyrészt idegen jogelvet honosított meg. És mindez abban a korban történt, amikor a Savigny történelmi iskolája, amely dogmájává tette a jognak, valamint a nyelvnek, magamagából való továbbfejlődését, még erősebben érezette hatását. És hogy a magyar jogászságnak tudományos tradíciói sinésenek, annak nagyrészt oka az intenzívebb egyetemi élet hiánya.

A mi egyetemünk idegen eredetű és soha sem tudott összeforralni a nemzeti kultúrával. Amíg a német, olasz, francia stb. egyetemek az illető nép minden sajátosságával bírnak, és életük elsődrendű nemzeti ügy, a mi egyetemünk sohasem volt a nemzeté igazán.

Amikor II. József a híres Urményt küldötte le az egyetemi állapotok megvizsgálására, ez jelentette, hogy az egyetemünk még mindig középkorias intézet a nemzeti szellem fuvallata nélkül. Tanárainak nagy része jezsuita, akiknek a birtokát akkor már elkobozták tanulmányi alapppá. Az orvosi fakultás hat tanára között három egyáltalán nem tud magyarul. Az egyháztörténelem tanára, Frank, azt mondja, nincs is szüksége a magyar nyelvre, a tudósok különben sem igen használják. (Marezi: Magyarország története II. József korában.)

Az elmék felvilágosításának harezában a mi egyetemünk nem igen vitt szerepet 1848-ig. Pedig az egyetemi élet Európaszerte ekkor virágzott. Madame de Staël, a német szellemi élet középpontját a német egyetemen találta.

A mi egyetemi tudományosságunk a kiegyezés után sem tudott utat találni a nemzeti lélekületébe. A szent korona tapítása példának okáért egyetemi mesterkélttség maradt és idegen maradt a való állami élettől. A mai rendszer mellett tanár és tanítvány között intímabb együttműködés alig birt kifejlődni.

Igazi tudományosságunk alig találjuk nyomát. A mi egyetemi éveink a vizsgákra készülődés bajaival teltek el. A jogi doktori disszertációk az egyetem környékén készpénzért vehetők vagy pedig az avatás külsősége kedvéért csak össztákolatnak. A jogászok nagy tömege nem ismeri tanárait, de sőt a tantermeket sem. A mi egyetemünk jogi és államtudományi kara nagy reformra szorul és szinte meghiúsítottan várjuk, hogy az a professzor, aki a maga hatáskörében életet, munkálkodást és igazi tudományosságot tudott hozni az egyetemre, hol és melyik elemi bajnál kezd meg a reformot. — Mert nem csupán a hallgatóságban van a hiba és a reformra elégtelen lenne, ha csak egy új vizsgarendet alkotnának. Az egyetemi tudományosságban van az első hiba. Az egyetemi előadások között igen sok oly fokon áll, hogy a jogász nem tartja szükségesnek meghallgatni. Unalmas. E mellett a diákság az örökös vizsgárákésztelés mellett, — miként azt egy elfeledt kitünő publicistánk, Csengery Antal, az egyetem jogi karának 1879-iki enquetején mondotta, — annyira megszokta a vizsgára való tanulást, hogy csak azt a tanárt hallgatja, aki tárgyát a vizsgán kérdezi és mihelyt megszűnt a vizsga, nem látja be, miért tanuljon még. A tudomány nincs önönmagáért, mint a művészet. A tudomány a való élet javításának, fejlesztésének szolgálatában áll. A tudomány az emberi haladást szolgálja. Az a jogtudomány, amit a mai jogászok az egyetemen kapnak, hál' Isten, néhány kivétellel, — nem szolgál semmit. Szinte mond-

hatnánk, hogy igazán nem érdemes végighallgatni. A tankönyvekben jobban és nyugodtabban elolvasható. A viva vox hatását, a tudomány szeretetét a tudományos kutatásra való ösztönzést az önálló gondolkodásra szoktatást, mindezt, az egyetem tanárai egy részének előadása, bizonyos, nagyon kevésbé árulja el. Már Cousin megmondotta, hogy a nagy jogászokat nem az egyetem termelte. Amde az egyetemnek mégis az a feladata, hogy a fiatal jogász szemé kinyilják, hogy megismerje az eseményekben nyilvánuló törvényszerűségeket, hogy mást is tanuljon, mint szürke paragrafusokat — megismerje a tudományos tevékenységben eltöltött élet szépségét. Ein Jurist, der nur ein Jurist, ist ein arm Ding.

A jogi oktatásnak az egyetemi évekkal nem szabad megszűnniök. Ma az egyetemről kikerült jogász nem fejlődhetik tovább, csak ha magának elegendő ereje van. Pedig tulajdonképen a gyakorlati életbe kikerült jogász a pályájának elején van és utmutatás nélkül nem könnyen boldogul.

Igen alkalmas eszköze lenne az egyetemet végzett jogászok továbbfejlődésének, ha a bírói, vagy ügyvédi vizsga elnyerése előtt, úgy szintén, ha a magasabb közigazgatási szolgálat elnyerése végett bizonyos időt a bíróságnál, vagy a közigazgatásban kellene eltölteniök. Ez esetben mód kínálkoznék a szelekezióra. Ez könnyűvé tenné, hogy a bírói és közigazgatási karba oly egyének kerülne- nek, akik arra való rátermettségüknek tanu- jelét adták.

A közigazgatás államosítása nélkül a mai választási rendszer mellett, utópiának tetszik, hogy ne politikai érdemek és családi összeköttetések jussanak érvényre a közigazgatásban, valamint az is rehezzen érhető el, hogy a bírósági szolgálatban uralkodó hozszadalmis előrehaladás és rossz fíretés mellett az igazán kitünő, rátermett egyének viseljék a bírói tisztelet.

TÁVIRATOK.

Kegyelem Durandnak.

Páris, december 30. A sajnajamegyei szindikátusok szövetsége felhívást tesz közzé, amely felszólítja az összes munkásokat, hogy január 1-én az ipari békebíróóságok munkástagjait kísérik el *Pal-lières* elnökhez, akik tőle Durand megkegyelmezését fogják kérni.

A mexikói lázadás terjed.

Frankfurt, december 30. A „Frankf. Ztg.” newyorki jelentése szerint a mexikói lázadás egyre terjed és legújában a *yucatan* indiánok is a lázadókhoz csatlakoztak.

Közgazdasági táviratok.

Ameribaj tőzsdék zárata.

Newyork.		decz. 30.	decz. 29.	decz. 28.
Buza	helyben	98¼	98¼	97¾
	decemberre	97¾	98	97¾
	májusra	102¾	102¾	101¾
Tengeri	decemberre	—	56¾	57
	májusra	56¼	56¾	55¾
Chicago.				
Buza	decemberre	92¾	93¼	92¼
	májusra	96¾	97¼	96¾
Tengeri	decemberre	47¾	47¾	46¾

Newyork, december 30. Gyapot Newyorkban, helyben 15. — (14.95). Gyapot januárra — (14.59). Gyapot márcziusra 14.88 (14.80). Gyapot New-Orleansban, helyben 14¾ (14¾). Petroleum: Stand white Newyorkban 7.40 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.40 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 10.85 (10.80). Zsir Role és Brothers 11.25 (11.25).

Chicago, december 30. Zsir januárra 10.42 (10.42). Zsir márcziusra 10.15 (10.15). Szalonna short clear 10.63 (10.68). Sertészsír januárra 10.55 (10.45).

Páris karácsonya.

— Párisi levelezőnkől. —

Páris, december hóban.

Az angol általában rideg, magába zárkózott természetűnek ismerjük s az a hír van elterjedve róla, hogy intimitásába, családi „homo“-jába idegennek alig lehet bejutni. Ezzel szemben a francziát mint vidám, közlékeny, könnyen barátkozó természetet szokták élénk állítani. Pedig a dolog nem egészen áll így. Az angol tényleg igen rezervált — de csak az első pillanatokban. A felületen ismerkedés határait átlépve, senki sem intímabb, senki sem tárja ki otthon a kapuit szívesebben, mint Albion lakója. A francia tényleg igen kordialis, igen könnyen társuló — de csak a külvilágban, az utcán, a kávéházban, a vasuton s ez a barátság véget ér az otthon-nak küszöbénél, a „mon chez moi“ ajtaja előtt, amely az idegenek számára ugyszólván sohasem nyílik meg.

A két nemzet között fennálló nagy különbség illusztrálására különben a legélénkebb példa az angol *boarding-house* s a francia *hotel* intézménye. Angliában a hotelt, a szállodát csakis az átutazó, rövid tartózkodásra érkező idegenek veszik igénybe. Mindenki, aki legalább pár hétre érkezik Londonba, az *boarding-house*-ban, családi penzióban lakik, ahol ugyszólván családtagzámba megy, a háziakkal étkezik, azok körében szórakozik s elnevezése is „*paying-guest*“ — vendég — aki fizet. — Franciaországban ezt az intézményt nem ismerik. Mindazok, akik nem bérelnek maguknak önálló lakást, azok szállodában kénytelenek lakni; a családok nem fogadnak be körükbe idegen vendéget. Igaz is azután, hogy itt Párisban *tizenegyzernél több hotel van* a jelen pillanatban.

A *foyer*-t, a családi tüzhelyet ezenkívül is oly féltékenyen őrzi minden francia, hogy igen bizalmas barátságban élhetünk vele már évek óta, anélkül, hogy házához egy meghívást sikerülne elnyernünk. Innen van azután az, hogy ha a párisi *ünnepeket* akar, akkor kimegy a városba s még a családi ünnepeket, keresztelési lakomákat, eljegyzési dínereket s lakodalmi *souper*-kat is nyilvános helyeken, kávéházakban s *restaurant*-okban tartják. Még inkább így áll ez a kalendáriumi ünnepekkel. Míg nálunk a karácsony pusztán a ház, az otthon ünnepestélye, amelyet mindenki az övéi körében ül meg s az utcán ilyenkor csak pár világtól elhagyott aglegény kóborol, akiknek nincs hova mennie, addig Párisban karácsonykor mindenki kitérül az utcára s csak a haldoklók maradnak otthon — sőt még azok sem mindig, amint azt De Mailly márki esete mutatja, aki karácsony napján halálos betegen feküdt Quay d'Orsay-beli palotájában s mindennek dacára felkelt szombat este, hogy elmenjen „*réveillon*“-ozni — s ott halt meg a Boulevard des Italiens egyik népes kávéházában.

A színházak nem csak hogy nem zárulnak be a szent estén, hanem ellenkezőleg, mindenki, aki csak teheti, színházba menetellel kezdi meg az ünnepi estét s a jegyeket már november végén kezdik megvenni előre. Színház után, kiki módja szerint elmegy valamelyik *Restaurant*-ba vagy *Café*-ba, ahol hasonlóképpen már hetek óta előre le voltak foglalva az összes asztalok. A Montmartre vidám kabaréi, a Quat'arts, a Gielot, a Néant egymásután megtelnek; mások a csillogó *souper*-zó éttermeket lepik el, mint az Abbeyé, a Rat mort, a Rablais, vagy a nagyobb kávéházakba tódulnak, mint a Café Riche, Café de la Paix, a Napolitain, ahol először vidám dözölés veszi kezdetét, amely reggel felé, senkitől sem ellenőrizve s senkitől sem korlátozva, hamarosan valóságos orgiává fajul. De nem csak az előkelő helyeken mulat a közönség. A szegényebb néposztályok, a *peuple* is kiveti a maga részét a *révillon*-ból s ha elesőbb formában is, de híven utánozza a *bourgeois*-knak, az uraknak mulatozását s a legszegényebb külvárosi tíz centiméteres „*Café-Bar*“ is már hetek óta előre hirdeti, hogy az „*Etablissement*“ karácsonykor egész éjjel át nyitva lesz. Még a jólétegyesületi intézményeknek, azilumoknak, árva-

házaknak karácsonya is színházba menetellel s nyilvános étteremben való vacsorázásból áll.

Minden esztendőben van néhány eredeti „Noel“-ünnepe, amelyekben az excentrikusért rajongó párisiak kitesznek magukért. Az idei karácsony „*clou*“-ja a rikkancsok estélye volt: „Le réveillon de Camelots“. Az Intransigeant című esti lap, egy kicsit reklámból, egy kicsit hálából gyorslábú újságírói iránt, érdekes ünnepeket rendezett az utóbbiak számára. Mikor a körülbelül ötszáz főnyi zajos rikkancshad megjelent szombat délután az „Intransigeant“ kiadóhivatala előtt, a napi lappeldőnyeket átveendő, tudomásukra adták, hogy miután eladták az összes lapokat, jöjjenek vissza tíz órára a szerkesztőség elé, ahol majd valami meglepetésben lesz részük. S amikor este megjelent az egész tábor, bevezették őket az „Intransigeant“ palotájának nagy hall-jába, ahol egy óriási asztalor fényesen felterítve s inyesiklandó konyharemekkel megterhelve várta őket. S hogy az öröm és megtiszteltetés még nagyobb legyen, minden tízedik sárlepte s rongyos rikkancs mellé egy frakkba öltözött elegáns újságíró ült s a legnagyobb vidámsággal mulattak el másnap reggelig, egymás és az újság jólétére üritvén számos és számtalan poharakat.

Havas Zoltán.

Az „Egyetértés“ olvasóihoz.

Január elsejével *negyvenhatodik* évfolyamába lép a magyar sajtó egyik legrégebbi és legtekintélyesebb organuma: az „Egyetértés“. Ebből az alkalomból új előfizetést nyitunk az „Egyetértés“-re.

Az „Egyetértés“ egy politikai állásfoglalásában, mint társadalmi, közgazdasági, művészeti és irodalmi szerepében hiú marad eddigi nagy multjához, amely a magyar olvasóközönség előtt oly kedvelté, politikai és társadalmi életünkben pedig mindenkor döntő fontosságú tényezővé tette.

Az a függetlenségi politika, amely a lapot nagy hagyományaihoz híven, eddig irányította, ezentúl is mindenben vezérelve lesz. A független, önálló nemzeti állam kiépítése, a magyarság állami erejének és mindenben parancsoló uralkodásának érvényesülése, ez az a cél, amelyért az „Egyetértés“ ezentúl is töretlenül és megújuló intenzivitással küzdeni fog.

Olvasóink ragaszkodása és szeretete egyedüli erősségünk, amely ebben a nehéz feladatunkban megsegít. Viszonzául a legváltozatosabbban és a legmegbízhatóbban megszerkesztett nagy magyar napilapot adjuk, amely egy irányelveinek szigorú betartásával, mint a napi események részletes és pontos feltárásával ezentúl is a vezető helyen fog állani. „Képes Szalon“ címmel hetenként gazdag képek mellékletet mutatjuk be az utolsó hét eseményeit. Ami szenzáció és érdekes dolgot hat nap alatt olvasott, azt vasárnap eredeti illusztrációkban találja meg ezen a mellékleten a közönség. A „Jogélet“ című állandó rovatunkban jogi kérdések bő, kimerítő taglalását nyújtjuk. A „Közgazgatás“ című rovatunkban a közigazgatási tisztviselői kar s különösen a jegyzők érdekeit szolgálja az „Egyetértés“. Többi rovatunk is változatosan eleven és érdekes s alkalmas arra, hogy olvasóink legkényesebb igényeit is kielégítse.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése a mai napon lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál minél előbb újítsák meg, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne legyen.

Ma mulatunk,

rézangyalát.

A nyugodt: Az istenért, hova rohan, kedves szomszéd?

A lihegő (verejtélkező): Rohanok... mindenfelé rohanok...

A nyugodt: Csak nem érte valami baj a kedves családját...?

A lihegő (nagyokat fajva): Nem. A családom egészséges... A két fiam is rohan, a lányom száguld, a feleségem robog... Ma Szilveszter napja van, ma mulatni akarunk.

A nyugodt: Még mindig nem értem a rohanást.

A lihegő: Pénzért rohanok... ma mulatni akarok.

A nyugodt: Így tüdőgyuladást fog kapni.

A lihegő: Az már van. De oldalzsúrászt fogok kapni, továbbá agygutát, vagy legalább is orrvérzést. Mindegy, ma Szilveszter van, ma mulatni akarunk... Szilveszter estén nem maradhatok otthon. És ha kis bicskák esnek is, én mulatni akarok... Vacsorázni a Royalba megyek...

A nyugodt: Hisz ott nem kap helyet.

A lihegő: Az a heccz... Tavaly is ott voltunk és nem kaptunk helyet, azért nagyron jól ettünk. Amikor a pénzérek hozták a tájakat, kikapkodtuk az ételeket. Ahogy jött... sajtot, azután levest, tésztát, vesepecsenyét... az emberek nevettek, mert Szilveszterkor minden szabad.

A nyugodt: Na hallja...

A lihegő: Semmi hallja... nagyon szép volt... Én dobáltam és a családom apportírozott...

A nyugodt: Az idén mi a program?

A lihegő: Az, ami tavaly volt. A vacsora után cimigyünk a rendes kávéházamba, ott a kávésgrogot ad a stammgasztoknak. Onnan elsietünk a nagyobbik fiam kávéházába, ott vanillilikört osztogatnak, katonazene szól és pántlikás szívart kap a törzsvendég.

A nyugodt: A vanília-likört nem szeretem...

A lihegő: Azt hiszi maga, hogy én szeretem? De csak nem hagyhatok a kávéházban potya likört... A fiatalabbik fiam kávéházában esája lesz és burót. A kávéházból elfelkor cimegyünk egy ismerős családdhoz pucosra... Igen jó pucosot főznek...

A nyugodt: Eddig csupa potyáról hallottam. Miért rohan akkor pénzért?

A lihegő: Mert kell a pénz. Éjfél után ugyanis felmegyünk a kaszinónkba, ott tombola lesz és világpósta, azután elsietünk a fiam egyesületébe, ott tánc lesz teával. Azután megyünk a kávéházba...

A nyugodt: Már voltak háromban.

A lihegő: Az más. A feleségem szeretni a tojósos pucosot, a kávéházban tehát olyat iszunk. Addigra kedvünk szottyan egy kis korbélyevacsa, betérünk tehát egy vendéglőbe. A leves után kávéházba megyünk feketézni, innen azután készülünk haza. Akkor jön a kocsis heccz. Először én megyek kocsisra és elmaradok tíz perczig, nem találom kocsist. Azután visszajövök jüres kézzel, akkor elindulnak a fiam. Közben arra robog egy „eset-késző“, azt elfogom, addigra megjönnek a fiam is, mindegyik egy kocsival. Most van három kocsimunk. Némi veszekedés kezdődik egyrészt köztünk és a három kocsis, másrészt a három kocsis közt, végül köztünk és a fiam közt. Rövidesen megszorodunk egy rendőrral, aki rendet csinál. A békekötés egyik pontja értelmében egy kocsis sem kell, egyrészt, mert már nem akarok hazamenni, másrészt, mert a családom elveszett. Mit csináljak: bemegyek egy kávéházba egy grogra, azután megveszem még egy korbélyevacsa, végül villanyoson hazamegyek. Ott-hon találkozom a családommal...

A nyugodt: Mind fáradt és beteg...

A lihegő: Ugy van. A feleségem a derekát fájlalja, a lányomnak láza van, a két fiam részeg és rumot iszik.

A nyugodt: Hát mulatság ez?

A lihegő: Nem, a világot sem.

A nyugodt: Akkor miért csinálja?

A libegő: Csak nem maradok odahaza Szilveszter éjszakáján! Az ember egész éven át ugyanis úgy dolgozik, mint a barom ...

Ray.

Gyilkosság fényes nappal.

— Agyonverték egy korcsmárost. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, december 30.

Vakmerő rablógyilkosság történt ma délelőtt a főváros budai oldalán. Az élénk forgalmu Budafoki-úton két munkás külsejű ember tért be *Gilicze* János sárbogárdi születésű 42 éves korcsmáros vendéglőjébe. Ugy látszik előre történt megbeszélés alapján ezivódást kezdtek vele, hogy aztán megölhessék. A szörnyű gyilkosság sikerült is, de rablásra már nem kerülhetett a sor, mert a korcsma egyik szobájából előlépett négy munkás megzavarta a tetteseket abban, hogy gyilkosságukat a rablás lünelével tetézzék.

Az üldözőbe vett gyilkosok eltűntek a nyomok követők előtt s a rendőrség nagy apparátust mozgósított az elszánt gyilkosok kézrekerítésére. A délután folyamán sikerült a tetteseket *Bartók* Sándor napszámos és sógora *Horváth Szabó* Károly személynél letartóztatni.

Tudósítónk a gyilkosságról és a nyomozásról a következő érdekes tudósítást közli:

(A gyilkosság színhelye.)

A vakmerő rablógyilkosság színhelye egyáltalában nem olyan eldugott, elhagyatott helyen fekszik, amely egy ilyen büntény nyomtalan elkövetésére alkalmas lenne. Az elszánt embereknek számolniuk kellett a nyilvánossággal és forgalommal, melynek közelében *Gilicze* János vendéglője áll.

A vendéglő a Budafoki-ut 13.577. helyrajzi számon fekvő épületben van. Körülötte élénk élet, emberek, kocsi járása-keleése a Budafoki-utnak ezt a részét nagy forgalmúvá teszi. Gyárak és lakóházak vannak itt épülőben. Többek között itt épül az új gázgyár nagy tartálya és az új hengermalom. A korcsma ezeknek az épülő háznak a közvetlen szomszédságában van a Schneller-féle kert telken. A vendéglő kis földszintes, rozszant ház és a korcsmáros benne *Gilicze* János, családos ember. A vendéglőnek nagyrészt az épületeken dolgozó munkások a vendégei.

Különösen déltájban járnak oda sokan enni, inni, úgyhogy a korcsma tájéka, vagy szobái ritkán vannak vendégek nélkül. Annál csodálatosabb a változékony, amelylyel a tettesek a gyilkosság színhelyét és idejét megválogatták.

(Hogy történt a gyilkosság.)

Délután egy óraker két munkáskülsejű ember tért be a vendéglőbe. Borot kérték. Szalonnát vettek elő és ettek. És ittak melléje. Három spricczort fogyasztottak el. A harmadik után az egyik két deci rumot, a másik még egy fröcsösöt kért. Mielőtt az italt elfogyasztották volna, az egyik megkérdezte a korcsmárostól, hogy mibe kerül az ital? A vendéglős így felelt:

— A rum hat krajczár, a bor pedig kilencz krajczár.

Erre a jövevények kijelentették, hogy drágák az italok. A korcsmáros, aki időközben bement a másik szobába, kiszólt a nála alkalmazásban levő *Lederer* Istvánéknak, hogy vegye vissza a két idegentől a most odaadott italt. Az asszony elindult az idegenek szobájához, hogy gazdája parancsát teljesítse, de azok nem engedték elvenni poharaikat. *Gilicze* János ekkor átjött a másik szobából, odalépett a sötétes fiókjához és abból kivette a revolverét. Megakart mutatni a munkásoknak, hogy nem jó lesz kötekedni, mert fel van fegyverkezve. Amikor a két munkás meglátta a revolvert, felkeltek az asztaltól, egészen közel léptek a sötéteshez és a nagyobbik így szólt:

— Ha magának van revolvere, van ám nekem is!

Ekkor a másik előlépett s rákiáltott *Gilicze*re:

— Ide a pénzzel!

A korcsmáros védekezni akart, felkapta a revolvert, de a két rabló belefójtotta a szót. Az egyik közvetlen közelből föbelötte a korcsmárost. A golyó a füle mögött hatolt az agyba és nyomban megölte. A másik hátulról támadta meg. Az egész rémes gyilkosság egy-két perc munkája lehetett. *Gilicze* János holtan feküdt a korcsma padlóján.

Amikor a korcsmáros véres fejével összeesett, a két idegen az ajtón át elmenekült.

A gyilkosság idejében a korcsma egyik félreeső sarokszatánánál négy ács ült, akik üldözőbe vették a menekülő gyilkosokat, de utólrni nem tudták őket. Az egyik az összekötő vasúti hid, a másik a gázgyár felé menekült. A két ismeretlen közül az, aki a gyilkosságot elkövette, magas termetű, 24 év körüli barna arcu és bajszu fiatalember volt, gömbölyű kalapot és szürke rövid prémes kabátot viselt.

(A rendőrség nyomozása.)

Az őrszem jelentette az esetet a kerületi kapitánynak. A kerület a központnak, ahonnan *Krecsányi* detektív-főnök és *Tóth* János kapitány megfelelő számú detektívvel azonnal kiment a gyilkosság színhelyére. *Palóczy* detektív-felügyelő a következőket mondotta a nyomozásról:

Krecsányi Kálmán tanácsos és *Tóth* János kapitány megfelelő detektívekkel fogtak hozzá a nyomozáshoz. A korcsmárost agyonverték és kifosztották. Valószínű, hogy a gyilkosok a közeli építkezések munkásai közül valók.

A rendőrség nagy apparátussal fogott a nyomozáshoz. Magát a véres korcsmahelyiséget óriási tömeg vette körül, izgalmasan tárgyálva a borzalmas bűntényet. Amíg a bizottság megérkezett, egy rendőr gondoskodott róla, hogy a kíváncsiakat távol tartsa a helytől. A rendőrség utolsó nyomként azt kapta, hogy negyedkettőkor a két gyilkos eszevesztett futással menekült a budafoki határban. Vagy harmincz ember üzte a gyilkosokat árkon-bokron át, de a Lágymányos felé a rablógyilkosok egyszerre eltűntek üldözőik szemei előtt.

A tettes és a társa négy darab rizseszsákot hagyott ott. A vendéglőben az említettek kivül még négy ácssegéd tartózkodott, akik közül az egyik, *Drexler* Ernő 26 éves ács a merénylők után futott, de elérni őket nem tudta. Az üldözöttekről a következő felvilágosításokat nyújtotta: az egyik körülbelül 24 éves, keresztény arcvonásu, arca barna, hosszas, bajszu barna, álla borotvált, fekete kalapot és szürke, rövid fekete prémeskabátot viselt. Szürke nadrág és eszma volt rajta. Ez szaladt a gázgyár felé. A másik szőkehajú és bajszu 24 év körüli 174 centiméter magasságu lehet, szürkeruhában, rövid prémenélküli kabát és cipő és egy kopott munkásnadrág volt rajta. Mind a kettő magyarul beszélt. A rendőrségi bizottság a halottat a törvényszéki orvostani intézetbe szállíttatta.

(Az áruló B. B. monogram.)

A rendőri bizottság céltalannak látta a tetteseknek vaktában való üldözését a menekülési irány tudásának felhasználásával, hanem a helyszíni vizsgálat megállításához fogott. A detektívek szemügyre vették a rizses zsákokat. Kötőspárgák voltak rajta. Ugyanis az ilyen zsákokat kötélynak is szokás használni. Különösen vásáresarnoki munkások szokták maguk elé kötni kötényképpen. Amint jobban megvizsgálták, az egyik sarkában a rizses zsákoknak „B. B.” monogramot találtak.

Erre a detektívek elmentek a Központi Vásáresarnokba, ahol egy vásáresarnoki árus a B. B. monogramról felismerte, hogy a zsákok a *Blitz* és *Braun* gyarmatáru cég zsákjai.

A nyomozás ezzel becses adatok birtokába jutott. A detektívek elvitték a zsákokat a *Blitz* és *Braun* Bálvány-utca 9. szám alatti üzlethelyiségébe. Az üzletvezető a zsákokat sajátjuknak ismerte fel s kijelentette, hogy ahoz csak lopás útján juthatott hozzá valaki. Erre a detektívek előadták a *Drexler* által bementett személyleírásokat, vajjon nem illenek-e azok a cég alkalmazottjaira. Az egyik személyleírás hallatára kijelentette az üzletvezető, hogy az teljesen ráillik a náluk alkalmazásban volt *Bartók* Sándor 28 éves székelyszomboki születésű napszámosra. Mikor aztán az üzletben

vezetett munkáskönyvekből az is kiderült, hogy *Bartók* Sándor a Szvetenai-utca 10. szám alatt lakik, a detektívek a biztos elfogatás reményében ültek kocsiába és a megadott című házhoz hajtottak.

(A gyilkos és sógora elfogatása.)

A detektíveknek szerencséje volt, nem kellett soká kutatniok *Bartókot*. Éppen jóüzien aludt, amikor felkeltették.

— Magad ez a zsák? — Kérdezték tőle.

— Nem az enyém, sokse is láttam, — felelte *Bartók*, de aztán beismerte, hogy lopta azokat *Blitz* és *Braunéktól*.

— Hol járt ma délelőtt? — Faggatták tovább.

— Járkáltunk a sógorommal, *Horváth Szabó* Károlyval. Szén után akartunk nézni.

— Hát Budán ki volt? — Kérdezték tovább.

— Azt már nem tudom! — Vetette oda *Bartók*.

— No *Bartók* Sándor, ne teketóriázzunk sokat. Vegye a kalapját és jöjjön be a rendőrségre.

Bartók megremegett és távozás nélkül követte a detektíveket, akiknek másik csoportja *Horváth Szabó* Károlyt, *Bartók* sógorát és bűntársát vették közre és külön-külön kocsiá vitték be a rendőrségre.

(A kihallgatás és letartóztatás.)

A rendőrségen *Bartók* nem akart tudni semmiről sem. Csak mikor elébe tárták a szemtanúk vallomását *Bartók* tisztában volt vele, hogy felismerték, elmondta a következőket:

— A zsákok loptuk a sógorommal, mert a budai gázgyárhoz készülődtünk. Ott szoktunk szén, kokszt lopni. Megéheztünk s bementünk *Gircsik*hez enni. Drágállottuk az italt, meg kevés pénz is volt nálunk és ezen összevesztünk. A korcsmáros elvitette előlünk az italt. Szó szót követett és *Gircsik* revolvert emelt ránk. Erre én önvédelemből rásütöttem az enyémet és elmenekültünk ...

Ezzel szemben özvegy *Lederer* *Deutsch* Mária tanu azt állította, hogy az italt nem vették el tőlük, hanem mihelyt *Bartók* felhajította az italt, előkapta a revolvert és föbe lötte a korcsmárost.

Bartókot letartóztatták, a sógorát őrizetben tartották s csak holnap fogják kihallgatni.

UIDONSÁGOK.

A hitetlen nebuló és a denuncziáns tiszt.

* * *

Általános az a vélemény, hogy katonatisztnak, aki ugyanazt a kardbojtot viseli, mint uralkodója, jobban kell vigyáznia az integritására, mint más földi halandónak. Mi nem osztjuk ezt a felfogást. Nézetünk szerint minden embernek, aki igényt tart arra, hogy tisztességes embernek tartsák, csak úgy kell vigyáznia integritására, mint akármilyen tiszt kardbojtosnak, mivelhogy a tisztességnek nincs fokozata. Nonsens az, ha valaki így beszél: „Ez az ember tisztességesebb, mint amaz.” Vagy tisztességes valaki, vagy nem. Tertium nou datur.

Mindamellett a világ hozzászólt ahoz, hogy a tiszturak megkülönböztetnek ugynevezett tiszt becsületet és polgárit. Nem szállunk velök porbe. Nem vitákozunk, mivelhogy megcsontosodott hadseregbeli felfogásokat a legnagyobb argumentumokkal sem lehet megváltoztatni. S nincs is okunk e pillanatban megtámadni ezt a felfogást, vagy rázni az előítéletek ajtaját. Sőt fogadjuk el igaznak, vagy szögezzük le azt, ha örömiük telik benne a tisztességre kénves katonatiszteknek.

Akkor azonban kétszeresen kíváncsi lehet a világ valamire. Arra nevezetesen, hogy mily felfogása van a német tisztikarnak a denuncziánsról?

Egy német közmondás, mely valósággal szálló igévé lett, így szól: „Der grösste Schuft im ganzen Land — Ist und bleibt der Denunziant.” Nem hiuném, hogy ezt a mondást éppen a német hadseregben nem ismernek. Csak az a kérdés, azon az állásponton vannak-e a tiszturak is, amelyet a szálló ige megjelöl. Mert ha van különbség a tiszt és polgári be-

esület közt, akkor igenis a polgári becsület a denuncziálást a legnagyobb infámiának tartja.

Történt pedig, hogy Strassburgban egy gimnázista, aki a hatodik osztályba jár, némileg kétségbe vonta és némileg nevelésesnek tartja, hogy az uralkodók magokat isten kegyelméből valóknak mondják. Ebben a véleményében osztoznak ugyan vele felnőttek is, nem csekély számban, még pedig éppen a legfelvilágosultabbak. A hitetlen nebuló valószínűleg kissé nyitlabb koponyával olvasta a históriát, mint mások. És kérdezhetette, hogyan fér össze az isten kegyelméből valóság azzal a sok kellemetlenséggel, amelyet némely uralkodó elviselni kénytelen volt?

Kérdezhetette, hogy hol is maradt isten kegyelme, amikor Lajos király és Mária Antoinette fejérel lezuhant a korona és válláról lezuhant a fej? Hol lehetett ez az égi kegyelem, amikor például Sándor ezárt levegőbe röptették, vagy szerb Sándort és Dragát másvilágra küldték, vagy Miksa császárt Queretárobán kivégezték és Dom Pedro braziliai császárt hazaküldték, vagy a norvég királyt detronizálták, vagy Manuelt elkergették, stb?

Mondhatta: vagy isten kegyelméből valók a fejedelmek, vagy nem. Ha igen, akkor ez a sok baleset hogyan egyeztethető össze a kegyelemmel, ha nem: akkor miért hivatkoznak rá? S nyilt agyvelejű lévén, valószínűleg arra a konklúzióra jutott, hogy talán mégis dajkamese az, hogy a fejedelmek isten kegyelméből valók s ennek a véleménynek tanulótsárai körében kifejezést is adott.

De volt egy kis kollégája, történetesen egy kapitány fia. Ez elmondta odahaza, hogy milyen érdekes fölfedezésre jutott iskolatársra. A kapitány pedig, nem tudni: tisztí becsületének sugalma folytán, vagy más okból, denuncziálta a gimnázistát az iskoláigazgatónál. Az igazgató pedig az iskolából kicsapatta a hitetlen nebulót. Ugy ökoekodott, hogy amit ma már minden felvilágosult ember tud, azt nem illik, nem is szabad tudni egy hatodik osztályba járó tanulónak. Annak kötelessége butának lenni; ha pedig még sem az, akkor nincs helye az iskolában.

Ki is csapták a gyereket, Németországban pedig nagy mozgalom indult meg — nem a denuncziás katonatiszt, — hanem az igazgató ellen, aki nem tür felvilágosított agyvelejű tanuló az iskolában.

De még nem érkezett hír arról, hogy a denuncziás katonatiszt ellen tisztí körökben megindult-e a mozgalom. Csak nem tartják kompatibilisnak a tiszturak a tisztí becsülettel a denuncziálást? Vagy nem is infámia az, ha ezzel a denuncziálással egy ifju, egy gyermek karrierjét mérgezték meg?

Lehet, hogy a német professzorok az igazgatót ki fogják nézni a maguk köréből. Kérdezní lehet, mikor fogják s fogják-e infám kasszirozni a tiszturat a denuncziálás miatt?

Mért ha nem: akkor igazán van különbség a polgári és tisztí becsület között,

(t.)

NAPIREND. Naptár: szombat, december 31.

— Róm. kath.: Szilveszter p. — Prot.: Szilveszter. — Görög-orosz: december 18. Sebestyén. — Zsidó: Kiszlev 30. — A nap két reggel 7 óra 50 perczkor, nyugszik délután 4 óra 16 perczkor. — A hold két reggel 8 óra 4 perczkor, nyugszik délután 3 óra 40 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.

Ujví üdvözlések az udvarnál este 8 és 10 óra között.

Szakácsművészeti kiállítás a Vigadóban. Belépődíj 1 korona. — Erzsébet királyné szobor-pályaműveinek kiállítása délelőtt 11 órától délután 1 óráig a főrendiház üléstermében. — Jávör Pál és Adrian Stokes képkiállításának bezárása a Nemzeti Szalomban.

Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) Nyitva 10—2-ig. Belépődíj, kedd kivételével, 1 korona. — Házipari Szövetség (Kigyó-tér 1.) Nyitva 9—8-ig. Belépődíj nincsen.

Nyitvalelő múzeumok: Nemzeti Múzeum ásványtára 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum 9—4-ig. — Iparművészeti Múzeum 9—1-ig. — Mezőgazdasági Múzeum 10—7-ig. — Ráth-Múzeum 10—4-ig. — Széchenyi Múzeum (Akadémia-utca 2.) 10—12-ig. — Tanszermúzeum 3—7-ig.

Nyitvalelő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7 óráig. — Egyetemi Könyvtár 9—2-ig. — Fővárosi Könyvtár 9—2-ig. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12-ig és 6—8-ig. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2-ig. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4-ig. — Pedagógiai Könyvtár 3—7-ig. — Statisztikai Könyvtár 9—2-ig.

Nyitvalelő képtárak: A Múcsarnok téli tárlata.

Nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — Nemzeti Szalomban tárlata. Nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — Andorkó Gyula bagyatekának kiállítása (Váci-utca 9.) a Művészotthonban. Nyitva 10—7-ig. Belépődíj 60 fillér. — Az Ellen-szalomban kiállítása a Művészotthonban (Fasor 6.) Nyitva egész nap. Belépődíj 1 korona. — Delhaes István- emlékkiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — Nemes Marcell képeinek kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Nyitva 10—2-ig. — Szépművészeti Múzeum grafikai osztálya. Nyitva 10—2 óráig.

— A király ujvé. A király ujév napjának délelőttjén a főherczegek üdvözlését fogadja. A fenségek üdvözlését Ferencz Ferdinánd főherczeg, trónörökös fogja tolmácsolni. Délután családi ebéd lesz.

— Hieronymi Abbáziában. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter Mariska leányával ma reggel Fiuméba érkezett. A pályaudvaron gróf Wickenburg István kormányzó várta, akinek kíséretében a nőlehoz hajtatott. Itt a tengerészeti hatóság „Előre” nevű gőzöse várta és Abbáziába vitte. A miniszter csak néhány napot tölt Abbáziában.

— Aranykeresztes apáczák. A király a nőnevelés terén ötven éven át kifejtett buzgó tevékenységük elismerésül: Frans Mária Teréziának, a Műasszonyunk szerzetesrendje magyarországi általános főnöknőjének a II. osztályú Erzsébet-rendet, Michael Mária Szalézia, az általános főnöknő egyik tanácsosának, Michael Mária Sztaniszlavának, a zombor ház főnöknőjének és Stürzl Mária Andrezsiának, a foktői ház főnöknőjének a koronás arany érdemkeresztet, végre Szűcs Mária Jozsefának, a magyar-kanizsai házba beosztott tanítónőnek az arany érdemkeresztet adományozta.

— Báró Kaas Ivor halála. Báró Kaas Ivornak, a hírneves publicistának holttétét remek antik szarkofágba zárva tegnap este 11 órakor szállították át a Batizfalvy-szematóriumból a Kerepesi-temető középső nagy ravatalos termébe, ahol ravatalra helyezték. A termet egészen feketébe vonták és virágerdővé alakították át. A magas katafalkon pihen Kaas Ivor báró fekete szalóruhában. Összekulcsolt kezei ezüst feszületet tartanak. A koporsó a Hirlapírók Nyugdíjintézetének Jókai-leplel van borítva. A halottat vivő diszfurgont fia, Albert báró, két nevelt fia és Viczián főmérnök kísérték. A halottat szombat délután 3 órakor áldja meg Raffay Sándor evangélikus lelkész. Az egyházi áldás után Rákosi Jenő főrend, az Ujságírók Egyesületek nevében, dr. Prohászka Ottokár püspök a Pázmány-Egyesület nevében bucsuztatja el a nagy halottat. Kaas Ivor bárót a kerepesi-temetőben helyezik örök nyugalomra, a székesfőváros által adományozott diszír helyen. Eddig is már sok koszorut küldtek a ravatalra: a család tagjai, az Otthon írók és hirlapírók köre, a Budapesti Ujságírók Egyesülete, a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíj-egyesülete, az Oszágos Pázmány-Egyesület, a napilapok szerkesztősegei és igen sokan mások.

A Petőfi-Társaság, amelynek báró Kaas Ivor tagja volt, koszorut helyez a megboldogult ravatalára. A Petőfi-házra kitűzték a gyászlobogót.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete a következő gyászjelentést adta ki:

A „Budapesti Ujságírók Egyesülete” fájdalommal részvétellel és őszinte gyászszal tudatja, hogy ilusztris tisztelőti tagja, báró Kaas Ivor a magyar ujságírás díszes és büszkesége meghalt. A közélet puritán vezérémbert, a publicisztika a magyar stílus utólréhetetlen művészet vesztette el benne, mi pedig ujságírók jószágos atyai barátunkat gyászoljuk az elhunytban, aki tekintélyt és elismerést szerzett a mi mesterségünknek és aki a halál küszöbén is az íróttól lelkesült szeretetével vallotta magát ujságíróknak.

A legnagyobb magyar ujságíró az elárvult magyar ujságírás halála és szeretetteljes emlékezete kíséri sirjába.

Budapestben, 1910. évi december hónap 29-én.

— Alapítványos tiszték. A király elrendelte, hogy a megüresedett Erzsébet Terézia katonai alapítványi helyekre előljepjenek és pedig: az I. osztályba: Wildinghoffi Pláner Győző vezérőrnagy; a 2. osztályba: Glodszinski Gusztáv es. kir. Landwehr-nyugállománybeli ezredes; a 3. osztályba: lovag Guggenberger József nyugállománybeli vezérőrnagy.

— A boltoni halálbánya áldozatai. Az angol Bolton bányavállalat igazgatója most tette közzé a bányakatasztrófa áldozatainak statisztikáját. E szerint a felrobbant bányában 343 bányász halt meg, akik közül 190 nőtlen, 153 családos volt. 275 árva vesztette el kenyérkeresőjét.

— A király számláló-lapja. A bécsi főudvarmesteri hivatal ma a király elé terjesztette a népszámlálás czéljaira a számlálólapot, amelynek sorszáma I. és kimerítő utasítást mellékelte hozzá. Az uralkodó személyesen fogja kiállítani a számlálólapot, mint tette az utolsó népszámlálás alkalmával 1900-ban. Akkor a király mint lakástulajdonos minden rovatot személyesen és szabályszerint töltött ki. Lakóhelyéül ezt írta be: Wien, Hofburg. Az egyéb rovatokat így töltötte ki:

Vezeték- és keresztnév (nemesi előnév, nemesi rang): I. Ferencz József.

Állampolgárság, illetőség: (nem volt kitöltve). Vallás: római katolikus.

Családi állapot: özvegy.

Főfoglalkozása: Ausztria császára, Csehország királya, Magyarország apostoli királya.

A többi rovatot, így az ingatlan vagyonnól szót is, kitöltetlenül hagyta a király.

— Álhírek Abdul Hamidról. Szalonikiból megczafolják az Abdul Hamid exszultán felől elterjedt híreket. Koholmányok nyilvánítják a híreszteléseket. A német konzul kijelenti, hogy neki semmiféle összeköttetése nincsenek Abdul Hamiddal és nem is tett semmiféle ajánlatot arra, hogy az exszultánt szematóriumba viteti át. A német konzulátus megbizottja nemrég csak azért jelent meg az Allatini-villában, hogy bizonyos okmányokat irasson alá Abdul Hamiddal, melyekre azért volt szükség, hogy az exszultánnak a német birodalmi banknál levő letétét kiadhassák. Eszerint tehát az a hír, hogy Abdul Hamidot egy bécsi szematóriumba viszik, nem igaz.

— Nagy sztrájk Barcelonában. Barcelonában a teherkocsisok, gabona- és szénrakodó-munkások, szám szerint tizenegyezeren, sztrájkba léptek. A hajóforgalom megakadt. Olyan elkéseredett a hangulat a munkások között, hogy általános sztrájk kitörésétől lehet félni. A kormány széleskörű intézkedéseket tett.

— Tömeges tisztí előléptetések a tartalékban. A tartalékosok mostani ujví előléptetése különösen kedvező lesz. Bécsből jelentik, hogy nem kevesebb, mint 9570 tisztjelöltet léptetnek elő. 1580-nál többet, mint az előző évben: 3623 hadnagy, 2545 zászlós és 3402 tartalékos hadapród lesz. Az előléptetések zöme természetesen a gyalogsági és vadászcsapatoknál történik: az összes előléptetések több mint kétharmada, 6977 (2799 hadnagy, 1918 zászlós és 2260 tartalékos hadapród) e kategóriába esik. A tüzérségnél 1650, a lovasságnál 336, a műszaki csapatoknál (utászok, vasuti és táviróezred) 308, a vonatesapatoknál 263 és az egészségügyi csapatoknál 36 az előléptetések száma. A hadapródi állásból hadnaggyá való kinevezésig terjedő várakozási idő a tartalékban, a lovasságnál, a tábort tüzérségnél, a vonat- és egészségügyi csapatoknál 2—3 év, míg a gyalogság, de meg a vár-tüzérség tartalékos hadapródjainak is tulnyomó részükben 3, sőt a rangsorban utóbb következőknek 4 évig is kellett az arany-bojtra várakozniok. A hadügyi kormányknak ezentul is gondja lesz arra, hogy e tekintetben máltányos kiegyenlítődet hozzon létre a főfegyvernemnek, különösen a gyalogság javára, de e tekintetben főnnálló differenciák csak lassanként egyenlíthetők ki.

— Bécsi dalárda Budapestben. A bécsi férfi dalárda a budapesti polgármester meghívására márcziusban jótékonyczelu hangversenyt fog adni a budapesti Vigadó nagytermében.

— A bécsi vadászkiállításon nagy tisztesség érte hazai iparunknak egy olyan ágát, mely az összes államok iparai között csaknem első helyen áll és ez a Szikla-Szilágyi féle vadászszákmányt jelző tanszer-készítő intézet. Ez a tanszer-intézet olyan tanszereket állít elő, amelyeknek segítségével meg lehet állapítani, hogy milyen sebesülés érte például a vadat, vagy milyen távolságra lehet a vad, egyáltalán minden olyan tanszer kerül ki ebből az intézetből, amely a vadászokat föltöbb érdekli. Ez a Szikla-Szilágyi féle tanszerkészítő intézet az általam díszoklevelet nyerte el és még azon megtiszteltetésben is részesült, hogy ő felsége a király két ízben is megszemlélte az egyes tanszereket, s látható örömmel és megelégedéssel vette tudomásul, hogy magyar iparos készítményei. A díszoklevéllel kitüntetett tárgyak a mezőgazdasági múzeum erdészeti részében láthatók, amely készítmények egyébként a magyar állam tulajdonát képezik.

— Megkerült czégyvezető. Ma délelőtt jelentkezett a főkapitányságon Lehmann Jenő czégyvezető, akinek eltünését tegnap bejelentették és konstatalták, hogy az eltünésről szóló bejelentés tévedésből történt. A rendőrség beszüntette a nyomozást.

— **Hivatalosan megszünt a kolera.** A belügyminiszter ma délelőtt kiadott felhivatalos jelentése szerint — megszünt a kolera. Az érdekes nyilatkozat így hangzik:

— Az országban a legutóbbi időben csak egészen korlátozott számban voltak kolera-esetek. A legutolsó kolera-beteg elkülönítése óta már több mint öt nap telt el. A belügyminiszter ennek alapján értesítette a külügyminisztert, hogy a kolera Magyarországon megszünt és felkérte, hogy ezt a párisi egyezményben résztvevő államokkal a velünk szemben életbelépett forgalomkorlátozások megszüntetése céljából közölje.

— **A Déli Vasút pénztárnokának hirtelen halála.** Markovits Ferencz főellenőr, a Déli vasút budai állomásának pénztárnoka, ma délután négy órakor a pénztári helyiségben hirtelen rosszul lett és mielőtt orvosi segítségben részesülhetett volna, hirtelen meghalt. Markovits már régóta áll a Déli vasút szolgálatában. Évek óta súlyos szívbeteg volt, amit még inkább fokozott az, hogy ebben az esztendőben mindkét gyermeke meghalt. Betegkedésére való tekintettel külső szolgálatra nem alkalmazták, hanem előbb a jegykiadó-hivatalban, majd pedig az állomási pénztárban működött. Markovits ötvenéves volt és elhunytát özvegye siratja. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Vasutasok forrongásai.** Az angol, a francia vasutasok sztrájkmozgalma után az olasz vasutasok között támadtak fenyegető forrongások. Rómából jelentik, hogy a fenyegető vasuti sztrájkra való tekintettel a hadügyminisztériumban megtették minden intézkedést, hogy a sztrájk kitörésekor nyomban behívják katonai szolgálatra a vasuti személyzet katonaköteles részét. A sztrájk kitörése azonban nem valószínű. 1905-ben és 1907-ben tudvalevőleg kudarcra végződtek. — Az angol vasutasok sztrájkját letörték ugyan, de az elbocsátott vasutasok nem nyugodtak meg. Londontól jelentik, hogy az északnyugati vasúton gyakran megtörtént az utóbbi napokban, hogy merényleteket akartak elkövetni a vonatok ellen. Többször csak a mozdonyvezetők lélekjelenlétének volt köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt, mikor a sínre vasgerendákat hegyeztek. A vizsgálat azt derítette ki, hogy a merénylők elbocsátott vasuti munkások és alkalmazottak. — Még nagyobb az anarchia a francia nyugati vasúton. Párisból jelentik, hogy a francia nyugati vasúton tarthatatlanok az állapotok. A balosetek, kisiklások és összeütközések napirenden vannak. Tegnap a chebati pályaudvaron, Nantes közelében, az augsursi személyvonat belerohant a párisi gyorsvonat mozdonyába, mely ki volt fogva és egyedül állt a vágányon. Két kocsi összetört, tíz utas megsebesült.

— **A galaczi bíróválasztás.** A fogarasmegyei Galacson a hónap tizenkilencedikére volt a bíróválasztás kitűzve, mely azonban eredménytelen maradt, mert a falu népe és a csendőrség között vérszemeütközés fordult elő, melyben többen halálosan megsebesültek. A lakosság izgatottságát az okozta, hogy jelöltjét a szolgabíró nem kandidálta. A főszolgabíró tegnapi újabb kitűzte a bíróválasztást, amelyet azonban most sem lehetett megvívni, mivel a választáshoz egyetlen egy választó sem jelent meg.

— **Gróf Wolff-Metternich.** Berliin jelentés szerint gróf Wolff-Metternich megbízásából itteni védője Bécsbe utazott, hogy bécsi ügyvédjével és feleségével ideiglenes szabadonbocsátásáról és az évadok nagyságáról tanácskozzék.

— **Rablógarázdalkodás.** Buziútfürdőn napnap után betörések fordulnak elő. A minapiban egyik ottani pénztárat fosztották ki, ma éjjel pedig az adóhivatalba törtek be és igyekeztek a pénzeszközöket feltörni. A tolvajok felfordították a pénzeszközöket, melyben mintegy negyedszázalékos koronák készpénz volt elfelveve, úgy látszik azonban, hogy a tolvajok nem rendelkeztek kellő szerszámokkal, mert a kassza megkísérelt furás nem sikerült. A hatóság erőies nyomozást indított, melynek során a szomszédos Körpa község felé vezetnek, ahol román cigányok vannak letelepedve. A román cigányok állandó rettegésben tartják a szomszédos községeket.

— **Tűz.** Az ójszaka tűz volt Engel és Eisnerné Akácfa-utca 45. szám alatti bóröndgyárban, ahol bóraru égett el. A tüzet eloltották.

— **Sikkasztó bankár öngyilkossági kísérlete.** Newyorkból jelentik: Robin József, a Nordhern Bank volt, 80.000 dollár ellopásával vádolt igazgatója, ma, mikor a büntető törvényszék elé állították, összeesett. Megállapították, hogy egy tizedgramm hioscint vett be, valószínűleg öngyilkossági szándékból.

— **A Mentők napja.** Elérkezett Szilveszter, a mentők napja. A Budapesti Önkéntes Mentő Egyesület az év utolsó napján kéri szóval fordul a főváros adakozó közönségéhez. Szilveszter napján szokták a jószerű polgárság szíves adományából összegyűjteni azt a tetemes összeget, amely egy évre ismét biztosítja az egyesület emberszerető működését. Az önkéntes mentők egyesülete az első helyen érdemli meg a jóindulatot, mert munkája a legáltalábanban közérdekű és mert mindenkit gyermeket és aggot, férfit és nőt, szegényt és gazdagot egyaránt támogat és ápol. Szilveszter a „Mentők Napja”! Mindenkinnek saját érdeke, hogy a mentők anyagiakban ne szűküljenek! A polgártársak szíves kötelessége, hogy hozzájáruljanak annak az egyesületnek a fentartásához, amelynek minden tette a nyilvánosság előtt folyik le. Aki a mentőknek juttatja állérait, jó helyre teszi, mert megváltja magának, szeretteinek és polgártársainak szenvedéseit. Adakozzanak Szilveszter napján a budapesti mentőknek!

— **Kutyakorbács, szódásüveg és ablakbeverés.** Egy féltékeny menyecske boszujában jutott szerepe a kutyakorbácsnak, szódás üvegnek, sőt mindezekben felül, ráadásul az ablakbeverésnek is. Nyitra főutcáján van a Mavrák Lajos vendéglője. Tágas új épület s ebben békésen éledgette Mavrák Lajos, a vendéglős, 30 éves szép ember, nyugdíjas huszárörrmester és a felesége, Gabala Rózi tizenhétéves széke menyecske. A szomszédok megirigyelték a szép pár boldogságát s azt a pletykát terjesztették, hogy a vendéglős megcsalja a feleségét a szolgálójával. Fülébe ment a pletyka az asszonynak és elkezdte a csalódást. Tegnap reggel öt órakor a cseléd beállított a ruháiért és a vendéglőben egy teát rendelt. Mavrák a „vendéget” ki is szolgálta, daczára annak, hogy ez ellen a felesége tiltakozott. Az asszony e miatt boszút forralt és mikor a leány az üzletből eltávozott, utána ment és az utcaán kutyakorbáccsal elverte olyan brutálisan, hogy csak egy arra menő rendőr tudta kiszabadítani a leányt az asszony kezei közül. A féltékeny feleség még ezzel sem érte be. Felfogadott egy pár utcai ésrkefogót s azokkal beverelte a vendéglőjök összes ablakait, sőt mikor férje kiment az utcára s összetett kezekkel kérte, hogy ne csináljon botrányt — férjét is fejbeverte egy szódásüveggel. Mavrák most válnak. A cseléd pedig pülli a féltékeny természetű volt gazdaszszonyát.

— **A magyar szakácsművészeti kiállítást** ma alig este 6 óráig 6000-nél többen látogatták és a közönség ezenidőn túl is folyton tömegekben töltötte a termekbe, amelyekben szinte életveszélyes volt a tolongás. A d. e. féltizenegy órakor érkezett Láng Lajosnak, a magyar delegáció elnökének a rendezőség fogadó tagjai csak nagy ügygyel-bajjal tudtak annyi helyet szorítani, hogy a kiállítás tárgyait megzemlélhessen. Ugy 6. mint a később érkezett fővédnökök, gróf Serényi Béláné és Hieronymi Károlyné, kik már ismételtent jelentek meg a kiállításban, ismételték azokat a díeséreteket, amelyek az előkelő közönség ajkain unos-unatán hallatszanak. A kegyelmes asszonyok, daczára a kényelmetlen helyzetnek, mit a termék túlszűfolttsága teremtett, a legnagyobb figyelemmel szemlélték végig mindent. Megjelentek a legmagasabb udvar kostonájában is, ahol hosszabb ideig tartózkodva, frissítőket fogyasztottak. Holnap, szombaton a kiállítás d. e. 10 órakor nyílik meg és nyitva marad éjfélt utániig. A belépti-díj 1 korona. Tekintettel a Szilveszter-estére, a kiállítás rendezősége meglepetéssel szolgál a közönség azon részének, amely jegyét esté kilencz óráig kezdve váltja meg. Aki a pénztárnál a jegy ára fejében 1 koronát lefizet, a kiállítás területén a nála hagyott jegyszelvény átadása ellenében teljesen ingyen kap egy heringsalátás zsemlyét és egy kis Palugyay-frücsösöt. A mérsékelt árú utalványok csak esti 8 óráig érvényesek. A legfelsőbb udvar kostonája is nyitva lesz, szintúgy a Magyar Szakácsok Körének pezsgős pavilonja, amely élénk látogatottság mellett ma nyitott meg.

— **Megszökött toloncz.** A füzésabonyi előjáróság eltolonczolta Herskovits Lipót szegedi születésű 21 éves munkátalan embert, akit tegnap vittek Szeged felé. Budapesten a nyugati pályaudvarnál a kísérője mellől megszökött. A rendőrség a megszökött tolonczot nyomozza.

— **Hadikincs a ládában.** Az Elzász-Lotharingiai Metzben egész nagy láda aranyat talált a kertjében egy gazdaember. Kertészség közben, véletlenül bukkant a ládára és akkor bámult el, mikor a ládat felfeszítette. Aranyakkal volt tele a láda. Kétszáz-ezernél is több frankot tett ki a kincs, amely az 1870-iki háboru idején került a gazda földjébe. A pénzt a gazda átadta a hatóságnak.

— **Nagy pánszláv tüntetés Zágrábban.** A jövő év nyarára Zágrábban tervezett szláv szokolista ünnep nagyméretűnek ígérkezik. A zágrábi szokolista egyesület meghívását már számos szokolista egyesület elfogadta. A bolgár Junak Szóciában tartott nagygyűlésén elhatározta, hogy nyolczszáz toronost küld az ünnepségre Zágrába. Arra számítanak, hogy mintegy ezer cseh toronasz is részt vesz az ünnepen. Egészben több ezer szláv toronasz lesz jelen a zágrábi szokolista ünnepen. Az előkészületek május végéig befejeztek.

— **Véres bíróválasztás.** Monaj abaujmegyei községben tegnap véres verekedés történt. A községben ugyanis új bíróválasztottak s a választás eredményébe a kisebbségben maradt párt nem akart belenyugodni. Amikor a választást vezető főszolgabíró elhagyta a községet, egy korcsmában a különböző pártokhoz tartozó választók összeveszttek. Egyesek hazuszládtak és vasvillával fölfegyverkezve rohantak a korcsmába és ezzel, valamint késekkel támadták meg az elleufeleket. Juhász András és Kiss János halálosan megsebesültek. Az új községi bíró csendőrséget hívott és ennek nagynehezen sikerült a veszedelket szétválasztani és eltávolítani.

— **Káplán és tanítónő szerelmi drámája.** A nemesség református lelkészakban lejtéződött megdöbbsent szerelmi drámáról még a következőket jelentik: Csillik Balázs a szerelmes és gyilkos református pap az áltányi parochián fekszik súlyos fejszével. Csillik szobájában, a padlón, az ágyon, a butordarabokon még ott vannak a borzalmas vérdráma nyomai. Itt feküdt, átlőtt vérző testtel Lenács Teréz, a szép kreolbaru tanítónő. A pap az ágyba hurcolta az élkételetített tetemet. Csupa vér és agyvelőroncs volt a feje. A szem alatt ütések nyoma. Valószínűleg dulakodtak, a leány nem akart meghalni. És három gyilkos golyó végzett vele. Az asztalon két levelet találtak. A pap írta mind a kettőt. Az egyik édesanyjának szól; érzelmesen bucsuzik tőle. A másik senkinek, mindenki- nek íródott. Ezt már a gyilkosság és az öngyilkosság után írta, amikor már nem volt ereje egy második golyót röpteni magába. Közösen határoztuk el magunkat a halálra, — írja. — A szobát lezárták és lepecsételték. A tanítónő szüleit, két öreg embert, nagyon lesújtotta a csapás. Bonács Egerbe való, ott volt szobafestő. Csillik december 17-én jegyezte el a tanítónőt, januárban lett volna az esküvő. A menyasszony a múlt hónapban tért át a református hitre, mert katolikus volt és a lelkész másképp nem akarta elvenni. És szerelmet, boldogságot, álmot széttiport az élet. Az, hogy szegény Csilliknek nem volt állása...

— **Egy veszedelmes gyilkos üldözése.** Kalkhofenben a vasuti építkezésnél alkalmazott horvát munkások a korcsmában összeverekedtek és egy munkásnak valaki felhasította a gyomrát. A szerencsétlen meghalt, a tettes elmenekült. Utközben kirabolt egy kerékpárost és kerékpárján elramodott. Ma egy horvát munkás jelentést tett a rendőrségen, hogy az elmenekült gyilkos régebben négy szoros rablógyilkosságot követett el, megölt egy vendéglőst, feleségét és két gyermekét s akkor nem sikerült őt kikutatni. A rendőrség nyomozza a gyilkost.

— **Házasság.** Juhász József, a képviselőház fiatal hivatalnok a hó 24-én, a karácsonya ragyogó napjában jegyezte el Tassy Betz Konkát, Tassy Károly, a képviselőházi nagyiroda főigazgatójának szépséges leányát, Ujpesten.

Dr. Krépuska Géza egyetemi magántanár és neje, Strék Jolán Margit leányát eljegyezte Demény Géza es. és kir. főhadnagy Budapesten.

Dr. Polgár Sándor királyi ítélőtáblai bíró és neje leányát, Rózsikát eljegyezte dr. Ofner Odón Szegeden.

— **Nevelte ment a vesztőhelyre.** Tifliszben a napokban egy Taveridze nevű gimnazistát végeztek ki, aki november 30-án törrel agyonszúrta Troicki nevű tanárát. Mint Tifliszből jelentik, a fiatal bűnös egészen az utolsó pillanatig rendkívül nyugodtan viselkedett és csöppet sem látszott megbánni tettét. Nevelte és tréfálkozva ment a vesztőhelyre és csak a hóhér láttára tört meg hirtelen. Akkor zokogni kezdett és addig sirt, amíg a kötél meg nem fojtotta.

— **Felségsértésért kikapott diák.** Németországban feltűnést keltő diákkaland történt. A strassburgi gimnázium *Schleppstadt* nevezetű hatodosztályú diákja iskolatársával érdekes vitát kezdett. Azt fejtegette a diák, hogy a huszonegyedik században nevelésszámba megy, ha az uralkodók *Isten begyelméből való hivatásukkal* tetszelegnek. A vita tudományos színvonalon folyt, de az iskolatársak között volt egy kapitány fia is, aki elmondta atyjának *Schleppstadt* véleményét, mire a katonatiszt feljelentette a diákot és a gimnázium tanári kara pedig kicsapta az intézetből a szabadd gondolkodó fiút. A szigorú ítélet miatt a polgárság mozgalmat indított a gimnázium igazgatója ellen.

— **Fináncszimat.** A biharmegyei Sáránd községben ugyan megjárta az emberek. Egy szép napon — még az ősszel történt — megjelentek a fináncok. És megkérdezték Tóth Gábor bíró urat, hogy termel-e valaki dohányt a községben, a határban?

— Egy teremtet lélek se! — mondta a bíró jóízű pipázás közben.

— Bizonyos? Mert a bírónak kötelessége feljelenteni azt, aki dohányt termel.

— Itt nem akad olyan. Felelek rula.

Ezek után egy kis sétára hívták fel a fináncok Tóth Gábor bíró uramat. Mentek-mentek: szántáson, tengerin, tarlón, gyepen, kerten át, néztek valami mappát, szaglászta és egyszerre csak megálltak a Tóth Andrásné tengeri földjén. Noné! Hát csakugyan dohánylevelek terpedtek a földön. Száz szál. De mentek tovább a fináncok. Megálltak az Asztalos Sándorné földjén. 394 szál dohányt olvastak meg itt. Mentek tovább. A Végli Imre földjén 180 szál dohányt találtak. Hamarosan meg is írták a feljelentést az ördögös fináncok s a főszolgabírósg meg háromszor tíz korona büntetést rótt ki a bíróra, amiért nem tett jelentést a dohányról. Sokalja azonban a büntetést a sárándi bíró. Most fellebbezést adott be az ítélet ellen az alispáni hivatalhoz.

— Áratlan vagyok, — írja — mert a madár hullatta el azt az átkos magot...

— **Sztrájk a kikötőben.** Cereberől jelentik: A berezelenai kikötőmunkások a kirakó- és szénhordó munkásokkal szolidárisan sztrájkba léptek. Az árukat és szállítmányokat meg sem mozdítják. A kikötőkben és pályaudvarokon a municipális gárda teljesít szolgálatot.

— **Orosz feltalálók.** A „Novoje Vremja“ ismét panaszzavakat mond az orosz feltalálók szomorú sorsáról. Most van negyven esztendeje, hogy egy orosz feltalálta az izzólámpát. 1870 végén novemberben történt, hogy Nikolajevics Lodygin szénből kis csilindert készített, üvegharang alá rejtette s azután kiszivattyuzta belőle a levegőt és ezzel előállította az első olyan világítást, amelynél a világítást szolgáló test az égésnél nem pusztul. Edison és Siemens, mondja az orosz lap, Lodygin eszméjének praktikus felhasználásával műlikokat szereltek és egyáltalán nem emlékeztek meg Lodygin elsőségéről. Erdemeire Oroszországban is nagykesón jöttek rá és az orosz tudományos akadémia csak 1874-ben választotta tagjává, amely a két évszázados tradíció alapján addig javarészt német tagokból állt. Ekkor kapta meg a Lomanosoff-díjjal. Méltánytalanul háznak el az orosz feltalálók, pedig sok mindent feltaláltak, mondja a „Novoje Vremja“. Cselzov fedezte föl a robbanó anyagot, a füstnélküli puskaport, Kostovics ideája a léghajó, Moshaiskié az aeroplán, Papové a dróttalan távirás, azután egész sereg nagy feltalálók: Mendlejev, Mentosukkin, Pirogov, Meesnikoff, Diewerski a tenger alatt járó feltalálókja. Így végzi a keserűséget: „Mikor hagynak föl végre azzal az ostobasággal, hogy az oroszok mindössze a szamovárt találták föl.“ Ugy tetszik, hazafias buzgalomban a világ minden találmányát az oroszok javára sajátította ki a „Novoje Vremja“.

— **Felgyújtott szálloda.** Reggel három órakor a zárai Alzapora vendéglőben tűz támadt, amelynek az egész épület az egész berendezéssel együtt áldozatul esett. A vendégek és a szálló személyzete megmenekült. Gyújtogatás gyanúja alatt a bérlet és egy szobaleányt és egy szolgát letartóztattak.

— **Halálos gázmérgezés.** Ma délelőtt a Sarkanyus-utca 9. számú házában holtan találták Traubner Nándor vénnökegédet. Megállapították, hogy gázmérgezés ölte meg. Este lefekvés előtt nyitva felejtette a gázosapot, amelyen keresztül egész éjszaka ömlött a gáz.

— **Leégett obszervatórium.** Svédországban, Laplandban teljesen leégett az állami meteorológiai obszervatórium s a műszerek elpusztultak. A tüzezt egy petróleumlámpa felrobbanása idézte elő.

— **Elhunyt tájképfestő.** Párisban tegnap meghalt Colin Pál Alfréd hírneves tájképfestő. Legismertebb két műve a „Éjjeli hangulat“ és a „Gueville-tó“. Az elhunyt művész atyja, Alexandre Marie Colin híres történelmi festő volt.

— **Rablótámadás a Rákóczi-úton.** Szegő Barnabás 37 éves napszámos feljelentést tett a rendőrségen, hogy e hónap 28-án délután a külső Kerespesi-úton egy 20—22 év körüli fiatalember meglátáta, a földre teperte és elrabolta nyolcz korona készpénzét. A nyomozás során megállapították, hogy a támadó *Csesznák János* 20 éves kéményspró, aki megszökött. A rendőrség nyomozza.

— **A szatmármegyei cigányveszedelem.** Szatmármegyét egészen ellepték a kóbor cigányrajok. Erről a cigányveszedelemről *Nagykárolyból* a következőket jelentik:

Alig mulik el nap, hogy a megye valamelyik községében vándorcigányok no garázdálkodának. A lopások, rablások és betörések egymást érik, sőt, mint legutóbb Csengerbagoson, *gyilkosságtól* sem riadnak vissza. A megye csendőrsége emterföldi munkát végez, de a vármegyét keresztül-kasul barangoló cigánykaravánokat nem tudja összefogdosni. — Legutóbb *Csegöld* községben járt egy banda, amely két napig tartotta rémületben a falu és a tanyák népét. Sok házba törtek be, éjszaka állásba a falakat és rubanműveket és élelmiszereket nagy mennyiségben vittek el. — *Ombód* községben három cigány *Szabó Lajos* gazda eséplőgépét és egyéb gazdasági felszereléseit lopta el. Ennek a lopásnak elkövetőit azonban sikerült a csendőrségnek elfogni. — A vármegye alispánja a belügyminisztertől a csendőrség létszámának szaporítását kérte. — A csengerbagosi rablógyilkosság tettesekinek, *Gaczi Károly* és *Hamza János*nak két helyen is volt tanyájuk. *Csengerbagoson* és *Tótfaluban*. A csendőrség itt házkutatást tartott és mindkét helyen még előbbi rablásokból származó temérdek holmit: arany- és ezüstneműt, gyűrűket, órákat, valamint rőfősárut végszámba találtak. A nyomozás a legerélyesebben folyik ezen bűntettek kiderítése iránt is.

— **Szélhámos vasutasruhában.** Báró P. G. joghallgató feljelentést tett a főkapitányságon, hogy e hónap 26-án megjelent a lakásán egy vasutas ruhába öltözött ember, aki elmondotta, hogy a báró címére a jászsevári teherpályaudvarra egy csomag érkezett, amelyben vaj, tojás és gyümölcs van. A csomag azonban hibásan van címezve, vissza fogják küldeni, de ha a báró kimegy a pályaudvarra, átveheti. Miután a joghallgató várt hasonló küldeményt, de ideje nem volt a pályaudvarra kimenni, átadott a vasutasnak 11 koronát és megkérte, hogy váltsa ki a küldeményt és szállítsa a lakására. A vasutas a pénzt átvette és eltávozott. Csak később derült ki, hogy az illető csaló volt. Hasonló csalásnak többen is estek áldozatul a karácsony hetében. A rendőrség a szélhámost nyomozza.

— **Czigányboszu.** Fardi János vagyos cigányvajda néhány esztendővel ezelőtt elhagyta a bandáját, amelynek tagjai akkor kegyetlen boszut esküdtek a fejére. Tegnap aztán Fardi Jánost halva találták *Pelsőseged* és *Kutas* közt a vasuti hid alatt. Holtteste borzalmasan meg volt csontkítva. A nyomozás kiderítette, hogy az elhagyott banda tagjai gyilkolták meg boszúból.

— **Önként jelentkezett lótolvaj.** A főkapitányságon ma reggel önként jelentkezett *Fund János* 26 éves zománczó és elmondotta, hogy a nagytényi határban a mezőn egy kocsi, amelyen a kocsi részegen feküdt, kifogta a lovakat és azt Budafokon eladta. A pénzt elmulatta és most nem mer hazamenni. A rendőrség *Fundot*, aki a főváros területéről ki van tiltva, letartóztatta.

— **Kutyák a villamos kocsikban.** A német közúti vasutak egyesülete 83 közúti vaspálya igazgatóságához körkérdezt intézett az iránt, minő gyakorlat áll fenn kutyáknak a vasúti kocsikban való felvétele tekintetében. A körkérdeés eredménye az volt, hogy a vasutak egyharmad részénél az utasok kutyákat vihetnek magukkal, egyharmad részénél azonban ez tilos. A belügyminiszter 1906-ban kiadott rendelete értelmében a közigazgatási hatóságok határozata döntő a részben, vajjon az utasok a közúti kocsikba vihetnek-e kutyát vagy nem. A gyakorlat és szabályok feletle eltérők. Kölnben két év óta az a szabály áll fenn, hogy ölébe a kocsi belsejébe, vadászkutyák pedig a kocsi peronjára vihetők. Az állatvédő egyesületek a kérdés rendezését szorgalmazzák, abban az értelemben, hogy az utasok kutyáikat magukkal vihessek, mert a kutyáknak a kocsi után való futtatását állatkinzásnak minősítik.

— **A rendőr támadói.** Tegnap este a Köztemető-úton *Masika Mihály* kömüves összeverekedett *Takács István* 23 éves kocsiossal, *Balogi Gábor* 1194. számú rendőr szétválasztotta a verekedőket és igazolásra szólította fel őket. *Takács* megtagadta az igazolást, mire a rendőr elő akarta állítani. A verekedés zajára odasielt *Takács barátja*, *Tóth György* 19 éves kocsi, aki meglátá a rendőrt, földre tepertek, késsel meg akarták szurni. A rendőr nagynehezen kimenekült a támadók kezei közül és egy társa segítségével lefegyverezte a merénylőket. *Takács Istvánt* és *Tóth Györgyöt* hatóság elleni erőszak címén letartóztatták.

— **Halálozás.** Nagyidai Berzsenyi Antal, volt 1848—49-iki honvédszázadoshadnagy, Bereg vármegye honvédegyeténének alelnöke, 79 éves korában meghalt.

Tóth Imre, Fejérmegye törv. bizottságának tagja, 53 éves korában meghalt.

Nuszer Dezső nyug. törvényszéki bíró, 57 éves korában Szatmáron meghalt.

Galló Dániel, Rozsnyó város egyik legöregebb, köztisztelőben álló polgára 83 éves korában, Rozsnyón meghalt.

Kölcsey Antal nagybirtokos 88 éves korában Szatmáron meghalt.

Borovitz Manó kaposvári építési vállalkozó 63 éves korában Kaposváron meghalt. Az elhunytban *Berkes Imre*, a Pesti Napló segédszerkesztője apóását gyászolja.

Jungmann Károly államvasúti hivatalnok neje, született *Bródy* Hermína, e hó 30-án rövid szenvedés után Budapesten elhunyt. Temetése január 1-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a rákoskeresztúri temető halottasházából.

Schlesinger Ádám ma hosszas szenvedés után 78 éves korában Budapesten meghalt. Temetése vasárnap délelőtt lesz a rákoskeresztúri izraelita temető halottasházából.

Sichermann Mór, a Máramaros című lap kiadó tulajdonosa ma meghalt.

x **Fővárosi Orfeum** Szilveszter esti előadása iránt, mint minden évben, az idén is szokatlanul nagy az érdeklődés. Az imponáns decemberi műsor bucsuja után, éjjelkor, ugy a színházi, valamint a kávéházi téli kertben, továbbá a *Mozsar-utcai* vendéglőben megkezdődik a mulatság és pedig *Vörös Elek* cigányzenekara, valamint a házi zenekar hangverseny mellett. Január 1-én bemutatkozik az új műsor. Delutáni előadás azonban, technikai akadályok miatt nem lesz. A legközelebbi delutáni előadást pénteken, január 6-án tartja a Fővárosi Orfeum.

x **Legjobb és legujabb harisnya-áruf** *Röskény* nél, Budapest, V., *Harmincad-utca* és *József-tér sarkán*.

x **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 21. Színházi és variété-műsor.** Kezdeté 8 órakor.

x **Bob** hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.

x **Fodor-féle vívőterem** a **Koronaherceg-utca** 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobb felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordították a gyermektorna- és vívásra.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Ismét lezuhant egy aviatikus.** Saint-Cyrből jelentik, hogy *De' Caumont* dragonyoshadnagy, az egyik legkiválóbb franciaországi katona-pilóta egyfedelű repülőgépén tett próbafelzállásakor 80 méter magasból lezuhant. A hadnagynak mindkét lába kitört és még több igen súlyos sérülést szenvedett. — Mint később Versaillesből jelentik *De' Caumont* hadnagy belehalt sebeibe. Midőn Fallières elnök a szerencsétlenségről értesült, a szerencsétlenül járt hadnagyt a becsületrenddel tüntette ki.

© **Repülőgép-posta.** Érdekes tervvel foglalkozik a francia gyarmatügyi kormány. Arról van szó, hogy néhány francia aviatikust Blériot-féle és más rendszerű repülőgépekkel elküldenek Madagaszkar-szigetére s repülőgépekkel fogják közvetíteni a postát a két főváros, Antananarivó és Viamarzoa között. A távolság 400 kilométer.

© **Cecil Grace** holtteste. Brüsszelből jelentik, hogy *Panne* belga tengerifürdő partján egy holttestet találtak, amely minden valószínűség szerint *Cecil Grace*, aki e hó 22-én a csatornán való átrepülése közben a tengerbe zuhant.

© **A levegő utasai.** St. Quentinből jelentik: *Lansier* aviatikus, aki tegnap reggel egy utassal Brüsszelbe szállt, Compiegneben és St. Quentinben kénytelen volt leszállani. Estefelől megkísérelte, hogy St. Quentinből továbbrepüljön, de utjának folytatását el kellett halasztania.

© **Uj távolsági rekord.** Bucból jelentik: *Tabur-teau* sviatikus ma 581,2 kilométernyi 73,4 óra alatt megtett utjával új távolsági rekordot állított fel.

Müncheni színházak.

— Saját tudósítónktól. —

München, december végén.

Az őszi események a bajor főváros életének azt az intenzív liktetését, amely a német kultúra s a művészet javait hozza össze, hogy a külföldiek bemutassa. München pihen, lényegének, a reprezentálásnak szuggesztív ereje hiányzik s a művészet néhány egyesületnek, nem sok embernek az ügye ilyenkor. A jó hazai szokások restituáltak, a bajort a politika foglalja el, a tej- és húsdarágás. In dramatis: München közönsége nem nagy igényű. Az opera kultiválása legyűri a drámai művészetét, de legalább gyönyörű produkciókat eredményez. A zenei élet irányítása cél tudatos biztosságról tanuskodik; Wagner talán itt interpretálják a legkéleltesebb művészi apparatussal. Sorra ujtják fel a klasszikus olasz operákat, legutóbb Normára került a sor. Bellini floriturás áriái megmészedtek a tökéletes előadásban; a koloraturák lenyesegetése által az egész zene egyszerűbb lett, a megfakult instrumentáció felüdült, új színeket kapott *Motti* átdolgozásában, aki a szövegbeli egységet is emelte az általa komponált új befejezéssel.

München legjelentősebb drámai színháza, a színpad sajátos lappangó értékeit kereső Künstler-Theater alig-alig nyitja meg a kaput *Roinhardt* távozása óta. A legutolsó előadása új Kain-darabot hozott. Az első gyermeket rajongó szeretete ragadja a gyilkosságig, mert Abel kishitű lemondásra inti, amikor a sivatagba indul, hogy anyjának az elvesztett Éden boldogságát visszahozza. Kezén fogja feleségét, áttöri magát a pusztaságon, a főrésztől izzó kopár földeken, míg asszonya elbanyatlik mellőle, s ő is összerogyottan, lázas halálával kiáltja a lemondás igazságát. Meleg patoszban olvad fel a mítosz ez új változata. A hiányzó drámaiságot a dikció részleges szépségei, s a színpad stílzált nagyvonalú képei adtak kárpótlást.

A müncheni közönség s kritika egyaránt a legnémetebb-izlésesül itél a külföldi termékeiről. Olyan darab, mint a „Balga szűz“, nem tud sikert elérni, a franciáknak nem bocsátják meg hogy témáját, amely a becsületes németet elmélyedésre, problema-ábrázolásra intené, beváltotta az exportképes hatások aprópénzére. A megfelelő könnyebb német darabok hiánya miatt a germán nagyokhoz fordulnak a színházak, így a Schauspielhaus *Ibsen* Nordische Heerfahrtját vette elő, a Hoftheater pedig *Hebbel* Genovéáját.

Már ifjúkori drámájánál az asszonyi lélek rejtettségei, összetett világa fogják meg *Ibsen* érdekességét; asszony keze hozza az északi hősök katasztrófáját. Láttuk az örök problémát a wiking-történetben, halljuk a feloldhatatlan kétségeket termő disszonanciát, amely a teremtő időkben oly sokszor a költő elé állott. A drámának historikus szándékok és pszichológus kutatások közt ingadozó menetét csak az író munkáját kiegészíteni képes rendezés tudná egystilusu előadásba összefogni. A Schauspielhaus nem tudta, *Ibsen* a drámai formát nem értékelte úgy, mint *Hebbel*, aki már a drámai elbeszélés aképen választotta, hogy a vég — mint a növény élete a magjában — benne foglaltassék megmáshatatlannul, végzetzerűen, hogy materiája vetítse azokat a sugarakat, amelyek az író megtalálta, összefogó működésén gyűljenek, fonódjanak össze megközelíthetetlen szilárdaságu konstrukcióvá. Genovéában — amely második darabja a nemek nagy pörét megérezkítő ciklusnak. *Judith* és *Mária Magdolna* között — ez uines meg hiánytalanul. *Hebbel* megalkotó biztossága megtörött, amikor a küzdelmek súlypontja a férfira tevődött át. A férfira, akit a szenvedély vadsága emészt. A férfira, akit a rabizott nő bucsuzni, aggódni, esőkelni látta s akit a reménytelenségről való megbizonyosodás az örületbe ragad. Folytató, nehéz levegő árad e kezdetekből, de a katasztrófaig való sürűsödés nem a szituációból fejlődik, hanem a földöntúli hatalmak intrikája mozditja tovább a holtpontra jutott akciót; a tragédiából „buntes Spiel“ lett.

De a szépségein meglátszik, hogy a drámai forma legemelkedettebb értelmezéséből fakadók s megbizonyosodott, hogy e szépségeket csak konzervatívisan rendezett előadás tudja teljesen a felszínre hozni. A müncheni Hoftheater — amelybe még visszajár a Possert, az orkesztrális hangeffektusok mestere által nagyra fejlesztet Rorache-stílus — csak töredékesen tudta színpadán a hebbeli emberek rejtett tűzi küzdelmeit megjeleníteni.

E nagyszabású darabok nagyon is súlyosak, hogy mindennapi színházi szórakozásul szolgáljanak, köztük és a sekélyes német vígjátékok között állanak *Bahr* Hermann darabjai; a legutolsót „A gyermekek“ — et husz más német színpaddal egyszerre mutatta be a Rezidenz-Theater s nagy sikert ért el vele. Az apának bizonytalansága körül lejtének mulatságos táncot jól meglátott s megalkotott alakok. Az ismert téma elvezeti a letárgyaltság ízét *Bahr* elgondolásainak sajátosan kifinomodott timbrejében; diszkrét szeretetreméltóságának melegével nem vesszük észre az eszközök régi voltát s eljelentéktelenednek a felépítés fogyatékoságai.

Egy orvosnár — ujnemes s földesúr — leánya titokban eljegyz magát egy fiatal gróffal, de az orvos nem adhatja a beleegyezését, mert a gróf — az ő fia. Fájdalmasan törődnek bele a fiatalok a kényszerítő lemondásba; szerencsére fel lép az öreg gróf s a doktor felve hozakodik elő a fia származásának történetével. Magyarárgatásaik közben kiderül, hogy a gróf gondoskodott revansról, mert az orvos leányának meg ő az apja. A jegyesek testvéri vonatkozásai tehát nem léteznek, csak az apák cserélődtek fel — ami végeredményben egyre megy.

Pogány Pál.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(Külföldi művészek Budapestről.)

Kíváncsi voltam megtudni, hogy azok a külföldi híres színművészek és művésznők, akik nálunk sikereket arattak, milyen emléket őriznek meg Budapestről és a magyarokról. Többekhez kérdést intéztem és a következő szíves nyilatkozatokat kaptam:

Aalberg Ida, a finnek legnagyobb drámai művésznője, aki a múlt évben finn társulatával szüzcziós művészi sikerrel vendégszerepelt a Magyar Színházban, ezeket írja:

Budapesti tartózkodásom idejéből, ahol szerencsés voltam a nemés, lovagias és a művészetért lelkesülő magyar népben olyan meleg és finoman átérző közönséget találni, annyi szép és kellemes emlék él bennem, hogy nagyon nehezemre esik azokból valamit külön kiemelni. De valamennyi felejthetetlen esemény között talán az a pillanat volt a legszebb, amikor nekem megadtott, hogy az önök színpadáról ejtsem ki az első finn szót.

Ha csak arra szabadna gondolnom, milyen örömmel látván Magyarországot és a magyar közönséget viszont, milyen boldog lennék, ha ismét e közönség élénk, fölemelő kontaktusát érezhetném, — azt mondanám: nem sokára ismét elmegyek.

De ha meggondolom, hogy önöknek milyen idegen az én nyelvem s hogy ennélfogva mennyi nehézséggel kell a magyar közönségnek küzdenie, hogy a játékot követhesse, — fájdalom, — azt kell felelnem: egyhamar nem közközvetíthető meg. Helsingfors, december 22-én.

Báró Uexküll-Gyllenband-né,
Aalberg Ida.

A. Antoine, a párisi Théâtre National de l'Odéon igazgatója, a nevével elkeresztelt Théâtre Antoine alapítója így ír:

A legszebb emlék, melyet Budapestről megöriztem, ama éjnek emléke, amelyet a szállodám udvarán játszó cigánybandák játékának hallgatásával töltöttem el. Ezek a művészek és ezek a dalok

olyan felejthetetlen benyomást tettek reám, amilyent semmiféle zenénél nem tapasztaltam.

A. Antoine.

Suzanne Després, a francziák Duse-ja, a nálunk is ünnepezt nagy művésznő:

Sohse felejttem el a magyar közönséget, melyre mindig hálással gondolok.

Mint epizódra, a budapesti konzervatóriumban tett látogatásra emlékszem. Az a lelkes fiatalság annyi szeretettel, annyi megértéssel vett körül, hogy nem találtam más szót, csak ezt: „Merci, merci!“

Az igaz, hogy minden hangnemben isméttem ezt nekik. Azt lehetett volna az nap hinni, hogy meghatottságomnak, örömömnek, vonzalmamnak csak ezzel az egy szóval tudok előtűk kifejezést adni.

Suzanne Després.

Lugné Poe, a párisi L'Oeuvre színház kitűnő igazgatója — *Suzanne Després* nálunk is nagyra-becsült férje és partnere — így csatlakozik neje szép szavaihoz:

Magyarországra emlékszem-e! De hiszen ott találtam a legjobb és leghívebb barátaim egyikére! Még pedig éppen az önök sajtójában. Nem nevezem meg, mert a biztos barátság tiszteletének némi feltékeny titokzatosságra van szüksége.

Megjegyzem még, hogy az igazgatói érintkezés *Lugné-Poe* és *Faludi Miklós* között mindig kölcsönös becsüléstől és ritka kifogástalan kollegialitástól volt áthatva.

Lugné-Poe.

Mary Barnett, a hamburgi Thalia Theater pártalan humoru, — magyar származásu — komikájának alábbi soráiból a honvágy panasza hangzik:

Sorsom eltávolított szép hazámból Évek óta élek Németországban a színészetnek és mindig boldog vagyok, ha honfitársaimmal, szeretett anyanyelvemen beszélhetek. Sajnos, eddig lehetetlen volt Magyarországon megfelelő szerződést köthetni. De ami késik, nem mulik és ha egyszer egy magyar színpadon a nevemet olvassa, gondolja, hogy most nagyon boldog vagyok.

Mary Barnett.

Hans Wassmann, a berlini Deutsches Theater hírneves művésze, a budapesti közönségnek is már régóta dédelgetett kedvence, színpadi bohókás alakításaitól merőben elűtő, nagyon komoly hangon ír:

Csak egy komoly epizódra számolhatok be, mert úgy vélem, hogy a derültek annyira magántermészetűek, hogy idegeneket nem érdekelhetnek. De egy olyan komoly epizódot éltem át Budapesten, amelyet sohasem felejték el.

Ebben az évben is a Hotel Royalban voltam szállva, vendégjátékunk idején. Egy délután fülsiketítő zajt hallottam az utcáról. Az ablakhoz siettem és a szociálisták menetét láttam elvonulni. Amikor azt az ordító, hadonázó és egy előttem ismeretlen nyelven kiabáló tömeget láttam, elmosolyodtam, annyira komikusan hatott rám ez a látvány.

De a mosolyom csakhamar eltűnt. És amikor azt a véget nem érő, hosszú embertömeget láttam, nagyon elkörmölyödtem. Ezek az emberek azt a benyomást tették rám, mintha véreztek volna. A verecs zászlók, verecs szalagok, verecs virágok keltették bennem ezt a benyomást és még ma se tudok attól szabadulni.

Hans Wassmann.

(A „Rajongó Bolva lány“ kiállításán.)

A Nemzeti Színházban vígan folynak a Szomor-darab készüldései. Az ötletes szerző minden napra valami új meglepetéssel áll elő. Mert Szomor Dezső éjjel-nappal meglepetéseken töri a fejét.

Egyik-másik nagyon kedvesen fest — teoriában, de a színpadon nem igen lehet megvalósítani. A többek közt valóságos tavat akart a színpadon varázsolni, amelyen igazi hattyúk uszkálnának.

Ceuthó rendezőnek aggályai voltak a hosszadalmas „dekorálás” és a hatványos esztétikus rögtönzési tekintetében. Ebből tehát semmi se lett.

Másnap viszont esztétikai szempontból azt az óhaját fejezte ki, hogy a szereplő hölgyek és urak az instrukcióhoz hűven legyenek szokék, baránk, vereshajuk vagy öskek, de ne használjanak parókát. — mert az illuziórentő — Lanem fessék be a hajukat.

— Természetesen, — jegyezte meg egy dushaju ifjú — akinek kopaszra kell lenni, az borotváltassa le a fejét!

Ezt az ötletet is lefújták.

De legújabbán nagyszerű dologot produkált Szomor! Történelmi, sőt mű- és színes-történelmi nevezetességű butorzatot szerzett be a „Rajongó Bolzay lány” számára.

Ezeket a gyönyörű és nagyértékű képviselő butorokat a nógrádmegyei Szécsényből, a *Pulszky* egykori családi kastélyából, szállították a Nemzeti Színházhoz.

Abban az időben, amikor szegény *Pulszky* Károly olaszországi nászutjából visszatért, Szécsénybe vitte fiatal, bájos feleségét, *Márkus* Emiliát. A nagy művész a pompás ősi fészekben töltötte életének legszebb, legboldogabb heteit. Az újdonság szerzőjének szellemes és gyöngéd figyelméből a Bolzay-lány e régi, kedves emlékü butorok közt fogja végigjátszani szép szerepét.

(Ujházi Ede szíve.)

Ez a hét a „mesteré.” Nem találkozik két ember, hogy ne tudjon valami mulatságos vagy megható Ujházi-adomát elbeszélni.

Az, amelyet én hallottam, meghatóan jellemzi a mi szeretett jubilánsumk aranyos jó szívet.

Azt mindenki tudja, hogy a „mester” kétszer nősült. Első felesége, *Heltai* Ferenc csodaszép sógorúja, meghalt. Később — évek múlva — ismét megnősült. Feleségül vette *Szekely* Kornéliát, akinek szépségét hivatalos okmány is elismerte, amennyiben az egyik — akkoriban még nagy jelentőségű — szépségverseny első díját nyert el.

Ujházi tehetése a Nemzeti Színházban nem tudott árnyékosulni, ezért Bécsbe ment s alapos tanulás után a Burgtheater tagja lett. Fél is lépett, tetszett is, de utóbb mégis visszavonult a színpadtól és — elvált Ujházitól, hogy újra férjhez menjen.

A „mester” nem emelt akadályt a szép asszony boldogulásának. Sőt többet tett. Meleghangú, szép levélben kívánt boldogságot egykori feleségének és az ő nevére iratta azt a bécsi villáját, melyhez örökség útján jutott.

Egy látésöves ur.

(*) „Sötétség.” A Nemzeti Színházban ma hosszabb pihentetés után föllelevenítték *Ruttkay* György négyfelvonásos „Sötétség” című színművét, mely 1903-ban került színpadra először. Akkor igen nagy sikere volt a darabnak, úgy hogy hamarosan elérte huszonötödik előadásának jubileumát. A darabban foglalt érdekes probléma, a finom mesészövés, a jól festett karakterek s különösen a darab színszerűsége ma is nagy hatással volt a közönségre, mely felvonások végén s gyakran nyílt színpadon is kifejezést adott tetszésének. A darabot teljesen új szereposztással adták elő. A szereplők közül: *Török* Irma, *Ligeti* Juliska, *Somlai*, *Beregi*, *Rózsahegy*, *Szacsay* és *Holcay* Laura arattak nek elismerést.

(*) Az Operaházban holnap, Szilveszter-napján délutáni gyermekelőadásul „Janesi és Juliska”, ezután pedig a „Babatündér” kerül színpadra. Humperdinck meseoperájának Váradi M., Payer, N. Valent, R. Berts, Hardy és N. Bodor K., Várady Sándor éneklik a főszerepeket. Rendező Kiss Dezső rendező. A balleiben Sebesi Teréz, Brada és Smaraldi működnek közre, rendező Guerra Miklós balletmester. Mindeket darabot Lichtenberg Emil karmester vezényli. (Bérlétszám: 51. sz. Olesó helyfűrés. Kezdeté négy órakor.) — Vasárnap, újév napján gróf Zichy Géza II. Rákóczi Ferenc című eredeti magyar dalművet adják Vasquezné, Sebesi, Flattné, Takáts, Anthes, Váradi M., Payer, Várady S., Kertész Ö., Venczell, Ney B., Kornai, dr. Dalnokai, Kárpát, Szendrői, Hegedűs és Déri fellépésé-

vel. (Évi bérlés 1. sz. Kezdeté hét órakor.) — Hétfőn, január 2-án hatodik előadását éri el „A hercegnéasszony”, ezuttal is Szamosi, Könyey, Ambrusné, dr. Székelyhidy, Flattné, I. Valent, Hegedűs, Kornai, dr. Dalnokai, Mihályi közreműködésével. (Évi bérlés 2. sz.)

(*) *Latabár* bucsuja. Tegnap este bucsuzott el nyugalmába vonulása előtt *Latabár* Kálmán, a Nemzeti Színház művésze, a Várszínházban, a „Bor”-ban, a budai közönségtől. *Latabár* a budai közönségnek régi kedvence, tisztelői nevében *Szabeny* Antal orsz. képviselő hatalmas babékoszorút és egy emléklapot nyújtott át, melyet az ünnepeltnek jelenlevő tisztelői irtak alá. Az üdvözlő beszédet *Latabár* Kálmán megindultán hallgatta végig s barátait örök szeretetéről biztosította. Az előadás után társasvácsora volt, amelyen *Latabár* Kálmán barátai szeretettel ünnepelték.

(*) „*Oedipus király*” az Operában. Az Operában február 15-én rendezendő *Oedipus* előadás grandiózusnak ígérkezik. A részletek még nincsenek pontosan megállapítva, de az előkészületek már minden irányban megindultak. Újvári Ignác művészi plakátjai nemcsak a fővárosban, de az egész ország nagyobb városában fogják hirdetni az ünnepi előadás teljes programját. Egyelőre csak annyi van megállapítva, hogy az előadást *Gluck* klasszikus nyitányával kezdi a Nemzeti Színház szimfonikus zenekara, továbbá, hogy a színpadon előfüggöny nem lesz és a színpadnak a nézőtérrel való összerakítása egészen új művészi hatásokat fog az előadásban eredményezni. Az előadást *Tóth* Imre, a Nemzeti Színház igazgatója rendezi. A zenei részeket *Kun* László karmester dirigálja. A színpadi díszítés munkáját, a jelvények tervezését *Újvári* és *Kémény* festőművészek végzik. A színpad átépítése *Keller* operai műszaki tanácsos tervei szerint készül. A tragédia című szerepét *Iványf* Jenő játssza, a többi szerepeket is a Nemzeti Színház legelső művészei. Terve van véve a rendezőség részéről, hogy a buffetben és a lépcsőházban, ahol minden antik görög díszítésben fog pompázni, előadás után a közönség még külön művészi meglepetésben részesül.

(*) *Hírek a Nemzeti Színházról.* Holnap, Szilveszter estjén a Nemzeti Színházban *Sardou* kintő vigjátéka, az „*Idégek*” kerül színpadra. A kazcagató bohóságban *Nagy* Ibolya, *V. Molnár* Rózi, *Paulay* Erzi, *K. Demjén* Mari, *Gál*, *Gabányi* Árpád, *Horevith* Jenő, *Gabányi* István, *Dezso* József, *Rajnai* Gábor, *Barlos* Gyula és *Fabudi* Antal játszanak. Ez lesz a népszerű darab 74-ik előadása. Az előadás félnyolc órakor kezdődik és tíz óra előtt véget ér. Új év első napján délután az „*Aranyember*” kerül színpadra a rendezőség szervezésében. Este teljesen új betanulással és részben új szereposztással elevenítik fel a régi Nemzeti Színház egyik pompás műsordarabját, *Hercegy* Ferencz *Byzanc* című történelmi drámáját.

(*) *Vigszínház.* A Vigszínházban a jövő héten adják először az „*Ismeretlen táncos*”-t, *Tristan Bernard* vigjátékát. Az újdonság bővelkedik hálás szerepekben és főleg *Harmat* Hedvig, *Haraszthy* Hermin, *Pallay* Rózi, *Tanay* Frigyes, *Vendrei* Ferencz, *Tapolczay* Dezső és ifj. *Ditrói* Mór találhatnak alkalmat hatásos alakításra. A darabot *Bródy* Miksa fordította. Holnap, szombaton a „*Testőr*”-t ismétlik.

(*) *Kamarajátékok.* Ibsen „*Rosmersholm*” című drámája szombaton és vasárnap is színpadra kerül a „*Kamarajáték*”-társaság előadásában, a Zeneakadémia színháztermében (Liszt Ferenc tér 12.)

(*) „*A testőr*” Székesfehérvárott. A székesfehérvári színházban, mint tudósítónk írja, tegnap mutatták be ószatlan tetszés mellett *Molnár* Ferencz vigjátékát, a „*Testőr*”-t. A közönség, mely a színház nézőterét zsufolásig megtöltötte, sokat és lelkesen tapsolt a szereplőknek: *Nyikos* Zsigmondnak (színész), *Sándor* Juliának (színésznő), *Miklósy* Margitnak (mama) és *Kováts* Lajosnak (kritikus), akik a legjobbat nyújtották.

(*) *A Burgtheater Budapestén.* Február elején a bécsi Burgtheater társulata vendégszerepléni fog egy estén Budapestén. Az előadást, amelyen „*Torquato Tasso*” kerül színpadra, jótékonyszékre fogják rendezni. A főintendantura már megadta az engedelmét, de még nincs meghatározva, hogy melyik színházban lesz a vendégszereplés.

(*) *Humperdinck új operája.* A newyorki Metropolitan Operahouseban szerdán volt a bemutatás-előadása *Humperdinck* új operájának. „*A királygyermek*”-nek, amely szenzációs sikert aratott. A sajtó egyhangúlag dicséri a zene rendkívül poétikus voltát, formagazdagságát és fényes hangszereplését. A darab pompás melodikájával a legszebb német opera *Wagner* óta. A szövegkönyvről nem lehet ennyi jót elmondani. Az amerikai

izlés nehezen tud hozzáférközni az értelemből. Az előadás elsőrangú volt.

(*) *A megezenzurázott Salome.* *Strauss* Richárd „*Salome*”-ja ugyancsak más alakban kerül a jó londoniak elé, mint amilyennek mi ismerjük. Szegényt a purgatórium minden tüzen vitte át a londoni cenzor, míg az előadásra nagynövezen megadta az engedélyt. Mindenekelőtt a bibliából vett alakok neveinek megváltoztatását követelte, mivel a *Márkus* Evangélium szereplő személyeinek színpadra bucsuzolása sértene a vallásos hívők érdekeit. Így átkeresztelte magát *Keresztelő Szent Jánost* is s egy próféta nevét adta neki. Az öt rabbiból a keresztiségben tanult öregek lettek. *Salome* nevét meghagyta nagy kegyesen, mivel a *Márkus* Evangélium e nevet nem említi. Érdekes művészi elve is van a cenzor urnak. Azt tartja ugyanis, hogy igazán mindegy, hogy bizonyos hangokra mit énekelnek és ezért az opera szövegkönyvét a jó erkölcs nevében annyira egyszerűsítette, hogy ember legyen, aki ismét ráismerne. *Salome* nem kérheti *Jochanaan* fejét — csak a vérért s tánczát is csak egy véres állal járhatja el. A sok belejávitás egész értelmetlenül teszi a jelenetet és zavarossá az egész koncepciót. De egyet elért akadémikusok: a lehető legjobb reklámot csapta az immár antik mezőbe bújó, kis híztérikus, jól nevelt, modern ur- leányzóknak, kit a régiak *Salomé*-nek hívtak.

(*) *Eredeti képek — részletfűzetekre.* A „*Magyar Műkereskedelmi Vállalat*” érdekes és modern eszmét valósított meg. Külföldi mintára és a fejlettebb művelésre való tekintettel az eddig szokásos reprodukciók árusítása helyett arra vállalkozott, hogy csaknem ugyanazon árban és ugyancsak részletfűzetekre eredeti festményeket boosát a közönség rendelkezésére. Különösen üdvös és kulturális újítás ez minálunk, ahol a nem vagyones középosztály eddig jóformán el volt zárva attól, hogy eredeti műtárggyal díszíthesse lakását és előgithesse lí művelését. A „*Magyar Műkereskedelmi Vállalat*” most *Nagymező-utca* 4. szám alatti új helyiségében rendezte jelzett czéllal, az első kiállítást, amelyet ismert művészek, mint *Juszkó* Béla, *Miklósy* *Musebacher* Ödön, *B. Pauly* Erik, *Fejér* Sándor, *Szacsay* Antal, *Ott* Zoltán, *Szűle* Péter, *Usterlcy* János, *Vörös* Ernő, *Zorkóczy* Gyula, *Koda* Alajos, *Sz. Kuszka* Jenő, *Pap* Emil, *Widder* Félix, *Schulz* Ilona, *Mányai* József, *Zord* Arnold, *Berkés* A., *Bán* *sághy* Vilmos és még számos művész eredeti képei kerülnek eladásra. A kiállítás holnap nyílik meg a nagyközönségnek, mely bizonyára nagy érdeklődéssel fogja támogatni ez új vállalatot új terek- véseiben.

(*) *Magyar Írók Segélyegylete.* Az egylet pénztárába az 1910. év folyamán a következő alapítványok és adományok folytak be: *Szöll* *Kálmán*-tól elhunyt bánya, *Vörösmarty* Béla nevére 4000 korona (*Szöll* *Kálmán*-né ez újabb alapítványával együtt már 8400 korona tőkét ajándékozott az egyletnek.) 2. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületől, mint évenkénti rendszeren, 800 korona, régi alapítványának növelésére; 3. az Első Magyar Általános Biztosító Társaságtól, mint évenkénti rendszeren, 500 korona, régi alapítványának növelésére; 4. *Ugróczy* *Kálmán* hagyatékából 1000 korona új alapítvány; 5. *Radó* Antal írótól 200 korona alapítványrészlet, melylyel 400 K összegű alapítványa teljes lett; 6. Magyar Francia Biztosító Társaságtól, mint évenkénti rendszeren, 100 korona alapítványrészlet; 7. *Balaban* *Adolf*-tól 400 korona alapítvány; 8. *Szekely* *Ferencz* takarékpénztári elnökgazdától régi 400 korona alapítványához 22 korona 10 fillér gyarapítás. 9. A vallás- és közoktatásügyi magyar királyi miniszter-től 4000 K kormánysegély; 10. *Radnay* *Károly* szennagykereskedőtől 100 korona adomány; 11. *Or* *módy* *Vilmó*stól, az Első Magyar Általános Biztosító Társaság nevében, mint évenkénti rendszeren, 200 korona adomány az Egylet elnökének rendelkezésére a czéllal, hogy ez összeg egy elhunyt nagy magyar író leányának adassék, kit az Egylet, szabályainál fogva, nem segíeyezhet. Az Egylet az igazgató bizottságának legutóbbi ülése a jövő 1911. évre 68 tételben 28,260 korona összegű rendszeres segélyt irányzott elő, melylyel szemben rendkívüli segélyezésekre 5—600 korona összeget fog fordíthatni, feltéve, hogy a magyar irodalombarátok, valamint a kormány részéről ezután is a kellő támogatásban részesül. A Magyar Írók Segélyegyletének elnöke báró *Eötvös* *Loránd*, másodelnök gróf *Dessewffy* *Aurél*, titkára *Kozma* *Andor*, ügykezelője és pénztárnoka pedig a Magyar Földhiteletintézet. Minden az Egylet javára szánt alapítvány és adomány a Magyar Földhiteletintézetnek fizethető be.

(*) A „Nyugat“ matinéja. Január közepe táján a „Nyugat“ szerkesztősége matiné rendezést tart a Vigaszínházban. A matiné keretében a Vigaszínház művészei Csokonaiak friss-bangu és szeretetreméltóan öleltes komédiáját: Karmay-ot adják elő. Az előadásra a Vigaszínház művészei igen nagy kedvvel és ambícióval készülnek. Az előadást megelőzőleg Ady Endre, Halvany Lajos és Móricz Zsigmond olaszok föl.

(*) Alba Nevis felolvasása. Alba Nevis, a kitünő író nő verseiből felolvas a Józsefvárosi Kör Szilveszter-estélyén, amelyen rajta kívül még a következők szerepelnek: Nagypál Béla, a Városligeti Színház, Balogh Böske, a Királyszínház, Z. Molnár László, a Magyar Színház tagja, Szécsi Magda, a Vigaszínház tagja. Előadják végül a Czirkusz című tréfás jelenetet; Bársony István és Tihanyi Károly, a Royal-orfeum tagjai. Az estély 9 órakor kezdődik.

(*) A téli kiállítás bezárása a Nemzeti Szalonban. A Nemzeti Szalon téli kiállítása, valamint az ezzel kapcsolatos Jávor Pál és Stokes gyűjteményes képművészetek már csak új napjának estéjéig látható. A kiállítás látogatottsága és a művásárlás eredménye felülmúlja az utolsó öt estendő téli tárlatának eredményét. A vallás- és közoktatásügyi minisztérium által delegált képművészeti tanács ponteken délelőtt tekintette meg a kiállítás anyagát és több műtárgyat választottak ki a Szépművészeti Múzeum számára, amelyek megvétele fölött gróf Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter dönt. A kiállítás Szilveszter és új napján reggel 9-től délután 4 óráig van nyitva s a belépődíj 1 korona.

(*) A római művészeti kiállítás. A jövő évben Rómában rendezendő művészeti kiállításon Magyarország — mint ismeretes — hivatalosan vesz részt s képművészetét a saját műcsarnokában mutatja be. A magyar kiállítás rendkívül gazdag lesz s híven fogja visszatükrözni az egész magyar művészet fejlődését a legrégibb időkől napjainkig és abban képviselve lesz a művészet minden irányzata. A római kiállítás előkészítő bizottsága szintén szólítja fel a művészeket, akik a római kiállításon részt venni óhajtanak, hogy minél hamarabb jelezzék be írásbelileg a szándékukat a Műcsarnok titkári hivatalának, megjegyezvén, hogy mely műveiket óhajtják kiállítani.

(*) Egyházi zené. A Szent István bazilika ének- és zenekeze deczember 31-én, Szent Szilveszter-napján este öt órakor tartandó hálaadó isteni tisztelt alkalmával Palestrina Alma redemptoris-át, Sztoljanovits Tantum ergo-ját és Becher Te Deum-át adja elő. Vasárnap, január 1-én, új napján a nagymissa alatt Rheinberger nagy c-dúr missze kerül előadásra. A magánrészeket Mayerne-Makray Erzsébet, Rauscher Istvánné, Fehér Imre és Horváth N. János éneklék.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* Tövises utakon. Pósa Lajosnak poéta-feladása „Tövises utakon“ című kötetben adta ki költeményét. Édes örömmel időztünk e szép könyv minden egyes lapjánál. Mitha nyári alkonyatkor falusi kert peroncok után járunk és egy-egy virágos ágynál megállunk, hogy szemünket legel-fessük a rózsák színpompájára és gyönyörrel szívjuk be a székük fűszeres illatát. És mivelhogy ez a benyomásunk, ez az érzésünk, nem találjuk helyénvalónak a kötet címét. „Tövises utakon!“ Hát elképzelhető, hogy a gyöngéd lelkű, angyali szívű Pósa bácsi göröngyös, tövises utakon vezetne volna az ő hűség, szeretett életpárját? Hiszen ami elkerülhetetlen bánatot mér az emberre a könyörtelen Élet, egy ilyen galambfészkekben az is bugássá enyhül s a fölöttük elvonuló viharfelhők-ből is csak langyos, nyári permeteg hull rájuk. De a költő szíveink legbensőbb burjait érintő dala maguk is rázafolnak erre a címre. Minden soruk egy holdog asszony tollából folyik. Pósa Lajosné poézisa tele van nőies szelidséggel, jóságos világnézéssel, örömen átesillog a mások szenvedé-séért hulló könnye s bánatában so hagyja el a mások boldogságán fakadó mosolya. Félre örszi, óvja kis tűzhelyének melegét. Ez a félelem vezgí-át a következő szép versét is:

Ujra elszáll egy nap
Tűnő lepeként . . .
Mit vitt el magával?
Mégint egy reményt.

Elvitte szememnek
Egy tűzszagot,
Kedvemnek sok vidám
Dalos madarát.

Mit hagyott cserébe?
Ujra egy redőt.
Addig-addig hagyja:
Egyszer csak itt hagyja
Majd a szemfedőt.

Ezek a strófák különösen megragadták Pósa Lajosék szépséges leányának, Sárának ábrándozásra hajló lelkét. Addig-addig mondta, mondogatta, míg a szavak és a sorok muzsikára változ-tak át. Egy napon egy gyönyörű nótát pengetett atyjának a czimbalmon.

— Hogy tetszik ez a nóta, apus?
— Szép, igazán nagyon szép. Hol vetted?
— Eszti néni komponálta, anyusnak az „Ujra elszáll egy nap . . .“ kezdetű versére.
— No, mondhatom, Eszti néninek gratulál-hatok.

Sárka felugrott, az apja nyakába borult és boldogan sugta:
— Nem Eszti néni; . . . én komponáltam ezt a dalt!

Az említett Eszti néni, Pósa Lajosné nővére, Sebők Gyuláné, az elismert jeles dalszerző, így hát érthető Pósa Sárának öröme. De még inkább fokozódott ez az öröm, amikor a karácsonyfa alatt ott találta nótájának a kinyomatát — kottáját. Ilyenek a Pósa Lajosné költeményei egyjől-egyjől: esupa muzsika. A „Tövises utakon“ kötetének kiál-lítása Fráter és Társa józslésű nyomdáján dícséri és Singer és Wolfner-nél kapható. Ára füzve 2 korona 50 fillér; díszkötésben 4 korona.

* „Magyar Figyelő.“ Most hagyta el a sajtót Tisza István és Herczeg Ferenc új folyóiratá-nak, a „Magyar Figyelő“nek első száma. A for-más, két füzet hasábjain igazán elsőrangú szerzők adtak találkozót. Egy szép és minden magyar em-bert nagyon érdeklő gondolat köré csoportosul minden cikk. Ez a gondolat: a mi életbevágó kérdéseink köré szoros egységben csoportosítani az egész magyarságot. A napi politizálás, a párt-taktika egészen kiszorult belőle; eszméit egyfor-mán aláírhatja a negyvennyolcas és a munka-párti, a földbirtokos és a bankember, hacsak igá-zán van érzelme a magyarság magasrendű feladatai és életkérdései iránt. Már a bevezető cikkek, ame-lyet ékes tollal irt Herczeg Ferenc „Jelszavak“ címmel, elsőrangú érdekességű, mert velejébe vág annak a kérdésnek, hogy mit jelent tulajdonkép-pen ez a nálunk szerteörpödő két szó: Kelet és Nyugat? A második cikkében gróf Tisza István egy oly kérdésre vet meglepő világot, amely hóna-pok óta foglalkoztat nálunk minden embert: az élelem drágaságáról. Bárczy István, aki hosszabb időn át intézte kitünő sikerrel a főváros közokta-tásügyét, arról a fontos kérdésről ír, vajjon helyén volt-e az összes iskolák államosítása. Mai modern társadalmunknak egy másik tünetét, amelyről szin-tén felelte szótárogatók a vélemények. Keneszi Géza boncolja „Magyar feminizmus“ címen. Alexan-der Bernát tárczaszerű, nagyon magas fejtegetést közöl a kritikáról. Ambrus Zoltán pedig a színház-ról. A magyar földrajztudomány egyik mestere, Cholnoky Jenő igen érdekes tudományos cikket közöl arról, hogy a földrajzi helyzet mily módon hat az államéletre. Lyka Károly pedig a mai mű-vészeti kereskedelem fogásairól és furfangos technikájáról közöl adatokat. Gárdonyi Géza, az el-beszélt mester képriséli novellájával a szepiro-dalmat, a Szemlerovát pedig közli Mikszáth Kál-mán utolsó kéziratát, amelyet a nagy író családja engedett át a „Magyar Figyelő“nek. Az új ravví első száma felkelti a várakozást a következő füze-tek iránt.

Mulatságok

* A Budapesti Kerületi Munkásbiztosító Pénztár tisztviselőinek ideai táncestélye 1911 febr-nár hó 4-én lesz a Royal-szálló nagytermében, melyre a meghívókat most küldi szét a rendezőség. A pénztári orvosokból és tisztviselőkből alakult háromszáztáru rendezőség már hetek óta fárado-zik azon, hogy ideai táncestélyét az eddigi mulat-ságok nivójára emelje. A hangversenyen a művés-zvilág legkiválóbbjai fognak szerepelni és igen él-vezetes estélyre van kilátás. A rendezőség irodája: VII., Damjanich-utca 26. sz. alatt van, hol az ér-deklődőknek készséggel nyújtanak felvilágosítást.

* A Magyar Testgyakorlók Köre f. hó 31-én este kilenc órakor tartja kabaréval egybekötött Szilveszter-napi zárkörű házi táncestélyét IV., Ferenczy-terez 3. sz. alatt levő saját klubhelyi-ségében.

* Szilveszter-est a Lipótvárosi Kaszinóban. Az évenként szokásos Szilveszter-estét az idén is megtartják a Lipótvárosi Kaszinóban. Az év utolsó napján éjfélkor gyűlnek össze a tagok és a művészi előadások félgy-órákor megkezdődnek.

Yes porcellán poudert
A legszebb újévi ajándék.
Minden új évben új szépséget ad.

FŐVÁROS

(*) Tájékoztató a népszámlálásról. A főváros több jelentést kapott, hogy a háztulajdonosok, vagy helyetteseik a lakóknak — állítólag a számláló biz-tosok információja alapján — a népszámlálás című lebonyolítását könnyen megakadályozhatják. Bár a számláló biztosok teendőik fölül kellően ki vannak tanítva és nem valószínű, hogy ily téves informá-cziók tőlük erednek és bár továbbá a közönség közt kiosztott nyomatott utasítások minden téves in-formációt rektifikálni képesek, a fővárosi statisztikai hivatal mégis szükségesnek tartja a terjesztett téves információkat a következőkben helyreigazi-tani:

1. A főváros területén tartózkodó minden egyén (lélek) kivétel nélkül egy-egy számláló-lapon össze-irandó, tehát gyermekek és csecsemők épp úgy, mint felnőttek, ideiglenesen itt tartózkodó vagy átutazó ven-dégek épp úgy, mint rendes budapesti lakók. Az a kö-rülmény, hogy az 1896—1905. közt született gyermekek-ről külön rózsaszínű gyermekszámláló pótlap is állí-tandó ki, semmiképpen sem teszi feleslegessé a gyer-mekek rendes számlálólapjának kiállítását; ily gyerme-keknek tehát nemcsak rendes (fehér színű) számláló-lapok állítandók ki, hanem azonkívül még rózsaszínű gyermekszámláló-pótlapok is.

2. Mindenki ott tölti ki a reá vonatkozó számláló lapot, ahol a Szilveszter-éjszakáján tartózkodott (lak-ott, vagy szállva volt); üzlettulajdonosok tehát ha-szonlóképpen rendes lakásokon vendökök fel és nem üzle-tülében, amelyben nem laknak. Olyan üzletekről, ame-lyekben nem lakik senki, csak egy lakásboríték állítandó ki, de abban semmiféle számlálólap nem helyezendő és a lakásboríték 16. és 18. pontja alatt nem is mutatandó ki bemlakó egyén. Az üzletek lakásborítékára tehát számlálólapok csak akkor helyezendők és a boríték 16. és 18. pontja alatt lakók csak akkor mutatandók ki, ha az üzlet helyiségében tényleg lakik valaki, pl. a tu-lajdonos, vagy valamely más egyén (boltiszolga, cjt-jeli őr).

3. A számláló-biztosok szigorúan utasítva vannak, hogy a közönség részére minden házban annyi nyomat-tott utasítást osszanak szét, ahány lakás az illető ház-ban van, úgy, hogy minden intelligens lakótól a nép-számlálási nyomtatványokon kívül egy-egy utasítást is kap kézhöz, amely őt a nyomtatványok miként való ki-töltése fölül tüzetesen felvilágosítja és amely néhány kitöltött számlálólap-mintát is tartalmaz. Amennyiben egyes számláló-biztosok ebbeli kötelezettségüknek nem tettek volna eleget, legyen szives az illető háztulajdonos, vagy lakó a központi népszámlálási irodától (telefon 141—54), vagy a fővárosi statisztikai hivattól (tele-phon 38—57) erről értesíteni, hogy a hivatalok a hiányt sürgősen pótolhassák. A közönség egyébként mindennemű népszámlálási nyomtatványt találhat a népszámlálási kerületi irodákban, amelyeknek elhelyezése a népszám-lálási hirdetésményen olvasható, továbbá a kerületi kaptá-nyásoknál és az összes rendőri szobákban.

A népszámlálási iroda ezen az uton is kéri a nép-számláló-biztosokat, hogy amennyiben náluk feles számú nyomtatvány maradt volna, ezeket szolgáltatassák vissza a kerületi irodáknak.

(*) Kórházi orvosok féláru vasuti jegye. A ta-nács előterjesztést intézett a kereskedelmi minisz-terhez, amelyben kérte, hogy a székesfőváros kór-házainál rendszeresített és állandó minőségben al-kalmazott igazgatók és főorvosok részére féláru-vasuti jegy váltására jogosító igazolványt engedé-lyezzen. A kereskedelmi miniszter ma értesítette a tanácsot, hogy az előterjesztésben foglalt kérel-mét teljesíti.

(A főváros középítési bizottsága ma délután Rózsavölgyi Gyula alpolgármester elnöklésével ülést tartott. A bizottság hozzájárult a Virányos-dűlői tisztviselőtelepnek ahhoz a kérelméhez, hogy telepre saját költségén utakat építhessen. — A mérnöki hivatal előterjesztést tett, hogy a Gubacs-úti szükséglakásokhoz vezető utakat kiépítsék és a telep környékét világítással lássák el. Az ezzel összefüggő kiadások 38.000 koronát tesznek ki. A bizottság az előterjesztést magáévá tette. — Hozzájárult a bizottság ahhoz is, hogy a Törökvesz-dűlőben lévő Virágárok betömésék és föltette kocsiutakat létesítsenek. — A Szervita-tér környékén mestanában több házat fognak lebontani, aminek következtében sok kereskedő hajléktalanná válik. Az érdekelt kereskedők most azt kérték a fővárostól, hogy a Szervita-térnek mintegy 200 négyszögletű területén ideiglenes árubódét építhessenek. A bizottság ellátározta, hogy a kérelmet partolólág terjeszti a tanács elé. A főtli villamosvasutal kapcsolban a főváros tanácsa még 1898-ban elhatározta, hogy az István-utnak a Hungária-körút és a Hermina-ut közötti szakaszát tíz ölről tizenhat ölré szélesíti ki. Minthogy azonban a vasut kérdését nem oldották meg, a kiszélesítés kérdése is függőben marad. Most egy parcellázási kérelem kapcsán a közmunkák tanácsa a fővárost nyilatkozattal bírta fel, fentartja-e a kiszélesítésre vonatkozó javaslatát. Az illetékes ügyosztály közforgalmi okokból a kiszélesítés fentartását javasolta. A bizottság az ügyosztályi javaslatához hozzájárult, de Szabó József indítványára felhívta a tanács figyelmét arra, hogy a Közuti Vaspályatársasággal majdan megkötendő területhasználati szerződés alkalmával, a társaságot kötelezze arra, hogy a kiszélesítés helytám előállítási költségeit egyrészt a fővárosnak térítse meg. Miután az elnök még boldog újévet kívánt a bizottság tagjainak, az ülést véget ért.

(Mostar város kérelme. Majuga Komadina. Mostar város polgármestere magyar nyelvű levelet intézett a polgármesterhez, akit arra kért, tegye lehetővé, hogy a város küldöttje, Loose Frigyes, a mostari vízművek intézője a budapesti nyilvános fürdőkét tanulmányozhassa, az arra vonatkozó szükséges adatokat beszerezhesse és a tervrajzokat megtekinthesse. A budapesti nyilvános fürdőkre vonatkozó tervrajzokra és az adatokra azért van szüksége a mostari városi hatóságnak, mert a királyi tavalyi látogatása emlékére egy nyilvános fürdő felállítását határozta el a községi tanács. A polgármester intézkedett, hogy a mostari vízművek intézőjének minden kívánt felvilágosítást megadjanak. Dr. Bercei Jenő fővárosi tanácsjegyző kalauzolta Loose Frigyes, aki megtekintette az Artézi-fürdő építkezését, a Sáros-fürdő tervrajzait, a Rudas-fürdőt és a vízvezeték összes telepeit.

(A főváros a királyhoz. Fülepp Kálmán főpolgármester értesítést küldött szét a főváros törvényhatósági bizottságának tagjaihoz, amelyben arról értesíti őket, hogy a fővárosnak a királyhoz intézendő újévi üdvözlését január 1-én délután 12 órakor fogják küldöttek a miniszterelnöki palotában a miniszterelnöknek átadni. Felkéri tehát a bizottsági tagokat, hogy ebben a küldetésben vegyenek részt. Gyülekezés háromnegyed 12 órakor a miniszterelnökség fogadótermében lesz.

(Az új gázgyár. Az új gázgyár építésére küldött végrehajtóbizottság ma délelőtt dr. Buzáth János osztályvezető elnöklésével ülést tartott. A bizottság az ülésen megállapította az építendő gázgyár részletes terveinek egy részét és a még ki nem adott munkák vállalása adásának részletes feltételeit.

(Orvosi kinevezés. A főpolgármester dr. Korsták Rezsőt, a dunajbóparti kórházakhoz alorvossá és dr. Klein Alfrédet a dunabálpárti kórházakhoz segédorvossá nevezte ki.

(Havazás. Ma éjjel ismét sok hó esett. A köztisztasági hivatal nyomában intézkedett a hó eltakarítása iránt s rendes munkaerőjén kívül az éjjel 492 rendkívüli munkást alkalmazott, azok közül pedig 30 hókecs is dolgozott. A mai nap folyamán 449 rendkívüli munkás 79 hókecsi és 30 hókecs dolgozik. Az eltakarítási munkálatok költsége eddig összesen 7500 korona.

(A tüdőoltó-utcai kórház. A tanács a tüdőoltó-utcai iskolát szükségkórházzá alakította át s ezzel egyidejűleg a Gellért-kórház területén négy új pavillon épült. A tanács gondoskodott mindezeknek a felszereléséről és elhatározta, hogy a közgyűlésnek előterjesztést tesz a felszerelési tárgyak engedélyezése dolgában.

(A kéményseprő-ipar új szabályzata. A belügyminiszter jóváhagyta hosszas tárgyalás után a kéményseprő-ipar gyakorlásáról alkotott új szabályzatot. Ezt a szabályzatot most életbeléptetik, nem kis megnyugvására az érdekelteknek, egy a munkáltatóknak, mint magának a mestereknek. Az új szabályzatban sok fontos újítás van, ami közhírt érinti magát a közönséget is.

TANÜGY.

= Tanítók gyűlése. A Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetségének igazgatósága ma délelőtt a Ferencz József Tanítók Házában Mousong Géza igazgató elnöklésével ülést tartott. Az ülésen, amelyen a budapesti és vidéki tanítóigazgatósági tagok nagy számban jelentek meg, az elnök röviden vázolta a magyarországi tanítóság sanyaru anyagi helyzetét és felhívta a tanítóságot arra, hogy munkájukkal járuljanak hozzá igazságszerűk előbbre viteléhez. A napirend előtt Szombathy László (Dobsina) tette szóvá azokat a táradásokat, amelyek a parlamentben a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetségét, illetve annak elnökségét érték. Visszautasította az egyesület nevében ezeket a vádakat és indítványozta, hogy az igazgatósági ülés, Mousong Géza elnök iránti tiszteletének, ragaszkodásának és nagyrabecsülésének jegyzőkönyvben adjon kifejezést. Simon Károly csatlakozva ehhez, még annak a megállapítását is kérte, hogy Rakovszky István képviselő, anélkül, hogy ismerte volna az országos szövetség alapszabályait, illetve működési körét, igazságtalan elferdítésekkel támadta az egyesületet. Benedek Vincze, Ember Sándor, Bursics Ármán és Kemény Simon hozzászólása után az igazgatósági ülés Szombathy László és Simon Károly indítványát egyhangulag elfogadta. A közgyűlés ezután egyhangulag elfogadta Kecskeméti László következő határozati javaslatát:

„Mint hogy az igazgató-tanács tudomást szerzett arról, hogy több tanítótestület összetéveszti a Magyarországi Tanítóegyesületek Országos Szövetségét a vallás- és közoktatásügyi miniszter által feloszlottat szabad egyesülettel, az igazgató-tanács felvilágosításként kimondja, hogy az Országos Szövetség nem azonos a Szabad Egyesülettel. Egyben azonban sajnálatát fejezi ki azon, hogy a közoktatásügyi miniszter minden előzetes vizsgálat elrendelése nélkül oszlott fel egy tanítóegyletet.”

Ezután áttért az ülés a napirendre, amelynek első tárgya az elnöki bejelentések voltak. Ezeket a gyűlés tudomásul vette. Ezután Simon Lajos főtitkár a szövetség közeli munkásságára vonatkozólag terjesztett elő tervezetet. Indítványozta, hogy a szövetség 1912-ben tartsa meg a hetedik egyetemes gyűlést és azt már most készítse elő. Továbbá, hogy a szövetség elnöksége egy tanügyi törvényt állítson fel. A szövetség anyagi helyzetének javítására létesítsenek egy tanítói bankot, amely a tanítóknak kölcsönöket nyújtana, kezébe venné a betegsegélyezést és tanító-szanatóriumok felállítását. A szövetség teremtsen agitációs alapot, amelyből a tanítóságnak agitációs kiadásai nyernének fedezetet. Az 1911. évi nyári nagygyűlésre vonatkozólag javasolta, hogy a tanácskozás két napig tartson és az első napon a tanítóság csak az anyagi ügyeivel foglalkozzék, a második napon tanügyi kérdésekkel foglalkozzék a nagygyűlés. Az igazgatósági ülés a titkár előterjesztéseit elfogadta és a nagygyűlés tárgysorozatát a következőképpen állapította meg: 1. A Magyar Tanítóegyesületek Országos Szövetsége bankjának felállítása, módozatai. 2. A tanügyi közigazgatás szakszerűsítése. 3. Az általános megyei tanítóegyesületek reformja s a tanítói kamarák felállítása. 4. A népoktatási törvények reviziójának módozatai. 5. A szociális kérdések és a tanítóság. A pénzügyi jelentés megtevése után egynéhány kisebb jelentőségű indítványt tárgyalt az ülés, amely az elnök üdvözlő szavaival véget ért.

= A tanítók passzív rezisztenciája. Az Állami Tanítók Országos Egyesülete huszonegyes bizottságának tegnapi határozata a passzív rezisztencia szervezésére vonatkozólag általános feltűnést keltett. Ez ügyben, tekintettel a kérdés rendkívüli fontosságára, felvilágosítást kértünk Balogh Jenő kultuszminiszteri államtitkártól, aki kijelentette, hogy hivatalosan még nincs tudomása a huszonegyes bizottság határozatáról s miután sem a miniszter, sem pedig Náray-Szabó, az ügyosztály vezetője nincsenek Budapesten, az ügyet nem ismeri és így érdemben nem nyilatkozhat. Hisz azonban, hogy valamint a tanárok jogos kívánságait teljesítik, teljesíteni fogják az állami tanítókat is. Ő végtelen jóindulattal és a legnagyobb lelkiismeretességgel tanulmányozza a felmerült sürgős kérdéseket, csak időt kér, hogy mindenkinek a panaszát alaposan megismerhesse. Mindent el fog követni, hogy a tanítóság cérelmei is orvoslást nyerjenek.

= A Délmagyarországi Tanítóegylet. Schenk Jakab elnöklésével ma ülést tartott. Az a kérdés volt napirenden, vajjon az egyület mint az ország egyik legnagyobb tanítóegyesületét fenntartsák-e avagy Temes és Torontálal együttes tanítóegyesületet alakítsanak. A gyűlés egyhangulag elhatározta, hogy a régi együletet tovább fentartja. Azonkívül a temesvári fiukonviktus mintájára Temesvárott leánykonviktust létesítsenek. Az egyület jövő évi nagygyűlése Csákván lesz.

KÖZIGAZGATÁS.

A fumei választók. Fiuméből táviratozzák: A községi választók névjegyzékéből a tanács több száz állami és vasuti alkalmazottat törölt, noha van választói jogosultságuk. Igen sok tisztviselőt a tanács a belvárosi listából, ahol ötven képviselőre szavaznak, az alközségi névjegyzékbe sorolt, ahol csak hat képviselő van; az állami tisztviselők öt-tizedek óta a belvárosban voltak felvéve. A választók sorába kétszázal több jogosultat, sőt külföldit is vettek fel, másrészt sok fiumeit, akik nem Zanella-pártiak, töröltek. Az állandó bizottsághoz s onnan a közigazgatási bírósághoz számtalan főlebbjést fognak benyújtani.

Nyugdíjazott polgármester. Körmöcbányáról írják: Néhány nappal ezelőtt jelentettük, hogy Palkovics Emil körmöcbányai polgármester beadványt intézett a város képviselőtestületéhez, amelyben bejelentette állásáról való lemondását arra az esetre, ha a város neki a jelenlegi fizetését és neje nyugdíjellátását biztosítja. A képviselőtestület tegnapi rendkívüli közgyűlésen tárgyalta a beadványt és egyhangulag elfogadta a tanácsnak azt a javaslatát, hogy a polgármestert évi 4200 korona fizetéssel nyugdíjazza, nejeinek özvegyiségre jutása esetén pedig a nyugdíj 40 százalékát biztosítja. A határozat hatálya 1911. január 1-én kezdődik. A közgyűlés egyuttal kimondotta, hogy a beadványnak indokolásától, amelyben a polgármester a város érdekeinek előmozdítása körül kifejtett buzgalmát és nagy érdemeit fejtegeti, eltekint, továbbá az újságokban közzétett ama közleményeket, amelyek a képviselőtestület és a polgármester közötti harcot ez utóbbi üldözésének akarták feltüntetni, a tényeket nem ismerő és elferdíteni szándékozó forrásból eredőnek tekintik. Végül elhatározta a közgyűlés, hogy a nyugdíjazás törvényhatósági jóváhagyása esetére a polgármester ellen fogsamatba tett négy rendbeli fegyelmi eljárást folytatják.

Békés vármegye közgyűlése. Békés vármegye közgyűlést tartott. A vita alkalmával Achim L. András orsz. képviselő Szaberényi Lajos békés-szabai ev. lelkész durván megsértette és ezért azok sértésért 200 koronára ítélték. A közgyűlés Fajervármegye átiratát a husdrágaság enyhítése tárgyában elfogadta. Jantyik Mihály gyomai szolgabíró nyugdíjazták. A közigazgatási bizottságból kilépett régi tagokat újból beválasztották. A gyűlést holnap folytatják.

Nyiltter.

Örökösök köztökéért van véltai feladatuk a nagyvilágban.

Nyugtalanul járkál a gyermek

esikorgó hidegben, mikor a szél fúj és hó-zivatar tombol az utcán. Az ilyen iskolai ut teli időben valóban aggodalmas, s aki vigyázni akar gyermeke egészségére, ne csak melegen öltöztesse, hanem adjon nekik az utra néhány darab valódi Fay-téle szodeni ásványpasztillát, amely megvédi a meghűléstől, a meglevő meghűlést gyorsan és természetes módon megszünteti. Egy doboz ára csak 1 kor. 25 fillér és minden idevágó üzletben kapható, hamisítványt azonban határozottan vissza kell utasítani.

Főképviselő Magyarországon és Ausztrián részére: W. Th. Guntzer, cs. és k. udv. szállító, Wien, IV/I. Grosse Neugasse 17.

MATTONI FÉLE
GISSHÜBLER
Tervezték és gyártották
SAVANYÚVÍZ.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Széchenyi Szövetség kizárásai. Az egyetemi ifjuság Országos Széchenyi Szövetsége december hó elején kezdte meg ezidei falusi téli kizárásait. A Szövetség munkatervének kiemelkedő részét alkották minden esztendőben eme kizárások, melyek főleg a falusi kizárások és bérmentések művelődési érdekeit szolgálják. A kizárásokon egyetemi és főiskolai hallgatók vesznek részt s gyakorlati, valamint elméleti, népies modern előadásokkal egykeznek a falusi kizárások közönségét az aktuális társadalmi és politikai kérdésekkel — nemzeti alapon — megismertetni. Tanító-előadásokra való igényüket az illetők a Szövetség elnökségének (IX., Ráday-u. 16.) jelentik

be; az előadások teljesen díjtalanok, az összes költségeket a Szövetség népjóléti pénztára fedezi. Az elnökség reméli, hogy felhívása vizsziangra fog találni s a falusi nép vezetői nem fognak elzárkózni annak lehetőségétől, hogy a magyar földműves népet tonitva, kivéve fölségítsük arra a szellemi magaslatra, amelyen a többi művelt államok népei állnak.

(—) A Központi Katolikus Kör igazgatóválasztmányja tegnap este tartotta havi rendes ülését dr. Zsombery István ügyvéd elnöklése alatt. Az ülésen Hindy Zoltán igazgató jelentésének tudomásul vétele után a rendes folyó ügyeket tárgyalták, végül pedig az újonnan jelentkezett tagokat vették fel.

(—) A Magyar Zsidó Ifjak Egyesülete december 31-én, szombaton este fél 8 órakor, a Szentkirály-utca 1/a alatti helyiségében a Chanuka-ünnep alkalmából disztrakomát rendez, amelyen dr. Bakonyi Samu országgyűlési képviselő az egyesület menzájának „Makkabi” serlegével köszönti a nagy idők emlékeit.

(—) Az Országos Gyermekvédő Liga alapító tagjai közé 1000—1000 koronával beléptek: Temesvár város Nyitra vármegye közönsége és herceg *Odessalchi Géza*. A pártoló tagok közé 100—100 koronával beléptek: Nagyvárad, Lőcs, Szekesfehérvár, Szatmárnémeti, Szokolca városok, Tisza István és báró Harkányi János. A liga elnöksége az új tagoknak a szíves támogatásáért ez utón is köszönetet mond.

(—) Az V. ker. Jótékony Egyesület január hó 6-án, pénteken, délelőtt 11 órakor a Szent István-téri központi elemi iskola üléstermében (V. ker., Szent István-tér 13—14. sz.) választmányi ülést, utána pedig közgyűlést tart. A közgyűlés napirendje a következő: 1. Határozathozatal az egyesület feloszlata és az V. ker. általános közjótékonyági egyesülettel való egyesülésé tárgyában. 2. Bizottság kiküldése az egyleti vagyon átadására. 3. Indítványok.

(—) A Galilei Kör pályázata. A Galilei Kör a következő pályázatot tűzte ki: Készítsék el a főváros kegyuri joga történelmi, jogi és pénzügyi szempontból. A pályázat határideje 1911. május 1. A lepecsételt jelíggel leírt pályamunkákat a Galilei Kör elnökségének (Ankerkőz 4.) kell beküldeni.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ **Bírói kinevezések.** A király Urbán Adolt kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott nagyváradai ítélőtáblai bírót a nagyváradai ítélőtáblához tanácselnökké kinevezte, dr. Imrik Péter nagyváradai ítélőtáblai bírónak pedig a kuriai bíró címet és jellegét adományozta; dr. Schartner Sándor aradi, dr. Nyisztor Adoján gyulai és dr. Ujvárosi Miklós tordai törvényszéki bírót a kolozsvári ítélőtáblához bírökké kinevezte; dr. Nagy Aladár, a szegedi ítélőtábla elnöki titkárát a szegedi törvényszék elnökvé kinevezte; Dicső Béla marosvásárhelyi, L. Farkas Kálmán egri, dr. Horkay Sándor kaposvári és Verőczy Gyula máramaroszi törvényszéki bírónak, Perczel Sándor devecseri járásbíró, dr. Markovics Lajos zombori törvényszéki bírónak, Mráz János nyiregyházi, dr. Koller Kálmán jászberényi és dr. Zilah Benő kiskunhalasi járásbíróknak és dr. Kéri Miklós komáromi törvényszéki bírónak, végül dr. Vályi Sándor budapesti kereskedelmi és váltótörvényszéki bírónak, a budapesti munkabiztosítási választott bíróság elnökének, az ítélőtáblai bírói címet és jellegét adományozta.

§ **Az Ügyvédi Kamara ülése.** A Budapesti Ügyvédi Kamara választmányja tegnap tartotta az évben utolsó teljes ülését. Az ülésen dr. *Szivák Imre* elnök bejelentette, hogy dr. *Siegmond Vilmos* budapesti ügyvéd lemondott ügyvédi gyakorlatáról. *Siegmond* hosszú ideig volt a kamara titkára és tövékeny részt vett a kamara szervezési munkájában. Az elnök meleg szavakkal bucsuztatta el dr. *Szivák* Lajos, dr. *Bihari Mór* és dr. *Wolff Vilmos* választmányi tagokat, akiket az igazságügy-miniszter a Kuria ügyvédi tanácsába nevezett ki és így megszűnnek a választmány tagjai lenni. A tárgyalók az ügyvédi érdekek önzetlen harcászai voltak a kamarában. Az elnök ezután visszaillesztést vett a letűnt évre, amely igen gazdag volt eseményekben s nagy változásokat hozott. A kar nevében dr. *Brüll Ignác* helyetteselnök és dr. *Nagy Dezső* választmányi tag válaszolt az elnök beszédére, az utóbbi hangsúlyozta, hogy kilencz év óta, amióta dr. *Szivák* Imrével szemben a kamarai elnökségért folytatott küzdelemben kisebbségben maradt, az ellenkezés volt a feladata. Örömmel konstatalja, hogy az elnök, mint a tisztakar kötelességeiket minden tekintetben mindig híven teljesítették.

§ **A rablójlikos gyógyszerészség elmeállapota.** Hajmeresztő kegyetlenséggel végrehajtott rablójlikosság történt az év őszén a Rákóczi-uti *Adria*-szálló egyik szobájában. *Fekete Vilmos* gyógyszerészségét este 11 óra tájban felment a szállóban *Klein Róza* nevű rendőri felügyelet alatt álló leánnyal s a mit sem gyanító leányt ciankálival megmérgezte s kifosztotta. A gyilkos csakhamar kézrekerült s most a büntetőtörvényszék Alkot-

mány-utcai fogházban várja, míg ügye az esküdtek elé kerül. A vizsgálóbíró elrendelte *Fekete Vilmos* elmeállapotának törvényszéki orvosi megvizsgálását. A védelem a maga részéről dr. *Hajós Lajos* ideggyógyorvost jelentette be ellenőrző szakértő orvos gyanánt. A törvényszéki elmeorvos-szakértők dr. *Minnich Károly* és dr. *Németh Ödön* egyetemi magántanárok közel hat hétig figyelték nap-nap után *Fekete Vilmos* elmeállapotát. A beható orvosszakértői vizsgálat már véget ért s az elmeorvos-szakértők ma terjesztették be terjedelmes szakvéleményüket a rablójlikos gyógyszerészség elmeállapotáról dr. *Szekely Lajos* vizsgálóbíróhoz. A törvényszéki elmeorvos-szakértők kimondták, hogy *Fekete Vilmos* sem most, sem a tett elkövetésének idején nem szenvedett és nem szenvedett elmebetegséget. Mint degenerált egyén azonban szabad elhatározási képességében kissé korlátozott. Az ellenőrző orvos-szakértő szakvéleményeinek beérkezése után a vizsgálat be lesz fejezve s a vizsgálóbíró a bűnügy aktáit átteszi az ügyészséghez vádindítvány czéljából.

§ **Elítelt szövetkezeti igazgató.** A számos panaszos felajdulás, mely eddig eredménytelenül hangzott el a bíróságok előtt, most végre meghallgatásra talált. A kir. Kuria a múlt héten elvi jelentőségű határozattal egyhónapi fogházra ítelt uszoravétség czimén egy szövetkezeti igazgatót, aki szövetkezeti alapszabályokra támaszkodva uszorázta ki ügyfeleit. Az eset, amely a Kuria ítéletével most a nagyközönséget mindenképen megnyugtató befejezést nyert, a következő:

Egy honvédhuszárszázados hét év előtt a budapesti Központi Takarékpénztár és Bank mint Szövetkezethez fordult nyolczszáz korona kölcsönért. Meg is szavazták a kölcsönt, de a levonások után a százados csak hatszázharminczöt koronát kapott s miután már ötszázhuszonnyé koronát kifizetett, *Klein Manó*, a szövetkezet ügyvezető igazgatója az egész tartozásért pörölte. Összesen ezernégy százharminczöt korona ötvenhét fillért hajtottak be a századoson s ebből utóbb kötszázharminczöt korona harmincz fillért nagylelkien visszatart neki. A huzsártírt uszoravétség miatt följelentette *Klein*, akit azonban egy a budapesti büntetőtörvényszék, valamint a királyi ítélőtábla azzal mentett föl, hogy nem ismerte a sértett szorult anyagi helyzetét s hogy a százados, a szövetkezet által fölszámított kamatok, járulékok czimén nem fizetett annyit, hogy az anyagi romlását előidézheték volna. A sértett és a királyi ügyész semmisségi panaszát ma tárgyalta *Zsitvay Leó* elnökségével a Kuria harmadik büntetőtanácsa, mely *Riboszy Kálmán* bíró előadása után *Vargha Ferencz* helyettes koronagyűlés indítványára mind a két alsófokú bíróság ítéletét megsemmisítette és *Klein Manó* vádlottat váltó alakjába burkolt uszora vétségé miatt egy hónapra fogházra és négyszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Együttal arra kötelezte, hogy a sértettnek négyszázhusz koronát fizessen vissza és száz korona kárát térítse meg. Az ítélet érdekes megokolásában a Kuria a többi között ezeket mondja:

Az alsóbíróságok azért mentették fel a vádlottat, mert a sértett csak kölcsön megszavazása végett fordult a szövetkezethez és ezért vállalta a sértett az alapszabályszerű kötelezettségek teljesítését. Fölmentette továbbá azért is, mert a vádlott a sértett szorultságáról nem bírt tudomással. Ez téves. A törvény a szövetkezetekre vonatkozó rendelkezéseinek czélját, a szövetkezeti tagok hitelének, keresetének vagy gazdálkodásának közös üzletkezelés mellett, illetőleg a kölcsönösség alapján való előmozdításában állapítja meg. Azok a körülmények, amelyek a sértettnek a Központi Takarékpénztár és Bank mint szövetkezetbe való belépésére nézve az alsófokú bíróságok által megállapítottak, azt igazolják, hogy éppen ellenkezője történt annak, amit a törvény e részben megkíván.

A szövetkezet kölcsönadásra vállalt kötelmet egy oly személylyel szemben, aki még föl sem vett a társaságba, egy időben viselje a tagsággal járó és az adósságból folyó súlyos terheket és a teherviselést a kölcsön kötése napján négy hónapra előre kírta. Ezekből következik, hogy a sértettnek a szövetkezetbe való fölvétele a törvény czéljával ellenkezik. A sértettnek a társaságba való belépése üzleteiben való részvétele sem érdeke, sem szándéka nem volt. Ez csupán a nagymértékű ellenszolgáltatás egy részének elleplezésére szolgált.

A szövetkezet által levont üzletrészek, hitel-egyesületi óvadék, kezelési díj, tartalékalap, beírás, nyomatvány, tartalék-díj, tudakozódás és postaköltség, a Kuria szerint, mint a 8 százalékos kamat-fölszámítás mellékjáruléka szerepel és ebben találja a szembeálló aránytalanságot. A vádlott tudakozódás utján értesült a sértettnek személyi körülményeiről és ennek folytán fölismerhette a vádlott szorult helyzetét. Ezek alapján, valamint azon az alapon, hogy a szövetkezet váltó alakjában burkolt a uszorát, a bíróságnak *Klein Manó*val szemben meg kellett állapítani az uszora vétségét és őt a rendelkezés részben foglalt büntetéssel sújtani.

TELEFON 76-28.

BRENNABOR

ROTH LAJOS magyar gyermek-kocsi és kosárfonógári raktára

BUDAPEST, VI., Teréz körút 3. Árjegyzék bérmentve.

KÖZGAZDASÁG.

Az Országos Iparegyesület tevékenysége az 1910. évben.

Budapest, december 30.

Eddigi 69 éves gyakorlatának megfelelően az Országos Iparegyesület az 1910. év folyamán is arra törekedett, hogy egyaránt képviselje azokat az érdekeket, amelyek az egész ipart általánosan érdeklik, valamint foglalkozzék azokkal a szociális kérdésekkel, melyek egy-egy ipari szakmára vonatkoznak, nemkülönbön tárgyalta mindazokat a sérelmeket és javaslatokat, melyeket egyes iparosok terjesztettek eléje.

Az általános érdekű kérdések közül az egész év folyamán a drágaság ügye állott az előtérben, mely az ipart is számtalan vonatkozásában érdekli. Ezzel a kérdéssel az egyesület csaknem az egész év folyamán szakadatlanul foglalkozott, különböző üléssein a kérdés minden részletét alaposan megvitatatta és több fölterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, melyekben kérte, hogy a huzbehozatali kontingens előállat formájában legyen behozható, javasolta a hatósági huzszékek megreformálását, a huzfeldolgozó iparok tulságos specializálásának megszüntetését és a vendéglős és kávéipartársulatnak ajánlotta az egységes menürendszer behozatalát. Eldöntésre került az év folyamán a báró Kornfeld Mór által még az előző évben atya emlékére kitűzött irodalmi pályázat is, amely szintén a drágaság kérdésére vonatkozott. A pályázat eredménye gyanánt az egyesület három olyan szakmunkát juttatott a közönség körébe, amelyek alapvetők voltak az egész kérdés további tárgyalásánál. Hogy ilyen közérdekű kérdések elméleti cikainak kikutatásával az egyesület továbbra is kíván foglalkozni, azzal igazolta, hogy Kornfeld Mór alapítványából egy új pályázatot irt ki az iparfejlesztés kérdésével foglalkozó munkára.

Nagy sikere volt az egyesületnek, hogy az új ipartörvényt előkészítő bizottság elnökvé a kereskedelemügyi miniszter az egyesület elnökét, *Matlakovits Sándort* nevezte ki, aki annakidején a logbohatóbban bírálta meg az előző kormány által készített tervezetet. Ebben az évben is foglalkozott az egyesület az adóreform kérdésével és előző évi nagy memorandumán kívül a részvénytársaságok tartalékalapjának megadóztatása ügyében intézett felterjesztést az illetékes szakminiszterekhez. Tiltakozott továbbá az egyesület az ügyvédi díjak és jutalékok megadóztatása ellen, amely a nyilvános számadásra kötelezett vállalatokat azzal fenyegeti, hogy legjobb ügyvédek egyéni czégekhez és külföldi vállalatokhoz mennek át.

A közszállítások ellenőrzése terén is eredményes működést fejtet ki az egyesület és esetrölcsetro figyelemmel kísérte, hogy a katonai és haditengerészeti szállításoknál a magyar ipar milyen elbánásban részesül. Ez ügyben az egyesület megkeresést intézett a magyar delegáció összes tagjaihoz, informálta őket a magyar ipar rovására történt sérelmekről és közbenjárásukat kérte azok orvoslása érdekében. Midőn az év első felében beállott

zavaros politikai helyzet a kormány más irányu tevékenységét is megbénította, az egyesület közbenjárta az állami beruházások megkezdése érdekében, indokul hozván föl, hogy ezek elodázása mérhetetlen károkat okoz a már erre berendezkedett iparvállalatoknak. Ugyanez alkalommal kérte az egyesület az ipari tanfolyamoknak az ex-lexben való fentartását is, minthogy az ipari továbbképzés fontos kérdését nem lehet a politikai helyzettől függővé tenni. Általában is sokat foglalkozott az egyesület az ipari szakoktatás kérdésével és több beadványban erősen rámutatott arra a sajnos körülményre, hogy iparisoknál a helyszűke folytán feladatuknak egész terjedelmében megfelelni nem tudnak.

Egyéb fontos közérdekű kérdések között, melyekkel az egyesület foglalkozik, megemlíthető a nyersolaj fuvardíjkezelvények engedélyezése tárgyában tett javaslat, a védjegyek reformja és a peres eljárás gyorsítása ügyében megindított akció. A kötelező koronaszámítás elrendelését sürgető felterjesztésben kérte az egyesület, a téglahiány alkalmával kivételként vasúti tarifák és hajózási díjtételek engedélyezését kérte, állást foglalt a petroleum és a földgáz-monopólium ügyében és hangsúlyozta, hogy a törvény életbeléptetésével egyidejűleg jelentősebb összeget kell a költségvetésbe beállítani, hogy a földgáz-monopóliumnak ipari célokra való kihasználása tényleg biztosítható legyen. A magyar kivételi érdekekre sérelmes osztrák tarifareform alkalmával az egyesület részt vett a megindult egyesületközi akcióban és gyakorlati javaslatokkal szolgált a káros intézkedések ellensúlyozására. A forgalmat érdeklő egyéb kérdések közül a vagonhiány volt az, mely erősen foglalkoztatta az egyesületet. Összegyűjtötte mindazon panaszokat, melyek gyáros tagjainál erre a kérdésre vonatkozólag felmerültek és összesítve terjesztette azokat a kereskedelemügyi miniszter elé, aki intézkedéseket tett a bajok elhárítására. Megsürgette az egyesület, hogy az államvasutak fontosabb állomásain és Fiumében megfelelő emelőszervezetek állítsanak fel, hogy a forgalom akadálytalan lebonyolítása biztosítható legyen. E rovatba tartozik a telefonkezelés reformja ügyében megindított akció is, melynél az egyesület igért nyert, hogy a beszélgetések számával arányos díjazás az új telefonközpont létesítésével egyidejűleg fog életbe lépni, a szakmák szerint besztott telefonkönyv pedig legközelebb kiadásra kerül.

Figyelemmel volt az egyesület a magyar ipar nemzetközi érdekeire is és itt elsősorban említhető meg az egyesület *törökországi akciója*, melynek célja erősebb gazdasági összeköttetés teremtése Magyarország és a Balkán között. E szempontból indítva, az egyesület tevékeny részt vett a magyar kereskedők és iparosok törökországi kirándulásának rendezésében, a kirándulás befejeztével pedig megkezdte a török ifjaknak magyar gyári vállalatokban való elhelyezését, hogy azok majdán odalent a magyar ipari érdekeknek legyenek képviselői. Ugyanígy járt el az egyesület *boszniai akciójánál* is és több bosnyák ifjút helyezett el budapesti iparosoknál. A Boszniával való forgalom megkönnyítése céljából javasolta az egyesület a csemmeri díjtételek és egyéb kivédés postai tarifák leszállítását s felhívta a magyar tüke figyelmét arra a nagy gazdasági lehetőségre, mely az anektált tartományok vizierőiben rejlik. A nemzetköz, viszonylatokban felterjesztett intézett az egyesület a kereskedelemügyi miniszterhez, hogy a magas kormány is csatlakozzék az interuacionális pennyporto megvalósítása érdekében megindított mozgalomhoz, foglalkozott a személy- és podgyászfuvározás tárgyában kötendő nemzetközi egyezményvel, egyesületközi ankét elé vitte a vámeljárásról szóló törvényjavaslat kérdését, orvoslást kért a közös külügyminisztertől a marokkói állami szállításoknál a magyar ipar rovására elkövetett sérelemért és általában figyelemmel kísérte mindazokat a jelensé-

geket, amelyek iparunkat az export szempontjából érdeklik. Itt lehet megemlíteni az alsóausztriai iparegyesületnek budapesti látogatását, mely első sorban az Országos Iparegyesületnek szólt. Noha ez a látogatás tisztán udvariassági jellegű volt, szóba kerültek ez alkalommal különböző olyan kérdések is, melyek a magyar és osztrák ipart közösen érdeklik.

A nemzetközi összeköttetések erősítése céljából résztvett az egyesület delegáltjai révén a kereskedelmi kamarák és kereskedelmi és ipari érdekképviseletek londoni kongresszusán, az antwerpeni szabad kereskedelmi kongresszuson, a bécsi hűtőipari kongresszuson, Gelléri Mór igazgató és a többi tisztviselői pedig hosszabb külföldi tanulmányutakat tettek.

Mint más években, az egyesület 1910-ben is számos esetben nyújtott véleményt a kereskedelemügyi miniszternek államsegélyek, tanulmányi ösztöndíjak kiutalványozása ügyében, valamint egyéb ipari érdektű ügyekben.

A szakosztályok közül különösen intenzív tevékenységet fejtettek ki a gyáripari, husipari, tanszeripari, a csokorka- és csokoládégyártási, villamosipari és acetylénipari szakosztályok. A gyáripari szakosztály működése a már fentjelzett kérdéseken kívül a nagypart érdeklő csaknem összes ügyekre kiterjedt, a husipari szakosztály, melylyel az év folyamán a Husiparosok Országos Szövetsége összeolvadt, a drágaság ügyében tett több, igen becses javaslatot, a tanszeripari szakosztály pedig kezdeményezte a nyár folyamán rendezett nagysikerű papiros-, tanszer- és iskolaszertkiállítás. Az egyesület felolvasó- és bemutató-ülései az év folyamán is nagy látogatottságnak örvendtek.

Dr. Halász Sándor jubileuma. A magyar postatakarékpénztár igazgatója, ennek az intézménynek messze földön ismert tudós művelője, dr. Halász Sándor miniszteri tanácsos ma ünnepelte 25 éves szolgálati jubileumát. Ebben az ünnepelésben részt kér magának a postatakarékpénztár mellett az egész magyar közgazdasági világ, mert Halász működése messze túllépi a postatakarékpénztári intézmény kereteit. Nem egyszerű adminisztrátor volt, hanem tudományos művelője azoknak a pénzforgalmi tényezőknek, amelyeket a postatakarékpénztári intézmény szolgál. A jubileumi ünnepélyről a következő tudósításunk számol be:

Az intézeti épületnek felszított üléstermében gyűlt össze a személyzet, amelyek nevében a jubiléum Baross Géza miniszteri tanácsos, igazgató üdvözölte. Beszéde végén átnyújtotta az ünnepelnek a személyzet jubiléus ajándékát, az intézet segélygyűlete javára tett nagyobb összegű „Halász Sándor-alapítvány” oklevelét. Ezután dr. Csury Jenő miniszteri osztálytanácsos mint írói ünnepelte az igazgatót. Dr. Halász Sándor miniszteri tanácsos mélyen meghatva válaszolt az üdvözölő beszédekre. Köszönetet mondott a nevére tett alapítványért, amelyben az az örvendés tény jut kifejezésre, hogy személyzete az 6 intenczióit megérti és átérzi. Azután a 25 éves szolgálatát alatt az üzletkörében és személyzetében előfordult fejlődésről és változásokról emlékezett meg, különösen kiemelve kiváló elődjének, Hollán Sándor nyug. államtitkárnak érdemidus működéséből akinek alkotásait megővni és továbbfejleszteni kötelességének tartotta. A szép és meleg ünnepély az igazgató lelkes életével ért véget.

A Városi Villamos Vasút új vonalai. Az 1910. évben a Városi Villamos Vasút igen erőteljesen fejlődött. Elkészült az Újpesti-rakparti vonalnak a Dráva-utcán át a Váci-utjig való meghosszabbítása, valamint a ferencvárosi pályaudvar melletti Markusovszky-utcai meghosszabbítás is. Mindkét vonalkiegészítés rövid idő alatt üzembe is vétetik. Október 28-án átadott a forgalomnak a rákoskeresztúri temetőnél, valamint a Rókus-kórháznál épített két hurokvágány, amelyek a temetői nagy

forgalom napján a közönség kényelmét fokozták, jelentékenyen megkönnyítvén a kocsik kezelését és idővesztés nélkül való visszairányítását. A ferencvárosi pályafentartási új műhelytelepre iparvágány vezetett, amely a napokban már használatba is vétetik. A nagyarányú vonaltervek közül a megvalósulás stádiumába lépett az u. n. Klauzál-utcai vonal (a nagymező-utcai vonalnak a Rókus-kórházig való meghosszabbítása), melynek engedélyezési tárgyalása április 22-én tartott meg. E vonal egyes kisebb részei immár ki is épültek. A többi részek megépítését tavasszal kezdik meg. Ugyanígy az u. n. keleti-pályaudvari vonal építkezését is, melynek közigazgatási bejárása április 16-án volt. E vonal a Népszínház-utczától kiindulva az Aggteleki, Bezerédj-utczán, Tisza Kálmán-téren, Légszusz, Mosonyi- és Festetics-utczán át, a keleti pályaudvar előtt elhaladva, a Bethlen-utczán át a Városligeti fűszerig fog vezetetni. Ugyancsak a közel jövő munkája lesz az u. n. Józsefvárosi vonal kiépítése is. E vonal a Népszínház-utczából kiágazolag a Telskítéren, Karpfenstein-utczán, Kálvária-téren, Örömvölgy, Körös, Golgota- és Delej-utczán át beköltetik a népliget vonalba. A Kispeszt-Szentlőrinc-czel közvetlen kapcsolatot létesít ezen vonalnak közigazgatási bejárása július 9-én tartott meg. A nagykorut két végállomása helyett a Boráros-téren és a nyugati pályaudvarnál a tavasszal egy-egy hurokvágány épül, amely lehetővé fogja tenni, hogy a körutak fokozódó forgalma több kocsiból álló vonatokkal bonyolítottassék le.

A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara a száj- és körömbetegség terjedéséről. A budapesti kereskedelmi- és iparkamara arról értesült, hogy a száj- és körömbetegség terjedése a nem kellően dezinficizált tejes kannáknak is tulajdonítható, amiért sürgős felterjesztéssel fordult a kormányhoz annak elrendelése iránt, hogy a Máv. a termelőkhöz való visszazállításra a pályaudvarokon összegyűlt tejes kannáknak államköltségen való megfelelő dezinficizálását rendelje el. Felterjesztésében behatóan kimutatja a kamara a járvány továbbterjedéséből a fogyasztóközönségnek teje első sorban utalt rétegeire háramló nagy bajokat, ha a járványt nem sikerülne hamarosan elfojtani. De kifejti azt is, hogy a kormány által elrendelendő célravezető intézkedéseknek mindenképen tartózkodniok kell a forgalom megakasztásától s a már amugy is inséges tejáruk további megdrágítását felidőző újabb költségeknek akár a termelőkre, akár a közvetítő kereskedelemre való háritásától.

Újabb alaptőkeemelések. Az az alaptőkeemelési ház, mely az 1910. évet jellemezte, átcsap a jövő évre is. Máris egész csomó új alaptőkeemelések hira forog közzsájon. Így föl fogja emelni alaptőkéjét: a Magyar Országos Központi Takarékpénztár 18,150,000 koronáról 23,000,000 koronára, az *Első Magyar Iparbank* 6 millió koronáról 8 millióra, a *Budapest-Erzsébetvárosi Takarékpénztár* 5 millióról 6 millió koronára, a *Mercur Váltóüzlet R.-T.* két millió koronával, a *Budapest-Józsefvárosi Bank és Takarékpénztár R.-T.* 1 millióról 2 millió koronára.

A szesz italokat tartalmazó palackok kötelező megjelölése. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara arról értesíti az érdekelteket, hogy a kereskedelmi miniszter a kamara és más érdekképviseletek kérelméhez képest 1911. évi december hó 31-ig terjedő időre felfüggesztette, a most újévkor életbe lépő szándékolt ama rendeletet, amely a bort, sör, vagy egyéb ezeszes italokat tartalmazó zárt palackok mennyiség-tartalmának megjelölését kötelezővé kívánta tenni. A szabályozás életbeléptetése körül felmerült nehézségek tették ezt a felfüggesztést szükségessé és remélhető, hogy a miniszterium a jövő év folyamán a szóbanforgó rendelet megfelelő átdolgozása után fog a nehézségeken segíteni. A szakkörök egyértelmű felfogása szerint azonban, amelyek az ez ügyben a kereskedelmi miniszteriumban nemrég tartott ankéten is kifejezést adtak, ezeken a nehézségeknél egyedül a keresztilviteltlennek kimutatott 1893. évi csomagtörvény törvényhozási reformjával lehet csak segíteni.

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle
használatra való diétás gyomorbajosok-
nak és székzsorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az érintett gyomrot
2-3 óra alatt tel-
jesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

Sz
A
folyam
társas
volt, k
gyen k
azonba
mert a
biztosi
rint a
Elemi
saság
vezett
pitók
vendég
Szakl
hogy
mely
indult
mányz
A
Cellul
Pallav
rendes
a 496.
hozatt
megad
évre, k
lékízel
igazga
ké és
tották.
A
alaptő
Belvár
iparos
Részre
korona
tük, h
200 k
I
delmi
vits S
vel, dr
telével
ülést t
jelent
során
oktatá
gépeit
megfele
működ
ményei
tek s
esolatn
rajz-
rendsz
tatását
tartja
közism
dosítás
U
A „L
hajósta
Liverp
fog kő
ket és
Lisboa
Pernan
Santos
Belfas
gözös
M
jelent
cember
tozokon
tések,
normál
nyire c
nagyre
fájás u
Az eny
járás e
val elk
gezteti.
állandó
munká
a gazd
seket g
változo
volt. H
lett a
Enyhe
tel. A
borult.
esős lö
munka
A foly
rosszak
százelé

A gazdák új biztosító-intézete. Már a nyár folyamán írtunk arról, hogy egy új vízontbiztosító társaság létrehozásán fáradoznak. Az első terv az volt, hogy a vállalkozás teljesen magyar jellegű legyen és innen gravitáljon külföldre. Ugy látszik azonban, ez a terv nem volt egészen keresztülvihető, mert a most forgalomban levő „Hungária“ vízontbiztosító részvénytársaság alapítási terveze szerint a főszerepet két külföldi intézet, az Osztrák Elemi és a The Ezecse fogja vinni, mely két társaság 1.000.000 koronát jegyzett a 3.000.000-ra tervezett alapítási tőkéből. Igen érdekes, hogy az alapítók között egy aradi takarékpénztár és a budapesti vendéglősök szövetkezete 300.000 koronával szerepel. Szakkörökben nem tudják megmagyarázni az okát, hogy miként lehetséges az, hogy ezen alapításnál, mely teljesen a Gazdák Biztosító Szövetkezetétől indult ki, az Első Magyar Biztosító-Társaság kormányzó tanácsának két tekintélyes tagja is szerepel.

A brassói cellulosegyár szanálása. A Brassói Cellulosegyár Részvénytársaság ma tartotta meg Pallavicini Ede ögróf elnöklésével nuszongediek rendes közgyűlését. A közgyűlés elhatározta, hogy a 496.352 korona 07 fillérnyi veszteség a tavalyi áthozattal együtt a tartalékalapból fedeztessék, ami megadja annak a lehetőségét, hogy a folyó üzlet-évre, ha visszaesés nem áll be, a társaság az osztalékfizetést ismét megkezdje. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen Pallavicini Ede ögróft elnöké és Ullmann Adolfot alelnökké újra megválasztották.

A Budapesti Iparbanknak egymillió korona az alaptőkéje. Mai számunkban már megírtuk, hogy a Belváros legelőkelőbb polgárai, főleg kereskedők és iparosok megalakították a *Budapesti Iparbank Részvénytársaság*ot. Az új banknak nem százezer korona az alaptőkéje, amint mi azt tévedésből közöltük, hanem *egy millió korona*, amely 5000 darab 200 korona névértékű részvényre oszlik.

Iparoktatás. Az Országos Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács iparoktatási osztálya *Mattkovits* Sándor titkos tanácsos, főrendiházi tag elnöklésével, dr. *Stettin* József államtitkár, másodelnök részvételével ma délután a kereskedelemügyi minisztériumban ülést tartott. Az ipari szakiskolák működéséről szóló jelentések általában kedvezők voltak. A tárgyalások során kívánatosnak jelezte a tanács, hogy a gyakorlati oktatás fokozása érdekében a szakiskolai műhelyek régi gépeit újrendszerűekkel kicseréljék és a felszereléseket megfelelően kiegészítsék. Az iparoktatási intézetek működésének fejlesztése, a műhelyi és rajzoktatás eredményeinek összehasonlítható elbírálhatása és ez intézetek s a gyakorlati ipari élet között fenntartandó kapcsolatnak lehető szorosabbáttele érdekében a tanács a rajz- és műhelymunkálatoknak bizonyos időközönként rendszeresen ismétlődő kiállítás alakjában való bemutatását és szakértő-körök bírálata alá való becsatolását tartja kívánatosnak. Az iparostanoniszkolai tanítói közismereti tanfolyamok tantervét a tanács kisebb módosításokkal elfogadta.

Új hajóösszeköttetés Anglia és Brazília között. A „Lloyd Brazileiro“ (Rio de Janeiro) braziliai hajóstársaságnak van egy új hajózási vonala, amely Liverpool és a braziliai kikötők között havonként fog közlekedni. Ezen új vonalnak gőzösei személyeket és árukat fognak szállítani Liverpoolból Leivoes, Lisboa és Madeirán át, Para, Maranham, Ceara, Pernambuco, Maceio, Bahia, Rio de Janeiro és Santosba és vissza. Az új vonalat a közel multban Belfastban épített „Minas Geraes“ (3.504 tonnás) gőzös nyitotta meg.

Mezőgazdasági helyzet. Az OMGE tudósítói jelentése szerint az általános mezőgazdasági helyzet decemberi 29-ig a következő volt: *Arad.* Az időjárás változó, enyhe, helyenkint kisebb esőzésekkel. A vetések, — eltekintve az egerek által okozott károktól, — normálisan fejlődnek. — *Baja.* Az enyhe, ködös és többnyire esős időjárás hasznos a vetéseknek. Az egerek nagyrészt kipusztultak. Sok helyen száj- és körömfájás uralkodik. — *Balassagyarmat.* Az első hó leesett. Az enyhe idő folytán olvad már. — *Debreczen.* Az időjárás esős, ködös és enyhe. — *Eszék.* A mezei munkával elkészültünk. Az egerek pusztítását a hatóság végezteti. Száj- és körömfájás terjed. — *Győr.* Az időjárás állandóan enyhe. Hó volt, de már olvad. A külső mezei munkák szünetelnek. — *Kaposvár.* Az időjárás alkalmas a gazdasági munkálatok folytatására. — *Lécs.* A vetéseket gyenge hőreteg borítja. — *Losonc.* Az időjárás változott. — *Nagykanizsa.* Nedves és ködös időjárásunk volt. Havazott. — *Nagyvárad.* Enyhe, nyirkos idő mellett a tavasziak alá a szántás végezhető. — *Nyitra.* Enyhe idő gyakori esapadékkal. A mezei munka szünetel. A vetések jól állnak. — *Nyíregyháza.* Állandóan borult. Csaknem mindennap esik. — *Pancsóna.* Enyhe, esős időjárás. — *Szatmár.* Esik. Minden gazdasági munka szünetel. Az utak nagyon rosszak. — *Temesvár.* A folytonos esőzés a talajt túl nedvesre tette. Az utak rosszak. — *Verscez.* Az egerek által okozott kár 5—10 százalék között ingadozik.

A kőbányai gőztéglagyár részvényeinek emelkedése. A Kőbányai Gőztéglagyár R.-T. részvényei ma közel 100 koronával emelkedtek. A nagy keresletet az igen kedvező osztalékkal indokolják.

Allami kedvezmények. A kereskedelemügyi min. pénzügyminiszter hozzájárulásával az 1907. évi III. törvényezikben meghatározott állami kedvezményeket a *Hirman* István által Vácott létesített finomszamszámokat (marókat, dörzsárakat, csavarmetszőket és mérőeszközöket) előállító gyára részére az 1909. évi január hónap 1-től számítandó 5 (öt) évre engedélyezte. — A „Magyar kender- és leniipar-részvénytársaság“ előbb Salzman és társai“ cég Érsekújvárott létesített lenkésítő-telepe részére az 1907. évi április hónap 1-től számítandó 10 (tíz) évre engedélyezett és az 1907. évi III. t.-ezikben meghatározott állami kedvezményeket az eredetileg megállapított feltételek mellett és azonos lejáratú időpontig a „Lengyár Érsekújvár, Kessel, Eberhardt“ cégre ruházták át. — Ugyanezen állami kedvezményeket a Hungária-kendergyár részvénytársaság cégnek Vukovárott létesített kenderkikészítő gyári ipartelepe részére az 1907. évi január hónap első napjától számítandó tíz évre; — a Gyukits és társa közkereseti társaság cégnek Budapesten, VII., Gizellaut 42—44. szám alatt létesített kalapgyári ipartelepe részére az 1909. évi augusztus hónap 23-ik napjától számítandó tíz évre, végül ugyanezen állami kedvezményeket Leher testvérek pécsi cégnek Pécsen létesített sajtgyára részére az 1909. évi december hónap 1-től számítandó 5 évre engedélyezte.

Magyar burgonya Franciaországban. Az 1910-iki burgonyatermés nálunk sem volt valami túlságosan nagy, Franciaországban azonban szinte inséges volt, úgy, hogy egész Franciaországban óriási kereslet nyilvánul meg a burgonya iránt. A francia kereskedők ez okból az idén ismét Magyarországon szerzik be szükségleteiket, amire még sohasem volt példa. A kereslet oly nagy, hogy rövid néhány hét alatt több mint 1000 waggon magyar burgonyát szállítottak el Fiuméből. Különösen a Nyírvidek róza- és fehér burgonyáját kedvelik, Párisban, noha mire a nálunk négy és fél koronába kerülő áru Párisba ér, 16 frank az eladási ára, de még az ilyen drága árak mellett is kapós czikk. A burgonyát waggonokba töltve szállítják Fiuméba és ott szákolják 75 kg-os szákokba. Tengeren Marseillesig szállítják, honnét ismét vonaton továbbítják. Ujabb azonban már Gibraltáron át is megy szállítmány a nyugati kikötőkbe. A burgonya iránt megnyilvánuló kereslet természetesen fölszöktette az árakat, még pedig rövid idő alatt körülbelül egy koronával.

Gyáriparosok díjszabási irodája. A Magyar Gyáriparosok Országos Szövetsége azoknak a kiváló érdekeknek érvényesítésében, melyek reá mint a gyáripar érdekképviseletére hálunk, legutóbbi igazgatósági ülésén elhatározta, hogy tagjai ne egyének kénytelenek díjszabási, szállítomonyzási és visszereseti ügyeik ellátása körül a szállító cégek és visszereseti irodák költséges szolgálatait igénybe venni, a szövetség díjszabási osztály szervezését határozta el, mely a Szövetség tagjainak teljesen ingyen nyújt tájékoztatást és felvilágosítást az összes vasuti és hajózási ügyekben és elintézi a felmerült konkrét visszereseteket; nevezetesen közölni fogja az adott esetben rendelkezésre álló legelőkelőbb díjtételeket és díjszabási kombinációkat, felülvizsgálja a fuvarrakományokat, elintézi a vonatkozó visszereseteket s egyéb nem elvi jelentőségű felelősségeket szakszerűen összeállítja a díjkedvezményi számlákat (refaktia beadványokat) stb. stb. A díjszabási osztály 1911 január 2-dikán kezd meg működését.

A Telepítő- és Parcellázó Bank nagyobb osztalékot fizet. A Magyar Telepítő- és Parcellázó Bank R.-T. kitünő üzletmenettel dicsekedhetett az elmúlt évben, minek folyamánaképpen a múlt évi 18 korona (9%) helyett 19 korona osztalékot fog fizetni.

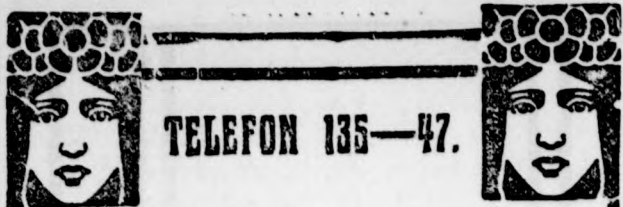
A közlekedésügy fejlesztése. A Közlekedési Múzeum felügyelő-bizottsága *Marx* János államvasuti elnökgazdát elnöklésével tegnap tartott ülésén megválasztotta azt a négy tagból álló szakszövetséget, amelynek feladata a múzeumi igazgatójával, Bancovits Kajetan miniszter tanácsos, ny. államvasuti igazgatóval az élen, a Közlekedési Múzeum szakszerű fejlesztését állandó figyelemmel kísérni, arra nézve javaslatokat tenni, a közlekedésügy körébe vágó felolvasásokat rendezni, stb. A szakszövetség tagjai lettek: a közúti szakmára Hartig Sándor miniszteri tanácsos, a vasúti szakmára Zielinski Szilárd műegyetemi tanár, a folyami és tengeri hajózási szakmára Gonda Béla miniszteri tanácsos, a posta-távírdák szakmára Hüdy István, a posta-távírdák-gazdasági osztály főnöke.

Rippel Károly

játék különlegességek
:: :: ujévi malaczkok
tombola :: :: :: ::
tombola-tárgyak :: ::

BUDAPEST,

Deák Ferenc-utca 12.

Tessék megkísérelni

hogy tényleg szalon- és ebédő-szőnyegek, függönyök, legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelben, paplanok, matraccok, ágy- és asztalterítők, sezlontakárok, csipke- és tüllstórok legjobb kivitelben a legjűányosabban szigoruan szabott árak mellett kaphatók

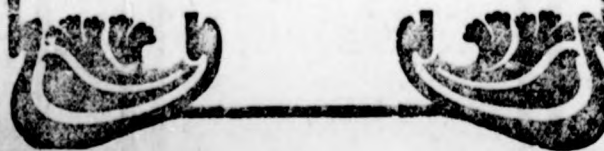
Fodor József

szőnyegáruházában

BUDAPEST,

Váci-körút 14.

az Andrássy-úttal szemben.

TŐZSDÉK

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonátőzsde.

Budapest, december 30.

A készáru-piacra ma igen csendes volt az irányzat. Csekély kínálattal szemben a malmok ma is igen tartózkodók voltak, csak nagyon keveset vásároltak, de elég jó árakat ígértek. Mivel azonban az árubirtokosok kevés hajlandóságot mutattak az eladásra, korlátolt maradt a forgalom, amelynek a folyamán mindössze alig 5000 q buza kelt el szilárdan tartott tegnapi és egyes vagonoknál 5 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 11.37 és fél korona volt 79.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 11.05 korona 76 kilós pestvidéki búzáért. Egyéb gabonaneműek: a rozs 5 fillérrel, a tengeri 2 és fél fillérrel drágább, a zab változatlan, az árpa szilárd. Forgalomba került: 1300 q rozs 7.47 és fél-7.55 koronás árakon és 500 q zab 7.85-8.60 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet mindjárt a megnyitáskor szilárdan és a tegnapi zárlatnál magasabb jegyzésekkel indult meg. Eleinte jó ideig rendkívül gyenge forgalom mellett egyazon szinten mozogtak az árfolyamok, később azonban valamivel jobb vételkedv kezdett mutatkozni, amely még fokozódott is, minek folytán a forgalom is élénkült kevésbé, a jegyzések is tovább emelkedtek kissé. Az áprilisi buza 4 fillérrel a tegnapi zárlaton felül, 10.92 koronán indult, a forgalom folyamán 10.98-ig még tovább emelkedett és zárlatkor 10.94 koronán maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképen ma az áprilisi buza hat fillérrel, a májusi buza nyolcz fillérrel, az októberi buza két fillérrel, a májusi tengeri egy fillérrel javult, az áprilisi rozs és az áprilisi zab árfolyama teljesen változatlan maradt.

A készáru-piac jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 q.	kilós	ára 100 q.
Tiszavidéki	75	21.65-22.00	79	22.20-22.50
"	76	21.90-22.30	80	22.30-22.60
"	77	21.90-22.30	81	22.30-22.60
"	78	22.10-22.40	82	22.30-22.60
Féjérmegyei	75	21.50-21.80	79	22.05-22.35
"	76	21.50-21.80	80	22.15-22.45
"	77	21.75-2.10	81	22.15-22.45
"	78	21.9-22.20	82	22.15-22.45
Pestvidéki	75	21.6-21.80	79	22.10-22.40
"	76	21.75-22.20	80	22.10-22.50
"	77	21.75-22.20	81	22.10-22.50
"	78	21.9-22.30	82	22.10-22.50
Bánsági	75	21.50-21.80	79	22.05-22.45
"	76	21.70-22.05	80	22.05-22.45
"	77	21.70-22.05	81	22.05-22.45
"	78	21.85-22.20	82	22.05-22.45
Bácskai	75	21.60-21.85	79	22.05-22.45
"	76	21.85-22.0	80	22.05-22.45
"	77	21.85-22.0	81	22.05-22.45
"	78	22.10-22.40	82	22.05-22.45
1. oszt. I-rendű új				15.30-15.40
2. oszt. I-rendű új				15.15-15.25
3. oszt. I-rendű új				15.00-15.10
Árpa I-rendű				14.50-14.90
Zab I-rendű				17.10-17.60
Tengeri májusi				16.70-17.00
"				10.25-10.65

Kötöttet:

Buza. Tiszavidéki: 400 q 79.5 k 22.75 K, 100 q 79 k 22.70 K, 400 q 78.7 k 22.70 K, 200 q 78.5 k 22.60 K, 100 q 78.5 k 22.60 K, 200 q 78 k 22.55 K, 150 q 78 k 22.50 K felső, 500 q 77 k 22.70 K.

Pestvidéki: 500 q 79 k 22.60 K, 100 q 79 k 22.60 K, 100 q 76 k 22.20 K, 250 q 76 k 22.10 K rozsos.

Felsőmagyarországi: 440 q 79 k 22.70 K.

Raktáraru: 1000 q 76.3 k 22.20 K.

A határidőpiacon kötöttet:

Délelőtt:

Elforduló kötések (50 kg.-kint) 1910-re:

Buza áprilisra 10.92-90-98-84

Buza májusra 1.81-79

Buza októberre 10.57-56-55-61-57

Rozs áprilisra 7.8-7.7

Tengeri májusra 5.56-57-15-16

Zab áprilisra 8.39-41-38

1 óra 30 perceskor zárulnak:

Buza áprilisra 1.84-10.95

Buza májusra 10.80-10.87

Buza októberre 10.57-10.58

Rozs áprilisra 7.77-7.78

Tengeri májusra 1911-re 5.56-5.57

Zab áprilisra 8.38-8.39

Budapesti gabonaforgalom.

1910. decz. 28-tól 1910. decz. 29-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	22.83	—
Rozs	206	—
Árpa	1769	101
Zab	200	—
Tengeri	456	300
Liszt	—	7655
Korpa	—	6.31

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde irányzata ma kissé tartott vlt. Nagyobb nyereségi realizálások után az árnívó az összes értékeknel 1-2 K-val csökkent. A rima-részvény azonban mindvégig drágább áron volt keresett. A helyi értékek közül a kőbányai gőztégla közel 100, a Ganz 50 koronás áremelkedést ért el, a többi alig változott. A hazai sorsjegy ma gyengébb irányt követett. — Forgalomba került: Konvertált 142.50 koronán, Hazai sorsjegy 122.50-120.50 koronán, Hazai bank 309.75 K, Magyar bank 751-749 K, Agrárbank 526.25-527.25 K, Keresk. bank 3988-3994-3985 K, Bpesti takp. 468.50-469.50 K, Aszfalt 224-225 K, Salgó 645.50-646.50 K, Felsőmagyar 625 K, Kőbányai gőztégla 1960-2030 K, Danubius 476-477 K, Ganzgyár 4030-4045 K, Ált. köszén 665 K és Angló bank 328-328.50 koronán.

Az elötőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 676.50-675.50, Magyar hitel 868.50-866.50, Leszáml. 608.50-607.50, Jelzálogbank 509.75-508.50, Rima 674.50-677.50-677, Államvasut 754.50-754, Városi vill. 407.25-409.50-408.50, Közüti vill. 774.25-775.25-774.50.

A déli tőzsdén kötöttet: Osztrák hitel 677.75-675.25-675.50, Magyar hitel 866.50-865.75, Leszáml. 607.50-608, Jelzálogbank 509.25-508.50, Rima 676.50, Államvasut 753.75, Városi vill. 408.25-407.50, Közüti vil. 775-773.25, 4 száz. magy. korona 92.12 1/2-92.07 1/2.

Utőtőzsde. Osztrák hitel 674, Magyar hitel 864.75, Jelzálog 508.25, Rimamurányi 674.50, Leszáml. 607.50, Államvasut 753.25, Városi 406.50, Közüti 773.50.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, december 30. (Saját tudósítónktól.) Külföldi szilárdabb jelentések és éjszakai fagyok szilárdító hatással voltak a piacra, de csak buza javult 5 fillérrel, egyébként csekély forgalom mellett az árak tartottak. Elkelt 78 métermáza buza 10.60 koronán Szentestől.

Jegyeztetett buza: Tiszavidéki 11.45-12, bánáti 11.15-11.65, székesfehérvári 11.10-11.50, mosoni és győri 10.85-11.35, felsőmagyarországi és déli vasuti 10.85-11.30, marchfeldi 10.65-11.05.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.05-8.25, csepeli 8-8.20, pestmegyei 8.05-8.30, déli vasuti és különféle magyarországi 8-8.20, ausztriai 7.95-8.30.

Árpa: Morvaországi 9.75-10.50, marchfeldi 8.70-9.25, bécsvidéki 8.60-9.25, felsőmagyarországi 8.40-10, csepeli 8.50-9.50, győri 8.35-9.25, déli vasuti 8.50-9.10, északmagyarországi 8.50-9.35, maláta 8.25-8.50, takarmány 7.50-7.90.

Magyar tengeri 7.10-7.40, új 5.60-5.90, Cinquaz. tin 7.70-8.15.

Magyar zab 8.60-8.85, válogatott 9.05-9.45, ausztriai 8.65-8.85.

Málnási Mária Forrás

legjobb nyálkaoldó és étvágyemelő szer. Gyomorégést azonnal megszünteti!

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, december 30. A tegnapi szilárd irányzat a mai elötőzsdére is áterjedt, mert a külföldi piacok s különösen a newyorki tőzsde jobb árfolyamokat jelentettek, a forgalom azonban csak egyes értékekben volt élénk. Korlátok közt hitel- és alpsi részvények javultak, magyar bankértékek budapesti vásárlásokra emelkedtek, ellenben osztrák földhitelintézet és eschországi Union részvényei helyi realizációk következtében árszűkítéssel szenvedtek. Nyugodt irányzattal és tartott árfolyamokkal nyílt meg a déli tőzsde, de később kedvetlen lett a hangulat, mert Berlin is általában tartózkodó magatartást jelentett, azonban csak hitelrészvények és államvasuti értékek gyengültek.

10 óra 45 perceskor: Osztrák hitel 676, Magyar hitel 867, Laenderbank 538.75, Union 642.50, Államvasut 754, Déli vasut 116.50, Alpesi 768.50, Rimamurányi 671, Magyar Jelzáloghitelbank 510, Török sorsjegy 261.25, Osztrák Földhitelintézet 1345, Csehországi Union 287, Magyar agrár- és járadékbank 526, Skoda 414.50.

1 óra 30 perc: Osztrák hitel 674.75, Magyar hitel 866, Anglo 326.50, Bankverein 561.50, Osztrák Páldhitelintézet 1342, Laenderbank 537.75, Union 642, Jelzáloghitelbank 509.25, Államvasút 753.25, Déli vasút 116, Dunagőzhajózás 1166, Alpesi 768, Prágai vasút 2602, Rimamurányi 675, Briti kőszénbánya 777, Orosz járadék 104, Török sorsjegy 261.25, Cseh Union 285.50.

1 (cs. decz. 30. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos aranyjárdék 112.-, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 1.5 5 Magyar hitelbank részvény 864.- Magyar lezámitoló és váltó részvény 605.-, Rimamurányi 674.75, Magyar cukoripar -.-, Adria hajózási részvénytársaság -.-, Magyar koronajárdék 92.-, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 92.2, Magy. nyereim-kölcs. sorsjegy 224.75, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. -.-, Magyar jelzálogbank 508.-, Magy. kereskedelmi bank -.-.

1 (cs. decz. 30. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papírjárdék 93.45, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 116.85, 1860-as sorsjegy 162.50, Osztrák hitel-sorsjegy -.-, Angol-osztrák bankrészvény 326.60, Bécsi Bankverein 561.50, Osztrák magyar bank 175.-, Déli vasút 115.10, Dunagőzhajózási r. t. 1163, Dohányrészv. 367.-, Cs. k. arany (vert) 11.87, Német banky. 117.57, Osztr. Lloyd 501.-, 4.2 száz. ezüst jár. 93.49-97.00, Osztr. koronajárdék 92.45, 1864-es sorsj. -.-, Osztrák hitelintézeti részvény 674.-, Union-Bank 642.50, Osztrák Landerbank 536.50, Osztrák-magyar államvasút 752.75, Elbe völgyi vasút -.-, Alpesis részvény 767.5, 20 frankos 19. 3. Londoni váltóár 240.22, Lipótkohó 360.50, Török sorsjegy 260.60.

Étvágytalanságnál

Dr. Hommel-féle Haematogen biztos eredményű! 20 éves sikert! Csak a Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, december 30. (Értéktőzsde.) Az utimoprolongáció befejezése, valamint a külföldi piacokról és a ruhrvidéki szénbányák üzelméről érkezett kedvező hírekre megnyitáskor terjedelmes visszavásárlások történtek, úgy, hogy a legfőbb értékpapírban részben jelentékeny nyereségek voltak följegyezhetők. Előnyben részesültek amerikai értékek kivül különösen a Deutsche Bank részvényei, valamint Santung, Prinz Heinrich és varsó-bécsi vasút, bányaártekék közül a gelsenkircheni és német luxemburgiak, továbbá villamosági értékek és járadékok közül orosz és török sorsjegyek. Osztrák értékek nyugodtak voltak. Még az első ületóra folyamán a kedvezőbb diszpozíció további ösztönzés híján elszorult és a forgalom realizációkra szorított, aminek következtében az elért javulások többnyire visszamentek. Egyes értékek, különösen bányaártekék a tegnapi árfolyamokon alul zárultak. Egy szorult helyzetbe került

özég részéről állítólag kényszereladások is történtek. A készpénzértékek ipari értékei szintén gyöngyösek voltak. Napi pénz 4 1/4 százalék, ultimopénz utólag kötött üzletekre 7-6 1/2 százalék, pénz néhány napra az ultimón tul 8 százalék, magánkamatláb 4 és fél százalék.

Berlin, decz. 30. Zárlat. (Saját tudósítókól. Zárlatok jegyzetektől. 4.2 százalékos papírjárdék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.90, osztrák hitelrészvény -.-, Déli vasút 20.60, orosz bankjegyek 215.65, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.50, Disconto Commandit 194.30, Dinamittruszt 114.00, Harpenit 4.60, Unifikált török járadék 9.00, 4.2 százalékos ezüstjár. -.-, 4 százalékos magyar aranyjárdék 94.10, Magyar koronajárdék 91.9, Osztrák-magyar államvasút -.-, Bécsi váltóár 849.-, Olasz járadék -.-, Alt. villamosági Edison 269.50, Gelsenkircheni 209.75, Laurakohó 69.5.

Frankfurt, decz. 30. Zárlat. 4.2 száz.-os papírjárdék -.-, 4 száz.-os osztr. ar.-jár. 99.-, Magy. ar.-jár. 94.15, Osztr. hitelint. részv. 12.79, Osztrák-magyar Államvasút 161.34, Északnyugati vasút -.-, Bustiehradi vasút -.-, Londoni váltóár 210.87, Bécsi Bankverein 140.7, Villamos részvény -.-, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.80, 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.0, Osztrák koronajárdék 93.00, Magyar koronajárdék 91.9, Osztrák-magyar bank 135.50, Déli vasút részvény 22.50, Elbe völgyi vasút -.-, Bécsi váltóár 849.00, Párisi váltóár 809.5, Union bankrészv. 16.0.

Hamburg, decz. 30. (Zárlat). 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.0, 1860. sorsjegy 116.-, Déli va ut 210.-, 4 százalékos aranyjárdék 94.50, Osztrák hitelrészvény 21.-, Osztrák-magyar államvasút 161.-, Olasz járadék 103.50, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 98.90.

London, decz. 30. Angol consol 79. 1/4.

Páris, decz. 30. (Zárlat). 3 százalékos francia járadék 97.5, Osztr. aranyjárdék 10.20 Magyar aranyjárdék 7.8, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 512.20, 3 1/4 százalékos Olasz járadék 104.5, Déli vasúti elsőbbségi kötv. 2.-.-, 5 százalékos marokkói járadék 30.-, 4 százalékos 1890. román kölcs. -.-, 4 százalékos amori. románjár. 1905. 9.-, 5 százalékos orosz járadék 104.8, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 104.5, 4 százalékos spanyol jár. -.-, 4 százalékos unifikált török jár. 94.4, Török sorsjegy 94.4, Török dohányrészvény 393.-, Osztrák földhitelintézet -.-, Osztr. Landerbank 538.-, Magyar jelzálogbank 544.-, Panque de Paris 18.55, Banque Ottomane 692.-, Osztrák-magyar államvasút -.-, Déli vasút -.-, Meridionalvasút 6.5.-, Hartman gépjár. 666.-, Rio Tinto 5, Sucrerie d'Égypte 50.-, Tula 456.-, Uriányi kőszén 18.8.-, Chartered 63.-, De Beers 455.-, East Rand 10.-, Jagersfontein 11.-, Trans. Land Comp. 6.-, Váltó Amsterdamra (rövid) 2.0, Váltó német piacokra (rövid) 123.6, Váltó Bécsre (rövid) 10.6, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16, Olasz aranyváltó rövid 75, Váltó Svájcra (rövid) 1/32, Csekk Londonra 252.70, Magánkamatláb 2. 1/2.

Üzleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiac.

Arjegyész. 1910. december 30. napján. Hízott sertések. I. Magyar elsőrendű: Fiatál nehéz (párónkint 320 klgon felül) 165-166 fillérig. Fiatál közep (párónkint 261-320 klg.) 168-170 fillérig. Sertéslétszám: 1910. december 28. napján volt készlet. 19110

drb. Deczember 29. napján felhajtott 49 drb. Deczember 29. napján elszállított 147 drb. Deczember 30. napján marad készlet 18021 drb. A hízott sertés üzletirányzata: változatlan.

Budapesti szurómarhavásár.

1910. deczember 30. Felhajtott 131 drb. 616 borju, 70 drb. lelt borju. Arjegyések: Elsőrendű 616 borjúkért 120-130 fillérig, kivételesen 139 fillér, közepminőségű 616 borjúkért 100-116 fillérig, lelt borjúkért 120-130 fillér kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat nagyobb volt, 60 borjúk árai 2-3, lelt borjúké 6-9 fillérrel egyköt lanyatlottak.

KULCSÁR SÁNDOR Bronzárú- és csillárgyár világitó testek légszusz., acétylen és villamos világításra Budapest, VI., Dessoewitz-utca 9-11. Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

VIZALLAS.

Table with exchange rates for various locations including Schilling, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Győr, Páncsova, Orsova, Mórvalán, Zsolna, Trecsón, Szerec, Szt. Gothárd, Sárvár, Győr, Orava, Szamos, Kraszná, Latorca, Ung, etc.

Feloldó szerkesztő:

PURJESI LAJOS

Kiadó-tulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató ERDŐS ARMAND

Large table titled 'BUDAPESTI ÉRTEKTŐZSDE' containing financial data, exchange rates, and market information organized in columns.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nem lehet!

Erdő, mező, madár, virág,
Mind azt mondja: elfeled,
Egy erős hang a lelkenben,
Hátfelől: nem lehet.

Erés hangja a lelkennek
Kialtsd be a világot;
Ne halgasd az árulkodó
Erdőt, mezőt, madarat és virágot.

Gács Dezső.

(Egy híres kép sorsa.) Párisból írják, hogy a francia műbarátokat nagy szomorúság érte. Egy híres kép: Millet „Angelus”-a, mely hosszas vándorlás után Chauchard ismert meczenás utján végre a Louvre képtárába került, közel áll a pusztulásához és értékének háromnegyed részét teljesen elvesztette. Rochefort, aki ezt a szomorú valót az „Excelsior” hasábjain minden kétséget kizáróan megállapítja, a következőket írja az „Angelus” pusztulásáról:

— Millet az „Angelus” megfestésénél egy igen zsiros olajat használt, amely a színeknek azt a különös ragyogó érdekességet adta, de amely olaj használata folyvást idővel a rájáratás a kép egyes részei „izzadni kezdtek”, azaz, a festék felhőlyagzott és egyes beszáradt helyeken elvesztette a fényét, eltorpult a színhatás. A kép tulajdonosa az örökbecsű művet előbb salátaközleg „olajozta” be, majd pedig egy fiatal festőnek adta át restaurálás végett. Amint egy híres szakértő műkereskedő kimutatkozta, a kép ezen restaurálás által majdnem minden értékét elvesztette. Millet a képet egy amerikaiak készítette megrendelésre és 1500 frankot kapott érte. Az amerikai szán, mivel „meguntta” a képet, 1000 frankért eladta egy belga festőnek, akitől aztán egy angol ur vette meg 10.000 frankért. Az 1872. évben a kép Rocheforthoz került 30.000 frankért, de Rochefort ismét tulajdonosa rajta 38.000 frankon. 1881-ben Millet Angelusa 180.000 frankon került ismét eladásra, majd 550.000 frankért vették meg ismét. Legutóbb Newyorkban került eladásra, midőn Chauchard vette meg 850.000 frankért. Mielőtt azonban neki átadták volna a képet, egy

ismeretlen nagysággal, valami kezdő amerikai festővel restauráltatták, aki a rendkívül értékes, örökbecsű művészi munkát teljesen fönkretette, úgy hogy jelenlegi értéke alig haladja meg a 10.000 frankot.

(Óra a vidra gyomrában.) Székelykocsárdon, a vajdasági határban a halászek egy szép nagy vidrát szorították ki a Maros vizéből és az éppen ott vadászó Fekete Ádám birtokos lelőtte. Amikor a ritka állatot hazaszállította és felkoncolta, gyomrából egy szarvasbőr-zacsókba burkolt szép gravírozott aranyóra került elő, amely érthetetlen módon jutott az állat gyomrába. Az óra hibátlan és pontosan jár.

(Csempészetre használt kutyák.) A XIX. század elején már nagy virágzásnak indult a belgiumi híres csipke-ipar, melynek különböző, sulyban csekély, de értékben rendkívül magas fajtái a hölgyvilágban elég ismeretesek. Nem is a legfinomabb fajták voltak azok, melyekből egy kilogramm 20—25.000 frank értéket képviselt. A csipkeipar rendkívül nagy áldozatokat igényelt, az u. n. verejtékes munka csoportjába tartozott és a munkásoknak keveset hozott. Midőn Franciaországban az 1820—1826. években a francia ipar védelme érdekében rendkívül magas vámokkal sújtották a belgiumi csipkét, ez a csipkeipart válsággal fenyegette. Az érdekeltek kétségbeesésükben mint az oly gyakran, hasonló körülmények közt történt, a csempészethez folyamodtak. Azonban a francia vámörök ébrensége miatt a csempészet nem sikerült a szokásos eljárás mellett. Ekkor az az eszme merült fel, hogy a csempészetre kutyákat alkalmazzanak. A furfangosan kiesztelt eljárás a következő volt: A francia határvidékről egy jól táplált és hűséges kutyát átkísértek a belga határvidékre és ott olyan gazdához adták, aki az elkényeztetett kutyával elég rosszul bánt és a legsoványabb tartásban részesítette. Midőn a szegény állat már lesoványodott, akkor ráerősítettek egy csomó nagyértékű csipkeárut és egy nagyobb kutyáról lekerült bőrrel rejtették el a csempészarut és a másik bőrt pontosan összevarrták. A heromlott és rossz bánásmódban részesült kutyát a francia határ felé vezető úton elbocsátották; a kutya természetesen visszatért előbbi jólelkű gazdájához, aki a csempészeknek szövetségese volt. Ezen a módon hat-hét eltszendeig nagymérvű csempészet folyt, mely milliókra rugó kárt okozott a franciáknak és ugyanannyi hasznot hozott a belga csipkeiparnak. Végre a nagyraott csempészetet fölfelezték és ekkor egy francia kormányrendelet adatot

ki, melynek értelmében élő kutya a belga határon át nem engedtetett. Ennek a rendelkezésnek rövid idő alatt több mint negyvenezer kutya esett áldozatul.

(A betiltott Kreutzer-szonáta.) Stolypin orosz miniszterelnök öcsese, Stolypin Sándor az író, jellemző apróságot mesél el a pétervári Novoje Vremja legutóbbi számában. Az eset pokoli humorral karakterizálja az oroszországi magas közigazgatási hierarchia műveltségi állapotát.

Egy kis vidéki városban — írja Stolypin — jótékonyági hangversenyt akartak rendezni, amelynek programján Beethoven Kreutzer-szonátája is szerepelt. A programot természetesen be kell mutatni a városka kormányzójának is jóváhagyás végett. A rendezőség eleget is tett a törvényes kívánalmaknak s a hatalmas urnak bemutatja a programot. A kormányzó egészen a Kreutzer-szonátaig nem is kifogásolt semmit. Ennél a tételnél azonban mérgesen felkiáltott:

— Tolsztojtól semmit!

A rendezőség elképedt és pillanatokig szólni sem tudott. Végre azonban mégis csak akadt egy bátor ember, aki magyarázkodni kezdett:

— De kegyelmes uram! Ezt a zenedarabot nem Tolsztoj írta, hanem Beethoven.

— Elég! — Riadt rá bosszusan a nagy ur. — Kit akarnak maguk bolondítani? Oroszországban az utolsó muzsik is tudja, hogy a Kreutzer-szonátát Tolsztoj írta! Arról a Beethovenról pedig a kutya se hallott soha semmit!

És nem engedte meg, hogy a Kreutzer-szonátát eljátszák a hangversenyen.

(Városok világítása kokszolók gázával.) Legutóbban ismét több németországi város folytat ilyen irányú tárgyalásokat. Így Remschied, Solingen, Lennep, Ohlings, Wald, Lüttringhausen, Ronsdorf és Graefrath városok a Gelsenkirchen bányavállalattal, mely Gelsenkirchen, Caternberg, Rotthausen, Stoppenberg és Kray községeket máris gázzal látja el, más városok viszont az Arenberg bányá- és kohóvállalattal, mely eddig Bottrup, Berbeck és Gladbeck községeket világítja, léptek érintkezésbe. A tárgyalások folyamán a községek meggyőződést szereztek arról, hogy a kokszolók gáza fűtőképesség tekintetében teljesen egyenletes s a városi gázművek gázainál megfelelőbb, mivel a kokszolók csak kövér gázt szolgáltatnak, ellenben a sovány gázt saját üzemükben használják fel. A községek által fizetendő egységár köbméterenkint 3.5 pfennig lesz.

GÁRDÁHUSZÁROK

— REGÉNY. —

Írta: E. SCYRBOK.

66

VIII.

Queenwond, mint megígérte feleségének, minden héten egyszer meglátogatta a gerai kastélyban, daczára annak, hogy az idő ezekre a kirándulásokra nem volt nagyon alkalmas.

Mindketten belenyugodtak lassacskán abba, hogy el kell válniuk, s mivel a válást sem az angol, sem a porosz törvények nem ellenezték, hosszas megbeszélések után arra az elhatározásra jutottak, hogy kölcsönös elidegülés alapján válóperit indítanak egymás ellen. Mary most már sokkal nyugodtabb volt, mint abban az időben, mikor e helyre érkezett. Férje egy szóval sem árulta el, hogy Sain Amand súlyosan megsebesült Austerlitznél, bár volt tudomása róla. Azt azonban tudatta vele, hogy a hadnagyot most már, mint kapitányt fogja viszonlítani.

Mary az ilyen értesítéseknek rendkívül örült s ez okozta azt, hogy a szó szoros értelmében örömmel várta férjét, kihez most már a barátságon kívül semmi sem fűzte.

Igy tartott ez hónapokon keresztül, s már éppen ott tartottak, hogy Mary anyját értesítsék a történetekről.

A megbeszélés szerint Queenwond úgy akarta intézni a dolgot, hogy az öreg asszony semmiképen se akadályozhassa meg a házasságbontást.

— A jövő szombaton ismét ki fogok jönni. — mondotta vidáman, mikor elbúcsúztak egymástól. — s reményem, addigra már teljesen rendben lesz minden.

Ez a hét volt Mary legizgalmasabb hete. Attól félt, hogy anyja Berlinbe fog jönni s

akkor újra megkezdődnek azok a kétségbejítő torturák, melyek megelőzték házasságát. Susanne is komorabb volt most, mint régebben s ez is hozzájárult levett kedélyhangulatához.

Szegény Susanne már két hónap óta várt egy levélre, mely sehogyan sem akar megérkezni. Aggodalmát még inkább növelte, hogy egy alkalommal, mikor Berlinbe rándult s találkozott egyik ismerősével egy francia községi titkárral, olyan lesújtó hírt hallott Edmond Renant báró felől, mely konnyok volt aggodalomra. A községi titkár ugyanis elmondotta, hogy bár figyelemmel átnézte Párisban a kimutatást, mely a gárdáról szólt, közvetlenül a esata előtt sehol sem találta a báró nevét. Ebből arra következtetett, hogy vagy már az előcsatározások alkalmával esett valami baja, vagy pedig eltűnt. Ezt azonban szintén nehéz volna megállapítani, mivel ezen esetben végig kellene kutatni az összes hadi jelentéseket augusztus végétől a kritikus napig. Ez pedig szinte lehetetlen munka.

Szegény Susanne annyira elkeseredett ezen hír miatt, hogy hetekig beszélni sem lehetett vele.

— A titkárnak minden bizonynyal igaza van. — mondogatta magában. — Most már értem, hogy miért nem írt eddig.

Persze, az egyiküknek sem juthatott eszébe, hogy a báró az ütközet napján nem is volt Morvában.

Ez a hét tehát érthetően volt rettenetes, mindkettőjüknek, s épp ezért várta Mary a szombatot, mert remélte, hogy férje valami kellemes örömet hozó újsággal fogja meglepni.

Pénteken este Mary és Susanne együtt ültek az erkélyszobában s mindketten szomorúságukról beszélgettek. Kinn sivitott a csontfagyasztó februári szél s rázta az ablakokat.

— Brr! — kiáltott Mary, — képzelje el, hogy háborús időben szegény katonák ilyenkor a mezőkön esatangolnak.

— Rettenetes lehet! — felelte Susanne halkán s fázósan huzódta egymáshoz közelebb pedig mellettük vigan pattogott a tűz a kandallóban. A vihar távolról egy száu csöngőinek hangját huzolta magával.

— Vajjon ki járhat erre ebben az időben? — kérdezték egymástól majdnem egyszerre. — Talán csak nem a posta?

A szán egyre közeledett. A csöngők hangjának erősségéből legalább erre lehetett következtetni.

— Mary, ezek minden bizonynyal hozzánk jönnek, — szólott Susanne barátnőjéhez.

— Honnan gondold? — kérdezte Mary ijedten.

— Figyelj csak! Megállottak a külső kapunál.

Marynek rossz sejtelméi támadtak.

— Miért jönne ki ma a férje? — gondolta. — Minden bizonynyal anyja Berlinbe érkezett a levél vétele után.

Az udvarról férfihangok zaja hallatszott fel.

— Vajjon kik lehetnek? — kérdezte egymástól a két nő majdnem egyszerre.

Az izgatott várakozásnak a szobalány belépése vetett véget.

— Két berlini ur keresi a nagyságos asszonyt, — szólott.

Mary szíve megdobban.

— Istegem, vajjon mi történhetett.

Egy pillanatig töprengett, majd, mikor észrevette, hogy a szobalány vár valamire halkán mondotta:

— Bocsássá be őket.

A szobalány eltávozott s a késői vendégek beléptek. Egyikük hatalmas porosz gárdista volt, a másik pedig egy előkelő megjelenésű borotvált arczu ur, ki minden bizonynyal diplomata.

[(Folyt. köv.)]

Kivonat a hivatalos lapból.

— Deczember 30. —

Kinevezések. A közös pénzügyminiszter dr. ifj. Mezőtelegdi Miskolczy Imre földmivvelésügyi miniszteri segédtitkár a vezetés alatt álló közös pénzügyminisztériumhoz a VIII. fizetési osztályba sorozott miniszteri fogalmazóvá;

az igazságügyminiszter dr. ifj. Csillag Benő budapesti VI. kerületi és dr. Szigethy Szabolcs budapesti VIII.—X. kerületi járásbírói joggyakorlókat dr. Vaisz-féle alapítványi joggyakorlókká;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Popovich Ferencz végzett bölcsész ideiglenes minőségben fizetésnélküli kir. tanfelügyelői töltnökké Szében vármegyé kir. tanfelügyelőségéhez, Isaac János okleveles tanítót a végszentmihályi, Skergyák András okleveles tanítót a schnellersruhei és Mikuleszku Döme okleveles tanítót a botvasniczai (volt határvidéki) községi elemi iskolához rendes tanítókká, Csermák Matild gyulai állami helyettes kisdévodónót a gyulai, Lengyel Rezsőné, szül. Hoffer Mária okleveles, Krause Matild községi, továbbá Hanacsek Lujza, Kornis Ilona, Szilárdné Veisz Lujza és Rakóczy Klára aradi városi kisdévodónókat az aradi, Répold Anna okleveles kisdévodónót az óteleki, Liesmann Ilona aradi városi segédévodónót az aradi és végül Jedlicska Janka okleveles kisdévodónót a barkóczi állami kisdévodóhoz kisdévodónókká nevezte ki.

Véglegesítés. A földmivvelésügyi miniszter Bende Richárdot a M. Kir. Mezőgazdasági Muzeuumnal ideiglenes minőségben viselt gépészi állásában véglegesítette.

Áthelyezések. A zombori törvényszék elnöke Sztójakov Lyubomir nagyikikindai törvényszéki hivatalozgát, saját kérelmére, a zombori törvényszékhez; a vallás- és közoktatásügyi miniszter Nagy Ida barkóczi állami óvodót a brassóderestyei állami óvodához eddigi minőségében áthelyezte.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Albu László (Vasília) drágésekei Jakos Fehérre, kiskoru Izrael Szure, Aranka és Margit boldogkőváraljai lakosok Székelyre, Schlesinger Herman pécsi lakos Bokorra, Grünwald Pál Jenő budapesti lakos családi nevének Garasra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A bécsi cs. és kir. konzuli akadémiához szögai állásra január hó 15-éig a nagyváradi m. kir. posta- és táviratigazgatóság; a Köveden (Arad vm.) betöltendő postamesteri állásra január hó 6-áig; a budapestvidéki m. kir. pénzügyigazgatósághoz számtiszti állásra két hét alatt nyújtandók be a szabályszertlen felszerelt kérvények.

IDŐJÁRÁS.

As elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Hazánkban tegnap az északnyugati és délkéleti megyék kivételével mindenütt volt csapadék (többnyire hó), melynek mennyisége átlag 5 mm-re tehető. A hőmérséklet jobbra kissé súlydott, de országszerte a normális felett maradt.

Prognózis a következő 24 órára:

Az időjárásban lényeges változás nem várható.

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm. 760 +, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és erője, Felhőzet, Csapadék mm., Hőmérséklet max. min.

EGYETERTÉS

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOS MATYÁS.

SZÍNHÁZAK.

Szombat, 1910. deczember 31-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Az idegesek.

Vígjáték 3 felvonásban. Írták: Barriére Tódor és Sardou Victor. Ford.: Váradi Antal.

Személyek:

Bergerin Horváth, Tuffier Gabányi A, ...

Kezdeté 1/8 óraker.

Fővárosi Városi Igazgató Színház

Küry Kára és Sziklai Kornél felléptével

A halhatatlan lump.

Írta: Dörman Felix Zenéjét szerzette: Eysler Edmund. Fordította: Hervey Frigyes.

Személyek:

Treytay Lujza, Ritter János, Anna, Jankel Róza, ...

Kezdeté 1/8 óraker.

WIGSZÍNHÁZ

A testőr.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Molnár Ferencz.

Személyek:

A színész Csontos, A színésznő Varsányi I., ...

Kezdeté 1/8 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Sárga lillom. Vígjáték 3 felvonásban. Írta: Bíró Lajos.

Személyek:

A nagyherceg Törzs, Thurzó Viktor, Z. Molnár, ...

Kezdeté 1/8 óraker.

A nm. v. és köz. miniszter előmerő leiratával kitértetve.

Dr. Batizfalvy I. Z. fővárosi legelső

FOGORVOSI INTÉZETE

áthelyezve: Károly-körút 3. sz. alá.

Fájós fogak meggyógyítása, Tartós fogtömések, Fogszűrés (altatásban is), Jóállás mellett mérsékelt szabott áram. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogukat.

ROYAL ORFEUM ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-2

Szombaton, deczember 31-én

két előadás

Délután 3/4 óraker mérsékelt helyárrakkal

nagy gyermek előadás

I. Móric

és a kisücsöke és az összes attrakciók felléptével.

Este 8 óraker rendes helyárrakkal

nagy szilveszteri ünnepi előadás.

a szenzációs deczemberi műsor bucsója.

Vasárnap, 1910. január 1-én két előadás. Délután 3/4 óraker mérsékelt, este 8 óraker rendes helyárrakkal. Mindkét előadásban a teljesen új úvi műsor és még néhány napra pro.ongálva I. Móric és ücsöke!

WERTHEIMER-ORFEUM

VI., Szerecsen-utca 35. szám.

Igazgató: Wertheimer Lajos. Telefonszám: 4-48.

Kezdeté este 8 óraker.

Két sláger!

Nohát fázom?

Magyar bohózat.

Mensch soll mann sein

Operett. Lens Duvéqué a csodatáncosnő, a „gyilkos araja” című gyönyörű jelenetében. Litzmann Fop, Arany, Bodrogi, Weinberg. Szenzációs a pazarlányú emeleti téli kert műsora. Jegyek kaphatók az orfeum pénztárnál d. e. 10-1-ig és d. u. 3-6-ig.

Fővárosi Orfeum VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Ma, deczember 31-én

nagy Sylvester-ünnepély!

Éjfél 12 órától kezdve Vörös Elek zenekara és a házi zenekar hangversenye a kávéházban és téli kertekben, valam. a vendéglőben.

Az előadás kezdete 8 óraker.

Holnap, Újév napján új műsor. Technikai akadályok miatt holnap

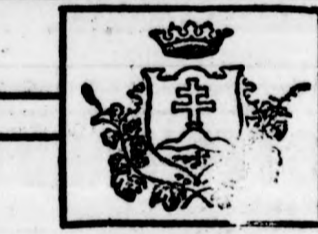
nincs délutáni előadás!

Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig a nappali pénztárnál.

Angol costumök és francia ruhák legizlésebb kivitelben

SZEGŐ LAJOS

IV., Kossuth Lajos-utca 8. sz. alatt ujonnan megnyílt divattermében készülnek.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: Herczeg Windischgraez Lajos.

Boraink hírneve az egész földgömbön ismert.

Eredetisége s fölülmulhatatlansága tetlen. Száll!

A legalkalmasabb s legbecsebb

karácsonyi és újévi ajándék.

5 kg. postakosár:

- 3 palack 0.5 lit. 1904. évi zamatos szamorodni ... K 12.—
3 : 0.5 lit. 1904. évi 3 puttonos aszu ... K 7.10
3 : 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni, kosár vagy ... K 7.40
3 palack 1 lit. 1904. évi zamatos szamorodni ... K 7.40
3 palack 0.7 lit. 1901. évi kiváló szamorodni ... K 15.10
3 : 0.5 lit. 1901. évi kiváló szamorodni ... K 15.10
3 : 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu, kosár ... K 15.10

Ládában:

- 20 palack 0.7 literes 1904. évi zamatos szamorodni ... K 36.—
12 palack 0.5 literes 1904. évi 3 puttonos aszu ... K 40.80
12 palack 0.5 literes 1901. évi 4 puttonos kosár ... K 55.20

Hordóban:

- 60 liter 1908. évi finom tokaji asztali bor ... K 60.—
60 : 1907. : pecsenye bor ... K 72.—
60 : 1904. : zamatos szamorodni bor ... K 90.—
60 : 1901. : kiváló szamorodni bor ... K 138.—

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit se számítunk fel. A megrendelő vasuti állomásig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüsttárgyakat, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.

(Főpostával szemben.)

Large advertisement for coal and coke. Szén és koks nagyban és kicsinyben Salamon Jakab és Társaság. Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz. Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

GUMMI-HALHÓLYAG ÓVSZER Valódi angol és francia külön erekségek. **tucatonként 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14 K. 3 tucatonál 20% engedmény.**

NAKIRA törv. védett, valódi indiai paragummi férfikülönlegeség tucattal 12. - korona. 3 tucattal 20% engedmény.

UTERUS-SPRAI feltétlen megbízható női fecskendő különlegesség 14 kor.

PESSAR-OCL. orvosilag rendelve 3, 5, 6, 8, 11 kor. darabja: 3 darabnál 20% engedmény.

IRRIGATOR 3 K és felette. Képes árjegyzéket rendkívül érdekes tartalommal kbl. 1000 ábrával ingyen bérmentve és diszkrétan küldünk.

BIDET 10, 16, 20, 24 Kor.

VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben. MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR VII., RÁKÓCZI-UT 32. A Rókussal szemben.

Pontos címre és a vörös keresztre ügyeljünk.

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati intézetében ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

Dr. Göllis-féle emésztő-por
(1857. óta kereskedelmi cikk.)

Étrendi szer, kitűnő hatása van a általában nemesen emésztendő ételek feloldására, valamint az általános emésztésre és így a test táplálás, ra és erősítésére is. Naponta két-szer használva evés után egy kávéskanálnyi téve a n elvre s a szokásos itallal leöblítve, kedvező befolyás, gyakorol a hiányos emésztés következtében fellépő jelenségeknél, minők: gyomorégés, nyálka-épződés, székrekedés, aranyeres bántalma, altesti pangás stb.

Ásványvíz egyőgmótnál mint elő- vagy utó-kúra, vagy egyidejűleg a gyógymóddal kitűnő hatást fejt ki.

Minden doboznak dr. Göllis pecsétjével és a bejegyzett védjeggyel kell lezárva lenni s mindenkor határozottan dr. Göllis-féle emésztő-por nérendő a vétel alkalmával.

Egy nagy doboz ára 2 K 52 fill., egy kis doboz 1 K 68 fill.

Dr. Göllis-féle egyetemes emésztő-por központi székhelye:
Bécs, I., Stefansplatz 6. (Zwettlhof.)

Főraktár:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerháza BUDAPEST, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. szám. ::

Fakult bőrkabátok
sötét színekre tartósan festettek

Halfenberger Béla ruhafestő-gyárában **Kassán.**

Hirdetések felvételnek e lap kiadóhivatalában.

Kiserelje meg szerencsejét
s ne dobjon el magától esetleg

75.000 koronát
mert ennyi nyerhető

1 drb Erzsébet királyné szanatórium-sorsjeggyel
Nincsen árfolyamvesztés, mert a legkisebb nyeremény 50 korona.

Evente 3 huzás.

A sorsjegyeket eladjuk a napi árfolyamon s amennyiben a vevő azokat nem venne azonnal át, úgy a sorsjegyeket csekély előleg lenzésre mellett nálunk letétben hagyhatja. A pénz beküldése után azonnal küldjük a sorszat és s amokkal ellátott letétvet, melynek birtokosa a legközelebbi huzason már résztvesz. A maradványösszeg tetszés szerint törleszthető. Huzas után azonnal elküldjük a nyereményjegyzéket.

1 darab vételnél beküldendő 2 korona	3 "	8 "
2 "	4 "	10 "
3 "	5 "	12 "
4 "	6 "	14 "
5 "	7 "	16 "

Ha sorsjegyeket akar vásárolni, úgy küldje be a darabszám megjelölése mellett az összeget

„Értékpapírbank” Rotter J. Bpest, V. ker., Honvéd-utca 4

BUTOR Készpénzért és részletre. Nem kell banknál törleszteni és semmiféle kamat nem számítatik. Háló- és díj-, őr- és szalonboronduzások, óriási választék, egyszerű és modera kivitelben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Árjegyzék ingyen.

Csuz, Köszvény?

A ZOLTÁN-féle csuz és kö-zvény elleni kenőcs már néhányszori bedörzsölés után elimaszítja a kínzó hasagató fájdalmakat.

ÜVEGJE 2 KORONA.
Zoltán gyógyszerháza
BUDAPEST, V., Szabadságtér.

Nemi betegségek

alapos, gyors és gyökeres gyógyítására férfiaknál és nőknél a foglalkozás zavarása nélkül legjobbra ajánljuk bevált teiklismeretes és nagy gyakorlaton alapuló gyógymóddal fogva nagy gyakorlaton alapuló gyógymóddal fogva

Dr. GARAI Budapest, Andrássy-ut 24.

GYÓGYIT: húgyzervi, hólyag, nemi és bőrbetegségeket, altesti sebeket és nyakéket (syphilis), az önfertőzés utókövetkezményeit, magánélet, elgyengült férjéret (impotentia) mindenféle női bajokat, fehérvérnyást stb. Főmánya gyógyítás feltétele nélkül levélileg is. Titoktartás biztosítva. Rendel. d. e. 10-12 ó. d. u. 4-ig, este 7-8.

A „Vállalkozók Lapja”
és annak német kiadása a
„Der Baunternehmer und Lieferant”
szerkesztésége és kiadóhivatala

Budapest, VII., Erzsébet-körút 8. sz. a. van.

E szaklapokra, mely k Lakatos Lajos, Komor Marcell építész és Soós Lósz szerkesztésében jelennek meg és XXXI. évfolyamukra járják, azzal hívjuk fő a vállalkozók, mérnökök, építésszek, építőmesterek, rajzoló, szállítók, gyárosok, építőiparosok, fakeserkedők, munkavezetők, szakmányosok és berők figyelmét, hogy a lapokban jeles szakcikkekkel kívül közölve vannak az országban fölmerülő összes építkezésre, szállításokra, berletekre és adás-vételekre vonatkozó árjegyzékek és árverések; vasútállomások, víz-építési hírek; a mérnöki és általában a technikai szakba vagy mindennemű termpályázatok. Elfizetési ár akár a magyar, akár német kiadásra, egész évre 20 K, f levre 10 K. Előfizetni lehet minden postahivatalnál, valamint nevezett lapok kiadóhivatalánál. Pompás vászonkötésben mintegy 1000 oldalon, elsőrendű szak ról tollából érde közleményekkel, körülbelül 70.000 hiteles építőipari czimrel a legutóbb megjelent

„Vállalkozók Évkönyve és Czimtára”
10 koronáért uzvancsak e lap kiadóhivatalában kapható

Legujabb önvédelmi eszköz!

Sétabot
törrel és revolverrel

Igen elegáns sétabot, melynek csak fogantyuját kell kihuzni és rögtön mint tört és hatóvető revolvert lehet használni.

ára 75 kor. Havi részlet 4 kor.

A megrendelő-ívet leghevesebb egy levelezőlapra ragasztva, pontosan kitöltve beküldeni.

Megrendelési ív. Ezennel megrendelem fenti hirdetés alatti sétabotot 75 kor. árban, 4 kor. havi részletre, fizetendő a

VÁRI és TÁRSA nagy ruházában
VIII., József-körút 43.

Összesen három részlet elmulasztása az egész összeget azonnal esedékessé teszi. Első részlet utánvétellel. Teljes kifizetésig a cég tulajdonjoga fenntartva.

Lakhely és kelet:
Név és foglalkozás:

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYGYÜRÜK, NŐSZAJÁNDÉK-TÁRGYAK
A
LEOELÖNYÖSEBBER
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-és MŰB. IS
üzletében szereshetők be
BUDAPEST, Erzsébet-körút 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLDÖS DONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000 FLYZZAL INGYEN és BÉRMENTVE

E hirdetés rovatban minden szöveg egyszeri beiktatása közönséges betűkkel 4 fillérrel, kompakt betűkkel szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szöveg egyszeri beiktatása közönséges betűkkel 4 fillérrel, kompakt betűkkel szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények,
okmányszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6—C.

Faun
Aranyos Drágaságom! Amidőn azt mondtam „Soha”, megdöbbenve mondtam, sajnos, azonban igaz. Kimondhatatlanul fáj, hogy néked ezt el kell mondanom. — Ugyan ki nek, ha Néked nem — de még jobban az a tudat, hogy tiszta mely szerelmedet egy oly emberre pazaroltad, aki arra érdemtelen volt s aki rövid idő múlva nem fog létezni, Pénztárámból 800 korona hiányzik, s január 10-ig vagy ennek kell megenni vagy... — En pedig nem tudok magam segíteni. Van ugyan egy mód, ha magamat adom el! Ezt nem teszem. A dolgot eddig csak mi ketten tudjuk. Térdem alá könyörgöm, ha mindenki elítélte tetteimet, legalább te bocsáss meg, ha ezt tudom, a legnagyobb nyugalommal szorítanám halántékodhoz a hideg csövet. Istenem, mily rövid is volt ez az édes szép álom! Ha meg tudsz bocsájtani, csak egy sort juttassál — egy utolsót — Z utján, hisz ő benne biztatsz. Isten veled utoljára. Édes drága feleségeségesem, bocsáss meg, hogy ennyire kellett nekem Téged megbántanom. Légy boldogabb mint én voltam, s feledd el azt, akinek Te voltál Mindene. Csókolom a kezéd, a picit lábadd nyomát.

Pénzszekrényeket
tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrényraktár, Rákosszentimre, 4/a.

Papirhéju diót,
mézedeles teli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes birsalmat, téli csemegealmát 2.60, mázsánként 38.—, ezetes ugorkát, paprikát 2.60, házilag főzött mézedeles szilvalekvárnak kilóját 1.50, különleges baracklekvárnak 2.60, valódi barackkonyak 5 kg-os üveggel 20.— koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat
lefejtve köleshorodóban hektóliterenként 44 koronáért, papirhéju diót postakosaránként 3.50. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Marónt, narancsot,
zitrómot, datolyát, papirhéju diót, füget, oroszteát, vegyesen postakosaránként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

A gyakorló
gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelsberger-Markovits rendszerű) és gépirás magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű, látható írású írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18—09. GLOGOWSKY és TÁRSA, Andrássy-ut 12. és Révay-utca 6. szám.

Veres áfonya
befőtt, szépsége, 5 kilós postakosár K 7. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29317

Kárpitos nyergesek
részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománnyár Részv.-társ. Nagymező-utca E. 46.

MAGANTANULOKAT
polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi-iskolai magánvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít

Magyar Tanügyi Intézet
Rottenbiller-utca 5/a. sz.

SINGER varrógépek
kerékpárok, gramofonok, hanglemezek legolcsóbban kaphatók

Haban József
Budapest, Almássy-tér 14. javításokat olcsón készít. Képes árjegyzéket ingyen küld

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem. 725

SCHILLER IZIDOR
ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. sz.

Parlamenti
gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület minisiteri jóváhagyással szervezett tanfolyama. Alapította Markovics Iván 1863-ban. Biztos állás közvetítés. Közérvényű egyesületi oklevelek. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. sz.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégekkel s más hirdetésünket ntázó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64—68.

BUTOR
30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 lélemezlet. Vétel és eladás használt és új polgári, arany lakberendezéseknek, mahagoni és paliszander butorok, ural szobák, angol bőrgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, helyi szövegok, emlékek. — Telefon 93—13. 26589

TÁRS,
(oskás komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömegszekrények amelyek kitűnő rekordul lettek miniszteriumnál és a közigazgatásnál bevezetve, 100.000 korona évi jövedelem elérhető. Csak komoly ural embereknek ajánlata vétetik figyelembe. Felvilágosítást nyújt a Modern Kereskedelmi Szemle szerkesztőségében Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10., hova a levelek intézendők.

Pénzt
akar Ön azonnal butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárokra és mindennemű kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi Tanber céghez, Baross-tér 15. sz. Telefon 149—00. 29387

INGYEN TANULHAT
november 1-től két hónapra át kereskedelmi szaktantárgyakat, gépirás, gyorsírást, helyesírást, szepírást, német nyelvet. Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 5/a. sz. Tanítás napi három óra. Nappali és esti tanfolyamok.

Szabók részére
mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi a Budapesti Paszománnyár Részv.-társ. Nagymező-utca E. 46.

A gyermekáldást
2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 20 fillér magyar levélbélyeg ellenében Frau A. Kampa, Berlin S. W. 267, Lindenstrasse 51. 26524

Fürdőkádak
nagy, kir. szab. fűtéssel jégsekények, foteni és gyermekkádkak kaphatók

Wiesel Adolf
Váci-körút 47. Podmaniczky-utca sarok. Telefon 91—20. 28793

Milliomosok és Kalandorok.

Ez a címre Szomaházy legújabb könyvének. A népszerű szerző pompásan rajzolja: meg a monte-carli alakokat a következő négy fejezetben: I. Tipusok. II. Benyomások. III. Szisztémák. IV. Játékosok. ::

Ára 60 fillér.
Kapható minden könyvkereskedésben, hírlap-elosztóhelyen és vasutállomáson valamint az Aktuális könyvtár kiadóhivatalában levélbélyeg ellenében
Budapest, Veres Pálné-utca 16.

25 koronáért
készülnek saját műhelyben mérték után remek szabásban, finom kivitelben dívtos férföltönyök vagy telikabátok finomszövetekből, Lichtman Sándor férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre postátominták bérmentve, helyben szabászatot kívánatra házhoz küldőn 28592

Juniperus
(nemes borovicska) 4 literes postátartály bérmentve K 10.50 Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29315

Kézimunka
hímzősekhez, butorhoz függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok, képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománnyár, Nagymező-utca 46. szám.

Temetkezés
vállalkozók, intézetek, egyetek, társulatok részére képes nagy árjegyzéket kívánatra ingyen küld a Budapesti Ravatalgyár Részv.-társ. Nagymező-utca E. 46.

Kézimunkák
alkalmi vétele 30 db rajzolt kézimunka 10.— korona. 14 db rajzolt kézimunka 5.— kor. teljes hozzávaló selymekkel Hungaria kézimunkagyár Akácfa-utca 59.

ujévi vásár
December 1-től Január 1-ig. Az összes hangszerekből. Melyen leszállított árak.

MARNITZ FRIGYES
Budapest, VIII., 4. József-körút 37—39. szám. Óriási raktár gramofon és lemezekben. Kérjen árjegyzéket külön-külön.

Soványosság
Az egyedüli eredménytől kísérő háziszor a dr. William Hartley tanár amerikai erótop-pora. Soványak tartós, még telt testidomokat nyernek. — Hölgyek remek lehet. Hat hét alatt 20 kiló gyarapodásért jótállást. Verszegénység, gyengeség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszer. Kiténtve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönőlevelek minden országból. Dobozonként 1 forint 10 kr. Használati utasítással. Főraktár Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11. II/I. Telefon 156—80.

Sonka-pác
szépsége, 1 adag 1 sonban 50 fill. 12 adag 5 korona. Barta József konzervgyára Felka (Szepesmegye). 29318

A t. cz. gazdaközönség
az iparvállalatok figyelmébe ajánlom 1884. óta tennálló gazdasági és iparszemélyzeteket elhelyező irodámat. Gazdatisztek, gépészek, kovácsok, moznarok, szeszfőzők, kertészek, kezesek és felelősséggel, főnököknek díjmentesen elhelyeztetek. — Krakauer Armin, VI., C-utca 39. sz. 29891

Nevelőnőket
német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. Szegheőné S. Lujza intézete Budapest, VI., Dessewffy-utca 22. 29334

Tisztviselői kölcsönt
köztisztviselőknél és katonatiszteknek előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. Letzálogkölcönt 60 évre. Váltakölcönt kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósított. Rigócz és Hartmann bankiroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94—66. 29100

Szárnas. Hus. Vaj.
Bérmentve bárhova utánvétellel, minden 5 kilós postacsomagokban. 1 drb. hízott liba vagy 4—5 kacska, pulárd vagy levesnek való tyúk, frissen vágva és koppasztva K 6.50. Marha vagy borjúhús a czombjából, friss K 6.— Term. tehénvaj K 10.30. B. Margules, Bucac, via Tisza-Borkut. 29831

Tandíjat

kell fizetni mindenkinek, akik nem értik a gramofon vásárlást. Ismeretlen kis cégeknek vásárolni, — ez a tandíj. Ha ezt meg akarja fakarítani, forduljon azonnal hozzánk teljes bizalommal. Kérje ingyen gramofon rendszerünk prospektusát.

Szent László Intézet
Budapest, Veress Pálné-utca 16. sz.

LEFKOVICS ADOLF
Budapest, VII., Wesselényi-utca 61/E. Telefon 113—48. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Helyiség
rövidesen átadása miatt az összes asztalos, karpitos, rézbutor, kelmo és szőnyegek, addig míg a készlet tart mélyen leszállított áron eladók. Sarkány J. butoriparos, Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 26.

Dr. Kapitány Kálmán
utikönyvei:

Az osztrák császárság.
11 térképpel és 6 város tervrajzzal. Kötve 6 K
Bécs.
Bécs város tervrajzával 80 t
Karlsbad.
Három térképpel 80 t
Mérán és Arco.
Két térképpel 80 t
Kaphatók:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fia) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Hajfestő - fésű,
egyszerű fésülés által festő és vagy vörös hajat valódi szőkére, barnára vagy feketeire. Teljesen ártalmatlan! Évekig használatban! — Ezek használatban egy darab ára 6 korona.
SCHÜLLER, Wien, III/E, Krieglbergasse 6. Számos elismaró- és köszönőlevél.

Zálogcédulákat
veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltok és teljes értékét kifizetem.
Singer Jakob
ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarokán. 27653

Az ATHENAUM Irodalmi és nyomdai r.-t. kiadásában most jelent meg:
KELEMEN BÉLA
áll. főreálisk. igazg.
≡ N É M E T ≡
HELYESÍRÁSI
≡ SZÓTÁRA ≡
Ez a hézagpótló munka a német nyelv különösebb nehézségeiben, kétséges esetekben páratlan tanácsadó. A német nyelvvel foglalkozó magyar embert mindenkor kisegíti zavarából, ha valamely szónak helyesírására, nemére, ragozására, használatára nézve keres utbaigazítást.
Ára füzve K 1.40
Kapható minden hazai könyvkereskedésben, valamint a kiadó irodalmánál (Athenaum, VII., Rákóczi-út 54.).